

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Mapování a modelování elektrického pole srdce v kardiologické diagnostice

---

Milan Tyšler

FAKULTA BIOMEDICÍNSKÉHO INŽENÝRSTVÍ
ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

Obsah

Srdce jako generátor elektrického pole srdce

Procesy na buněčné, orgánové a celotělové úrovni

Měření elektrického pole srdce

Běžné svodové systémy a mapování povrchových potenciálů
Mapovací systémy ProCardio 8 a EuroBio

Zobrazovací metody v elektrokardiologii

Tomografické metody (CT a MRI)
Ultrazvukové zobrazovací systémy
SPECT a PET

Modelování elektrického pole

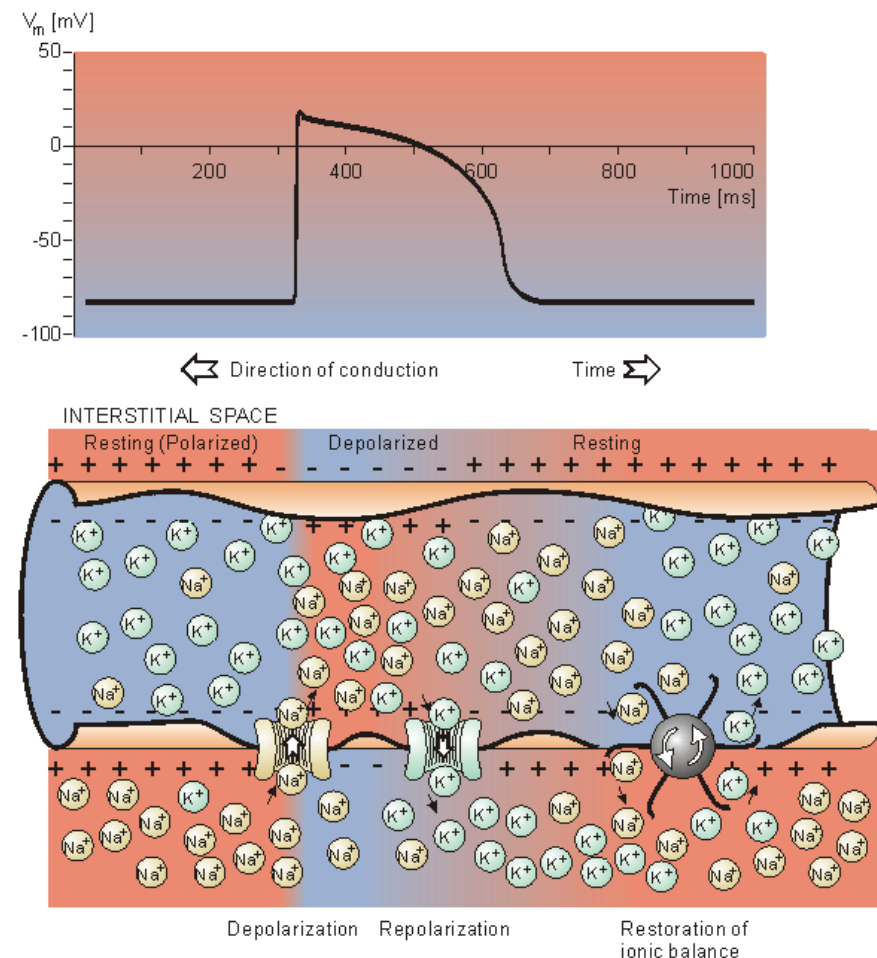
Přímá úloha - modelování na buněčné, tkáňové, orgánové a tělové úrovni
- příklady: normální aktivace, infarkt, ischemie, WPW syndrom
Inverzní úloha - modely elektrického generátoru pro řešení inverzní úlohy
- příklady: aksesorní dráhy při WPW syndromu, komorové extrasystoly, malé jednoduché a vícenásobné ischemické oblasti komor

Simulace EKG pomocí programu ECGSIM

Srdce jako generátor elektrického pole srdce

Srdce jako generátor elektrického pole

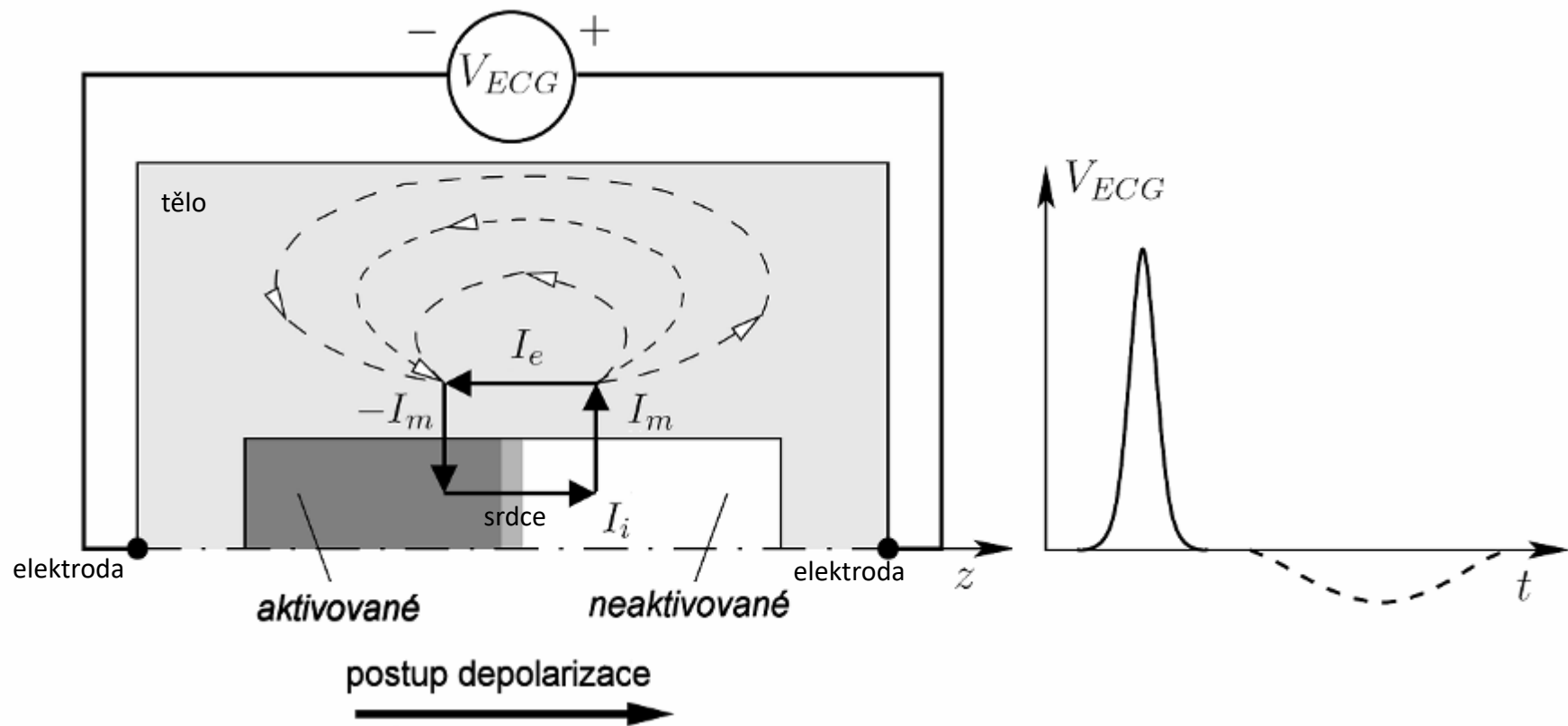
- elektrická aktivita srdce provází jeho mechanickou činnost
- membrány buněk jsou schopny se depolarizovat a repolarizovat,
- průběh transmembránního napětí V_m během srdečního cyklu se nazývá akční potenciál - AP

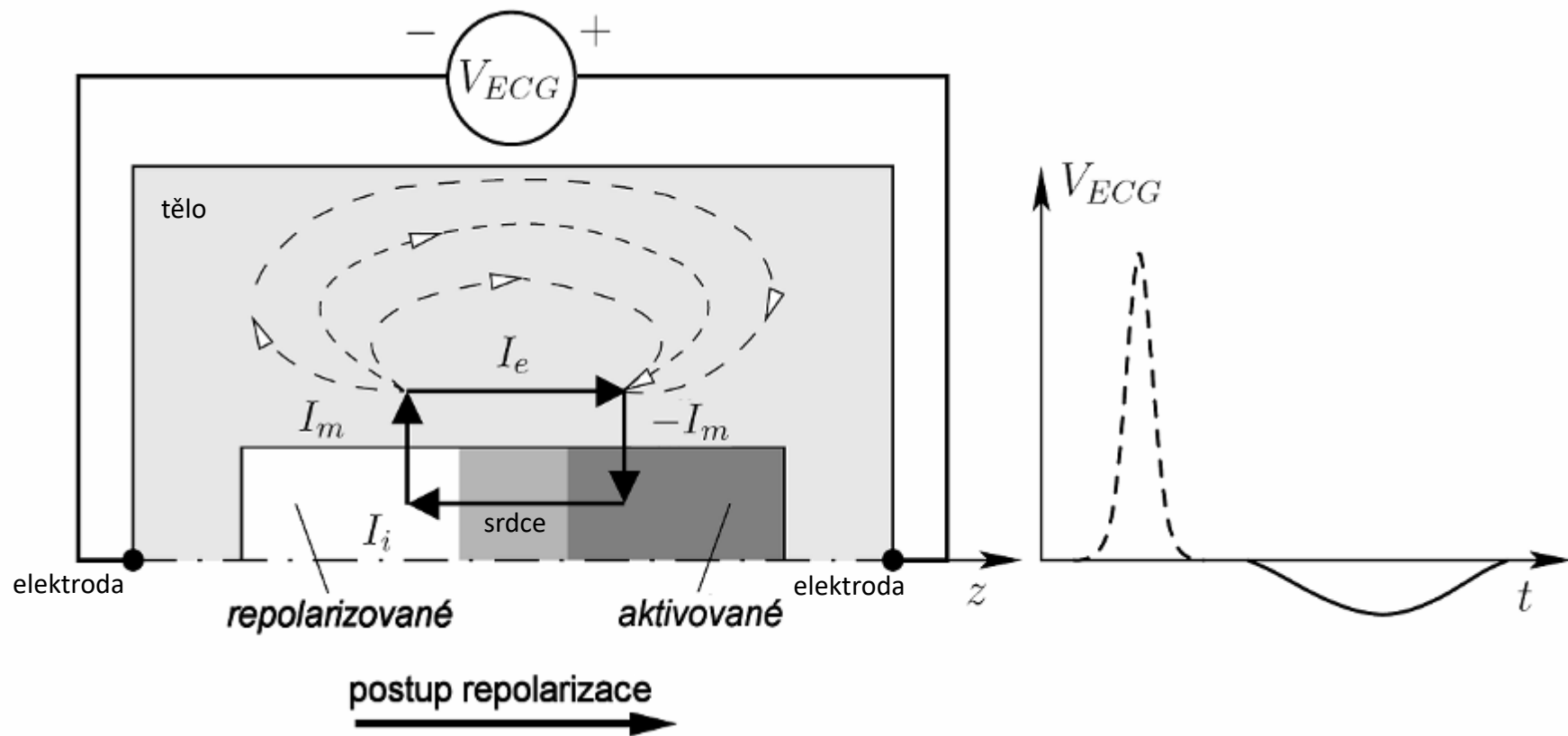
Srdce jako generátor elektrického pole

- vzruch postupuje přes buňky a z buňky na buňku, vznikají lokální proudové zdroje

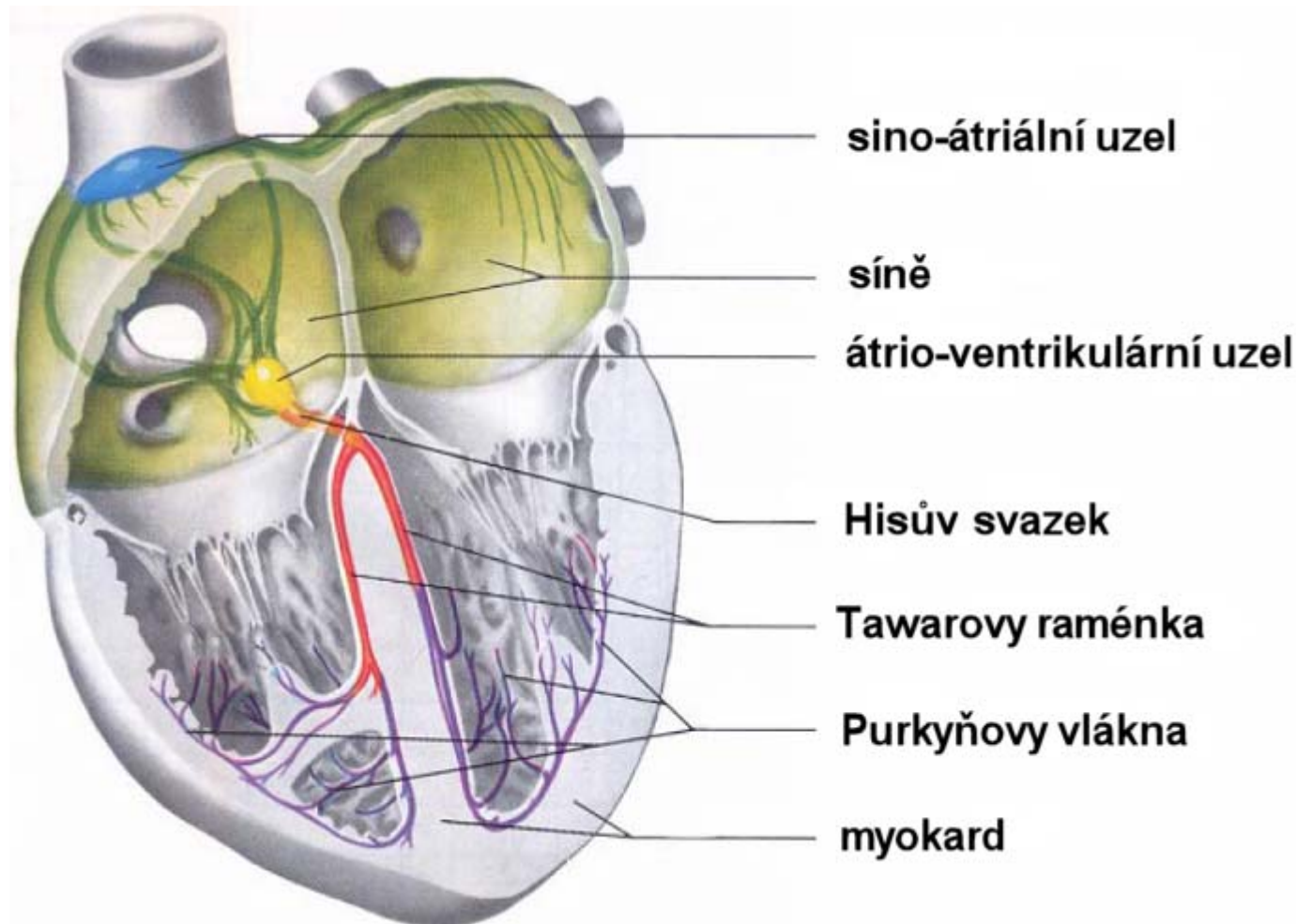
Srdce jako generátor elektrického pole

- vzruch postupuje přes buňky a z buňky na buňku, vznikají lokální proudové zdroje

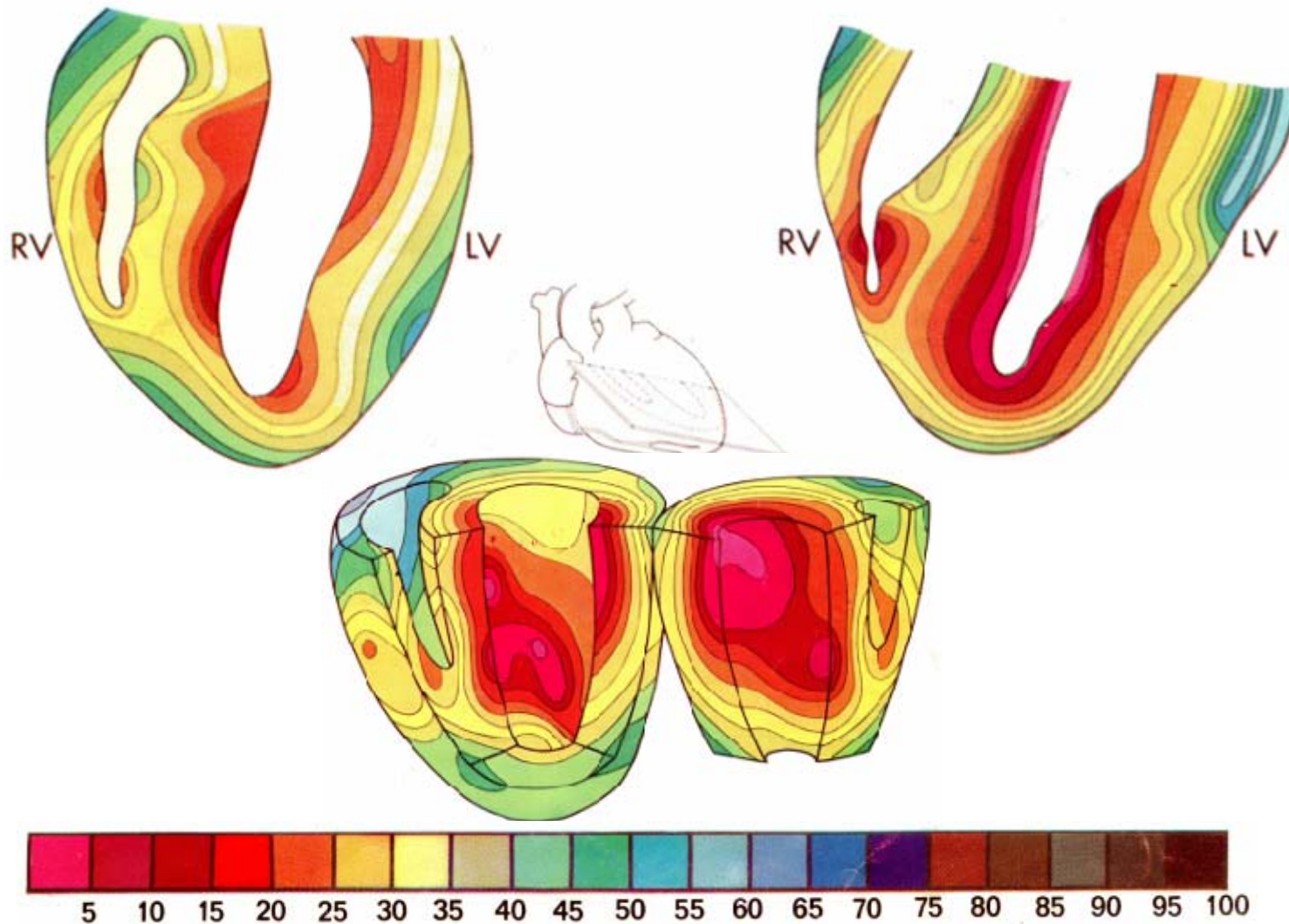
Srdce jako generátor elektrického pole

- postup vzruchu v srdci je ovlivněn vodivým systémem

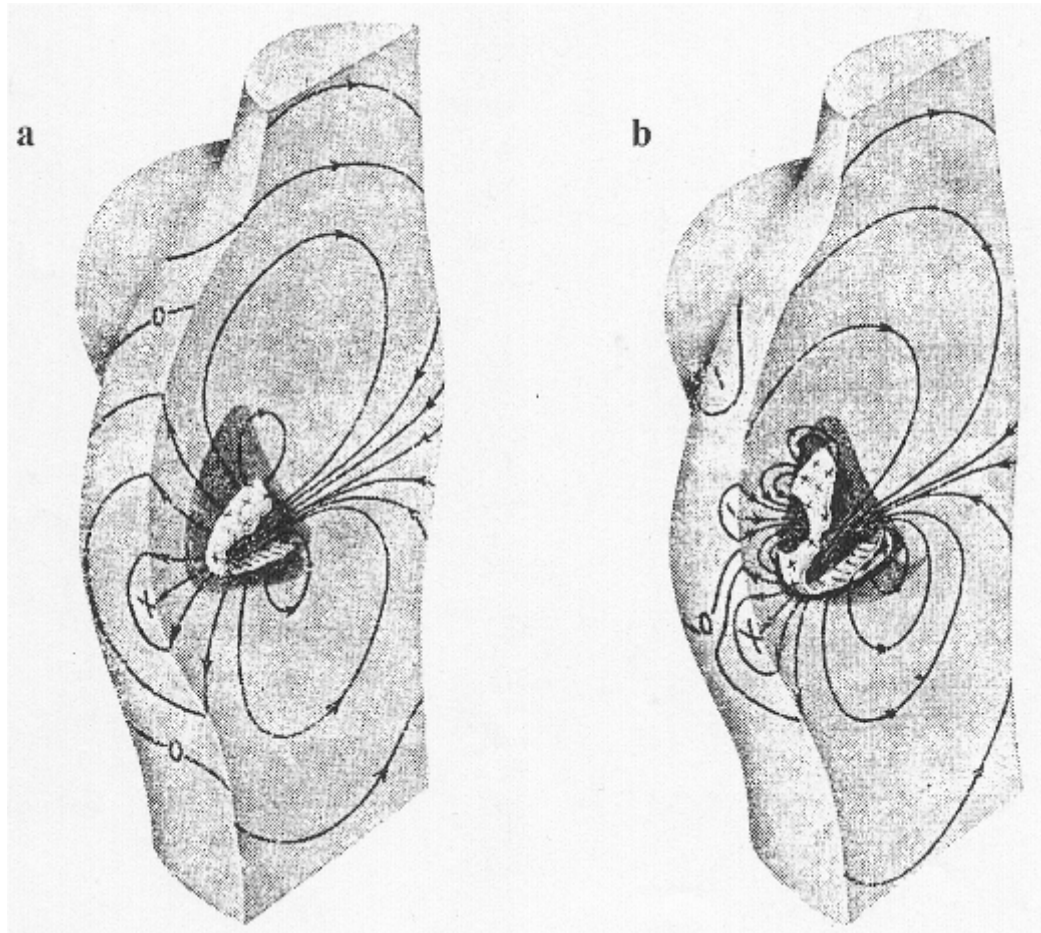

Srdce jako generátor elektrického pole

- postup vzruchu v srdci je ovlivněn vodivým systémem

Srdce jako generátor elektrického pole

a) Excitační front ve tvaru šálku, pole podobné poli dipólu

b) Excitační front po epikardiálním průniku, kterému odpovídá složitější tvar potenciálového pole

Oblast srdce - vyznačena tmavší barvou

Excitační front - světlejší povrch s vyznačením polarity potenciálů

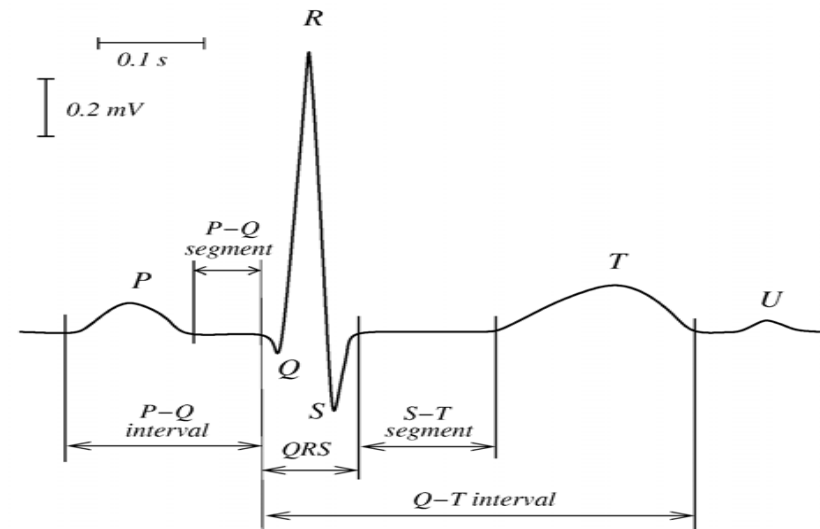
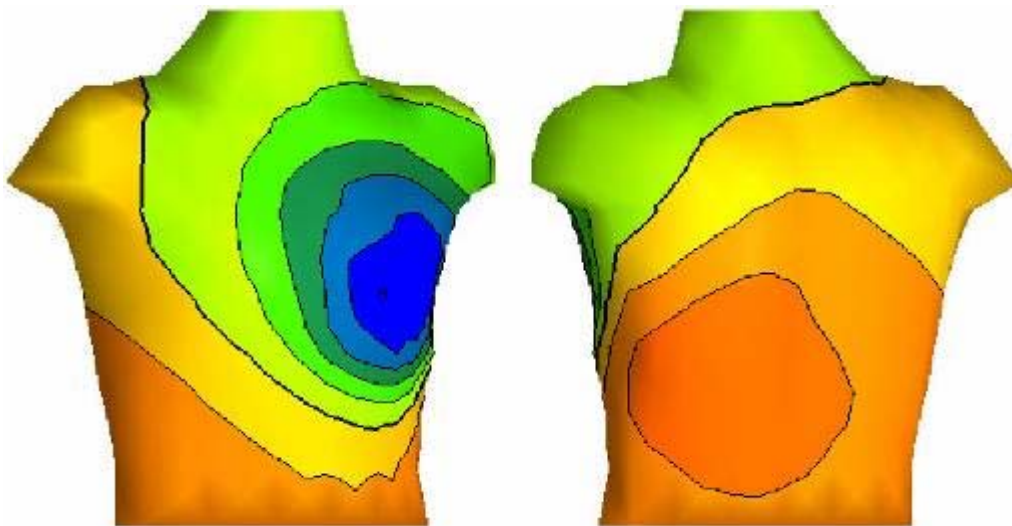
Tok el. proudu - vyznačen v řeze hrudníku

Ekvipotenciály - vyznačeny na povrchu hrudníku

Srdce jako generátor elektrického pole

- jako důsledek elektrických zdrojů v srdci vzniká v těle proud
- rozložení potenciálů na celém povrchu je potenciálová mapa
- mezi body na povrchu můžeme namerit elektrické napětí - EKG

Měření

elektrického pole srdce

Měření elektrického pole srdce

Místo EKG a mapování

Hodnocení stavu a činnosti srdce:

- anatomie,
- kontraktilita,
- perfuze,
- elektrofyzologie,
- ...

Používané metody:

- echokardiografie,
- röntgenologické zobrazování,
- CT a MR tomografické zobrazování,
- SPECT a PET zobrazování,
- angiografie, scintigrafie,
- **elektrokardiografie, EKG mapování**
- magnetokardiografie,
- fonokardiografie,
- ...

Elektrokardiografické metody:

Měří a hodnotí potenciály vznikající na povrchu srdce nebo těla v souvislosti s periodickou depolarizací a repolarizací buněk, která provází jejich mechanickou kontrakci.

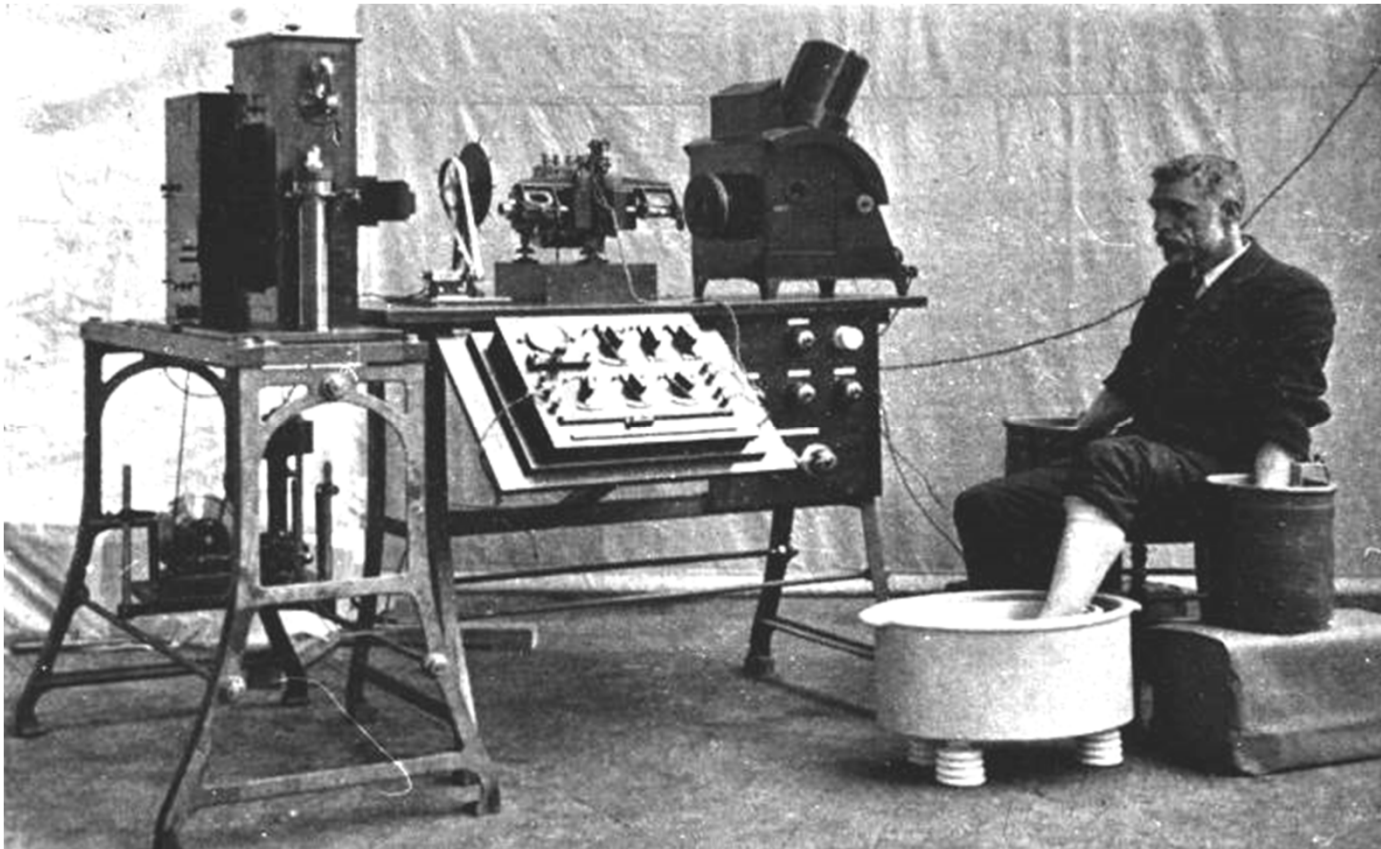

Měření elektrického pole srdce

Willem Einthoven

1903 - registrace EKG pomocí strunového galvanometru

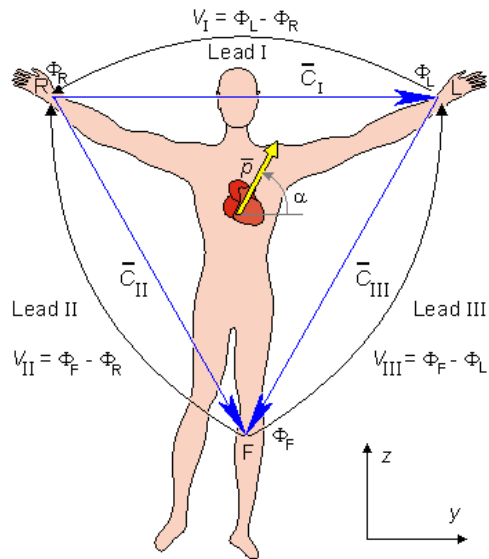
1924 - Nobelova cena za objevení mechanismu elektrokardiogramu

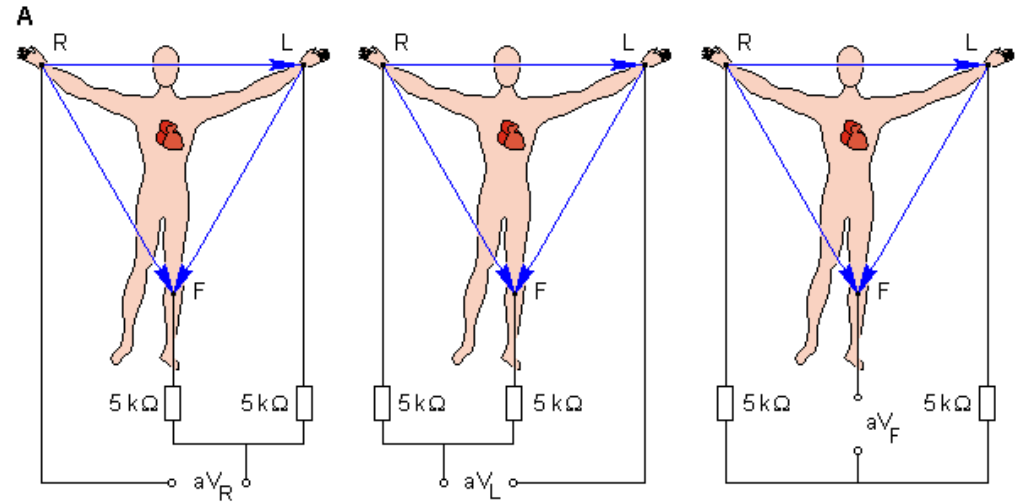
Měření elektrického pole srdce

Standardní 12-svodové EKG:

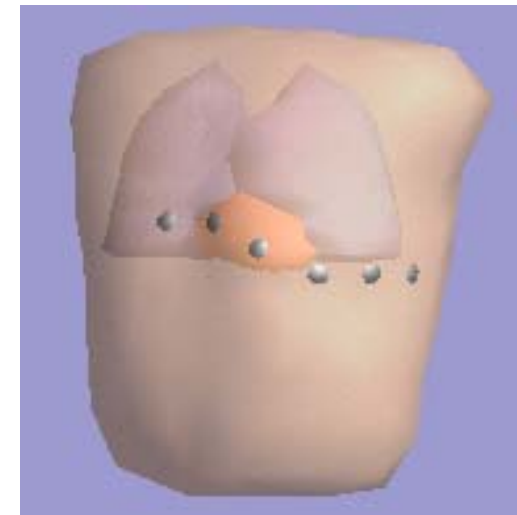
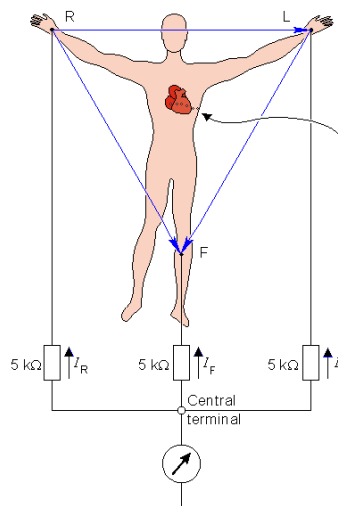
- končetinové svody I, II, III

- Goldbergerovy svody aVR, aVL, aVF

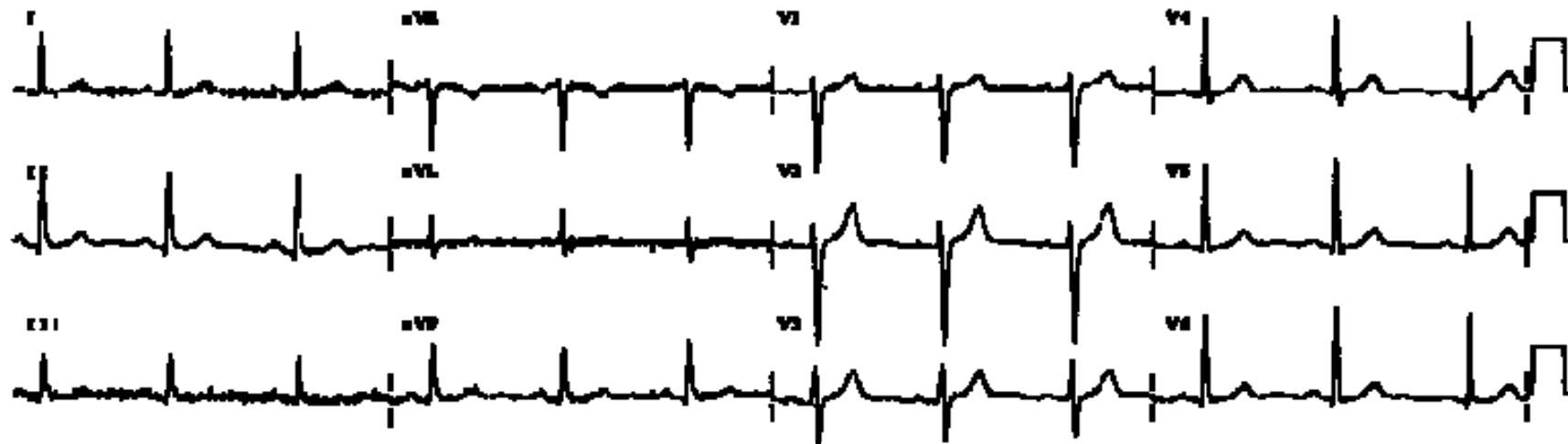
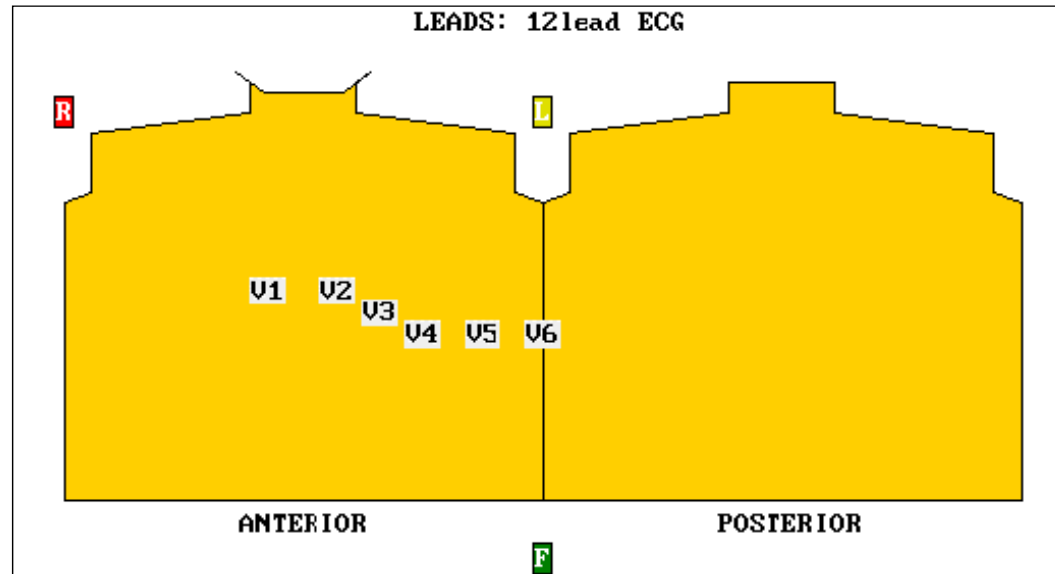

- unipolární hrudní svody V1 až V6

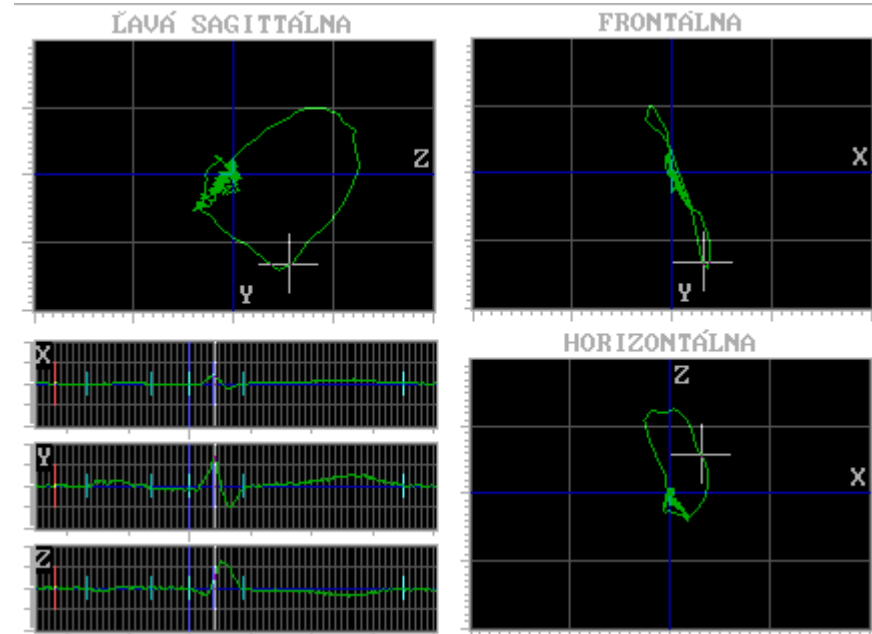
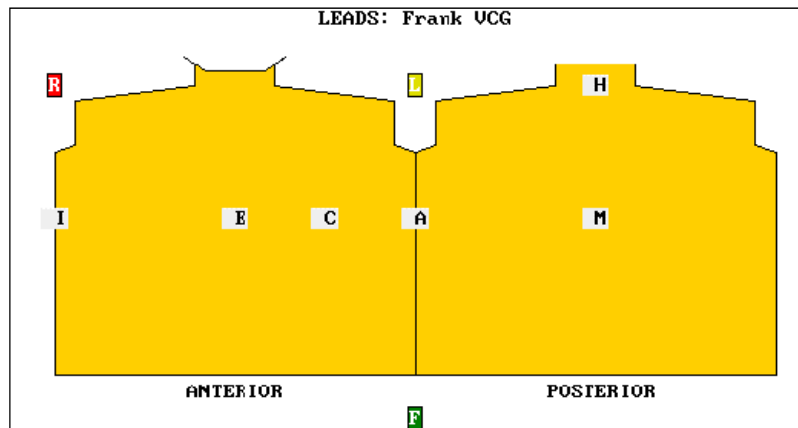
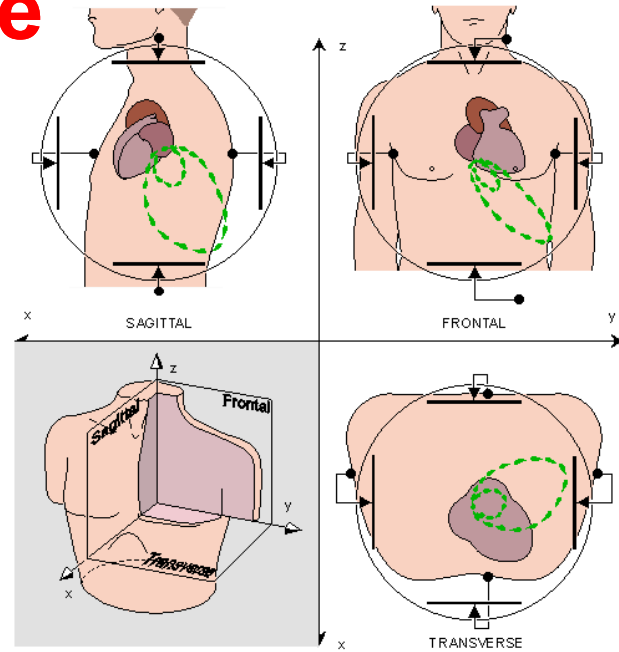
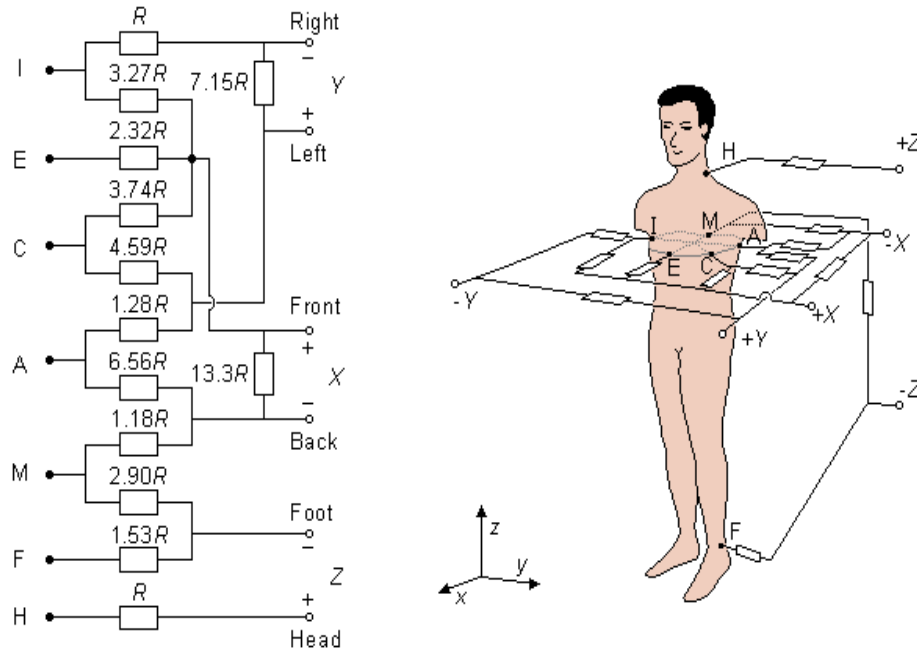
Měření elektrického pole srdce

Standardní 12-svodové EKG:

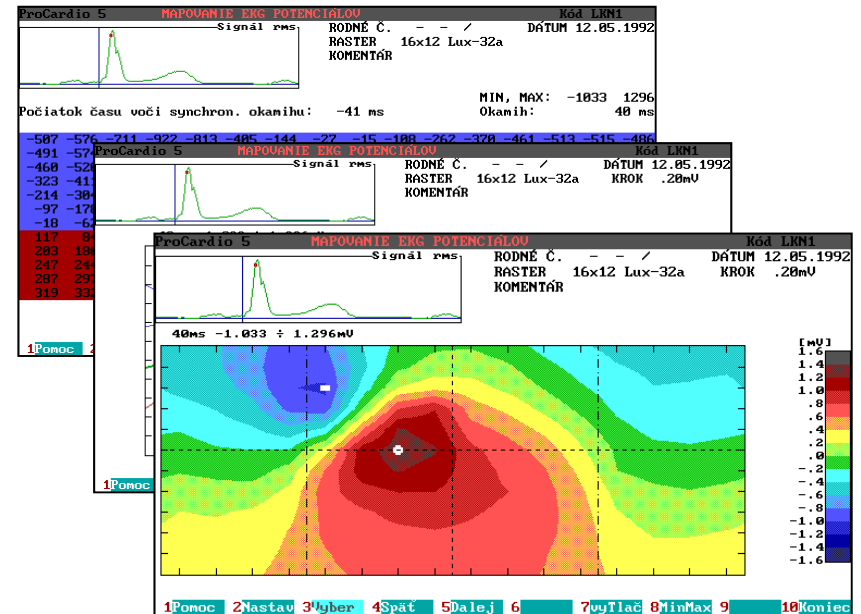
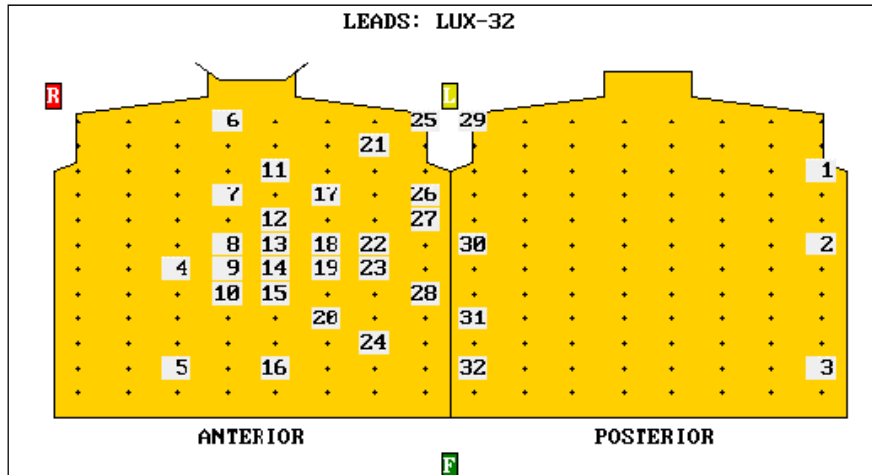
Měření elektrického pole srdce

Vektrokardiogram podle Franka

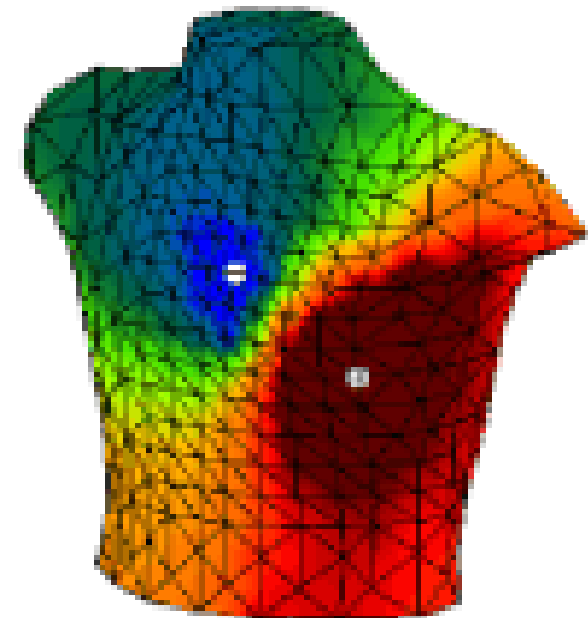
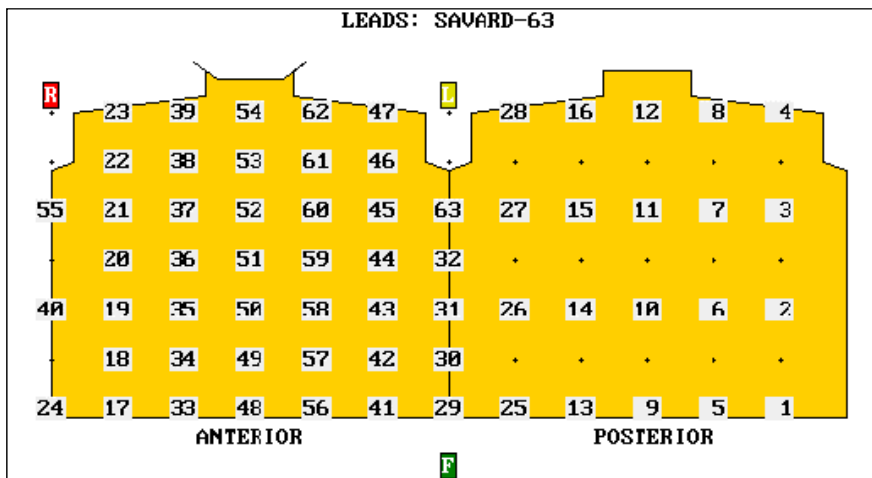

Měření elektrického pole srdce

Mapovací svody podle Luxe

Mapovací svody podle Savarda

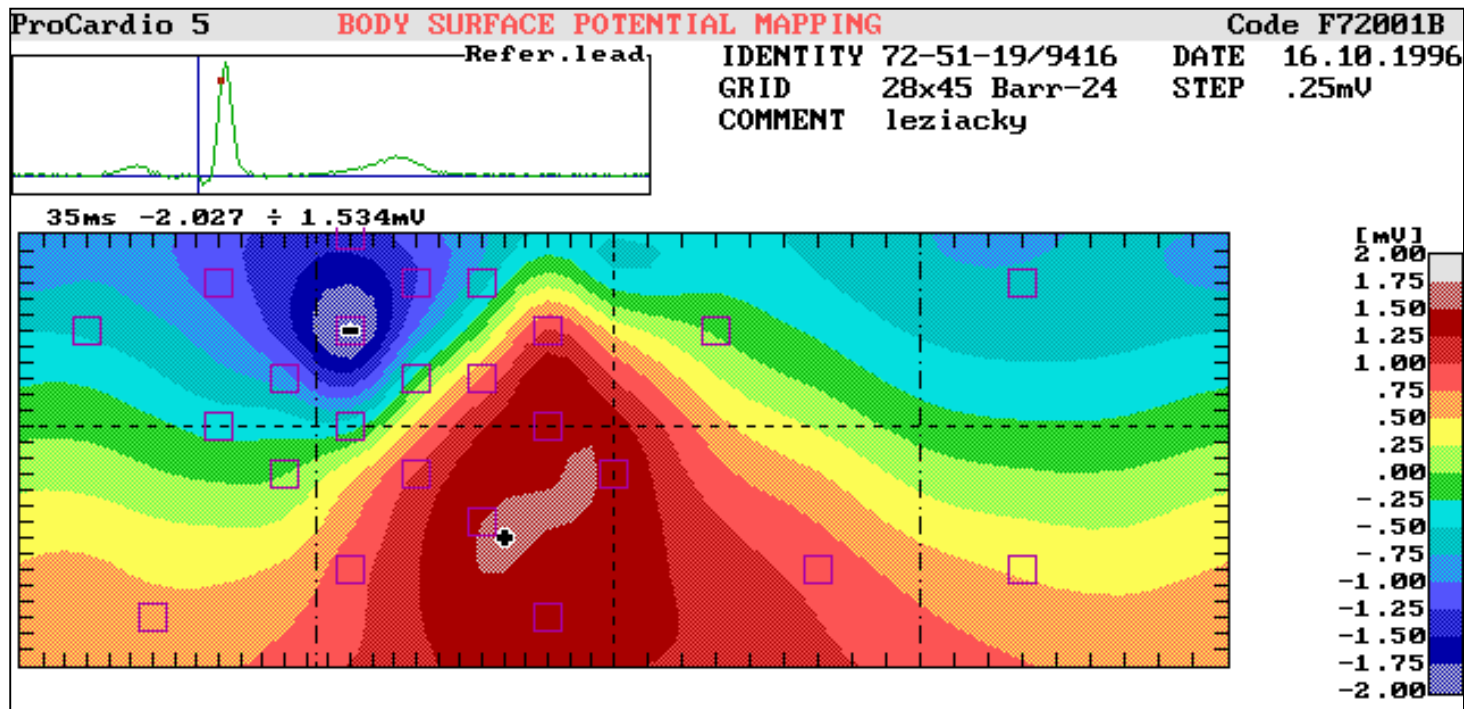

Měření elektrického pole srdce

Potenciálové mapy

Jsou nejpoužívanějším typem map, jsou blízké klinickému chápaní elektrického pole srdce, z kterého Einthoven odvodil představu srdečního vektoru. Jedna mapa zobrazuje rozložení potenciálů v n bodech na hrudníku v jediném časovém okamžiku:

$$U_i(t), \text{ pro } t=\text{konst.}, i=1,2,\dots n.$$

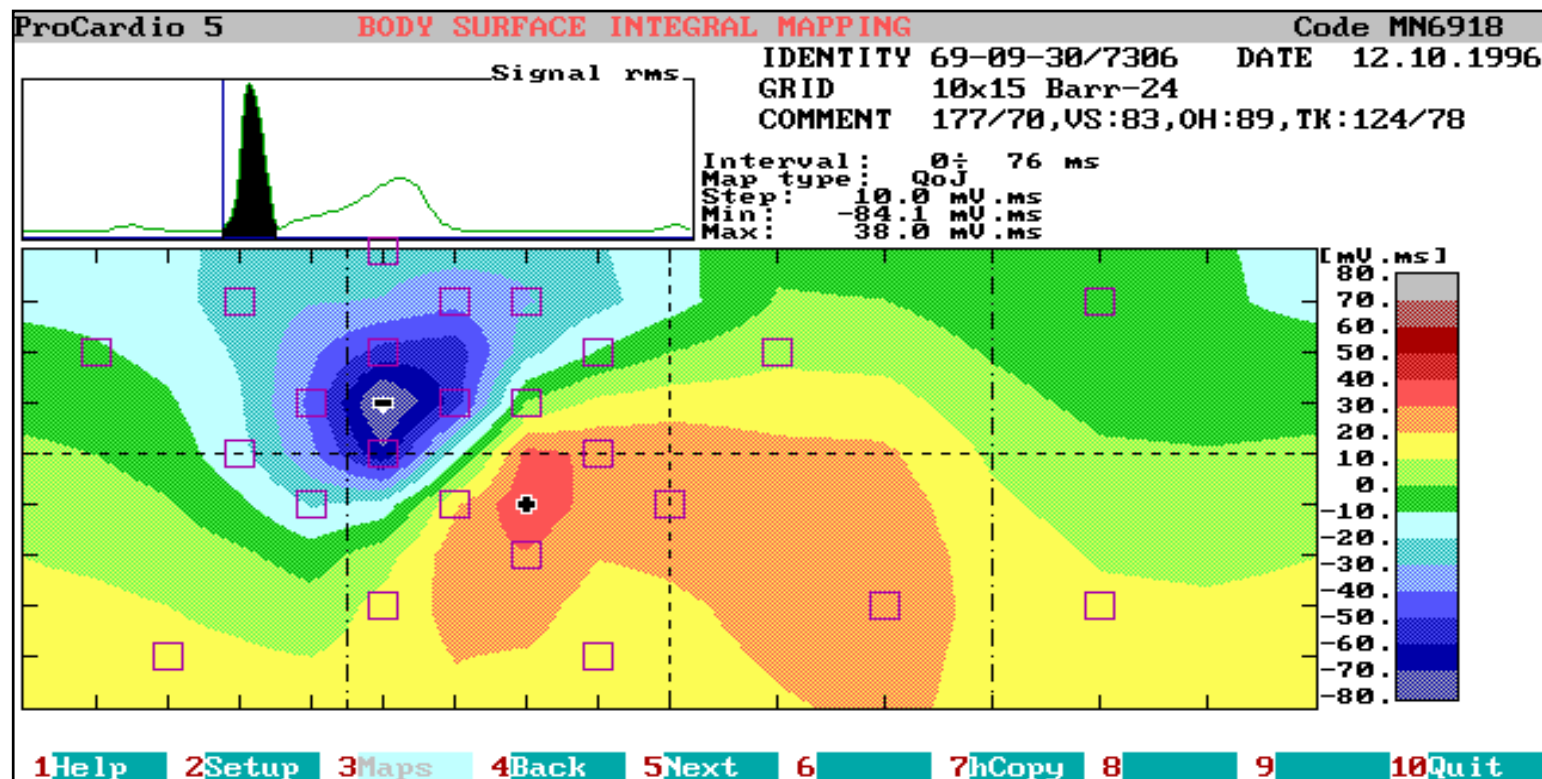

Měření elektrického pole srdce

Integrálové mapy

Poskytují kompaktnější zobrazení pole. Jedna mapa zobrazuje časový integrál potenciálů za zvolený časový interval $t = \langle t_1, t_2 \rangle$. Obecně interval možno volit libovolně, obyčejně se však bere část nebo celý komplex QRS, případně celý interval QRST:

$$P_i = \int U_i(t) dt$$

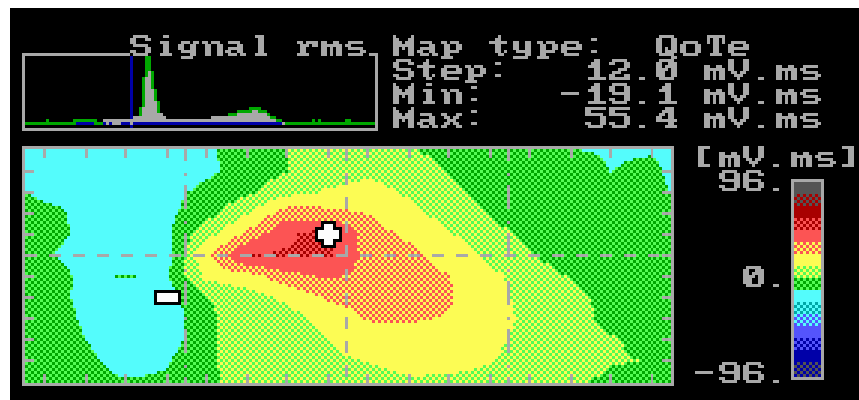

Měření elektrického pole srdce

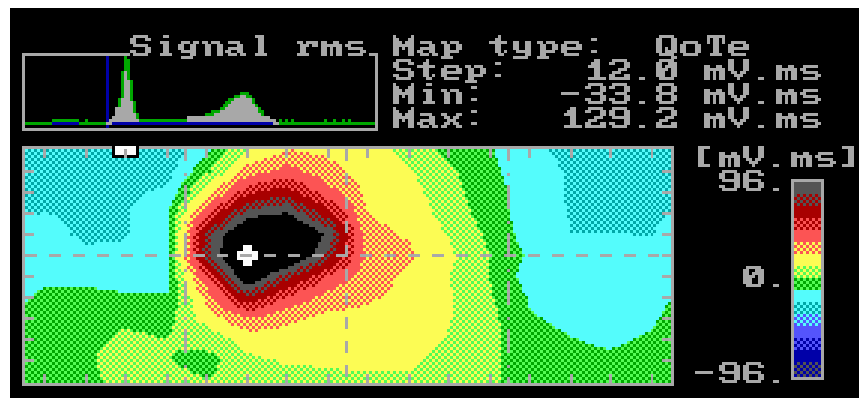
Diferenční (rozdílové mapy)

Mapují rozdíl mezi odpovídajícími hodnotami v mapách

$$D_i = U_{i1} - U_{i2}$$

mapa před PKI

mapa po PKI

diferenční mapa

Měření elektrického pole srdce

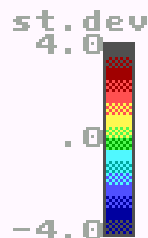
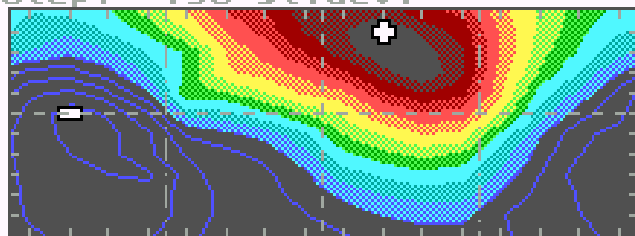
Odchytkové mapy

Mapují hodnotu indexu odchytky od etalonu (departure index)

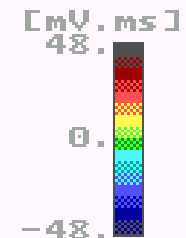
$$DI_i = (P_i - M_i) / SD_i$$

kde P_i je hodnota v analyzované mapě
 M_i je hodnota etalonu ve stejném bodě
 SD_i je směrodatná odchytka etalonu v tomto bodě

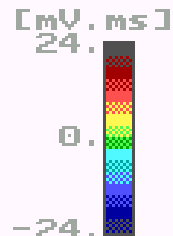
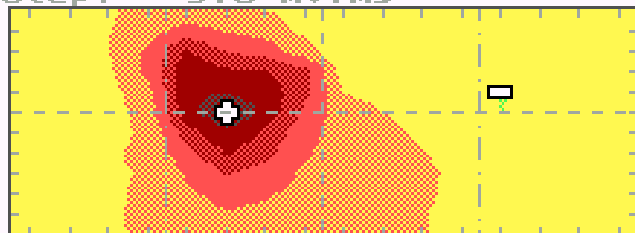
Departure map Qo J
Min,Max: -4.2, 4.1 st.dev.
Step: .50 st.dev.

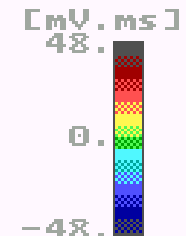
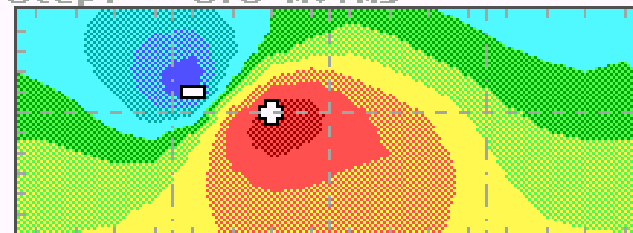
Integral map Qo J
Min,Max: -38.5, 36.6 mV.ms
Step: 6.0 mV.ms

Template st.dev Qo J
Min,Max: 3.0, 20.9 mV.ms
Step: 3.0 mV.ms

Template map Qo J
Min,Max: -29.4, 28.6 mV.ms
Step: 6.0 mV.ms

Měření elektrického pole srdce

Mnohosvodové EKG měřicí systémy

- Aktivní elektrody, případně se zesílením signálu
- Nízkošumové zesilovače (i se stejnosměrnou vazbou)
- Rychlé sigma-delta A/Č převodníky (rozlišení (16 až 24 bitů))
- Optické oddělení měřicí a výpočetní části systému
- Bateriové napájení na snížení rušení a zvýšení bezpečnosti
- Připojení k PC přes standardní interfejs (USB, Ethernet)

Měření elektrického pole srdce

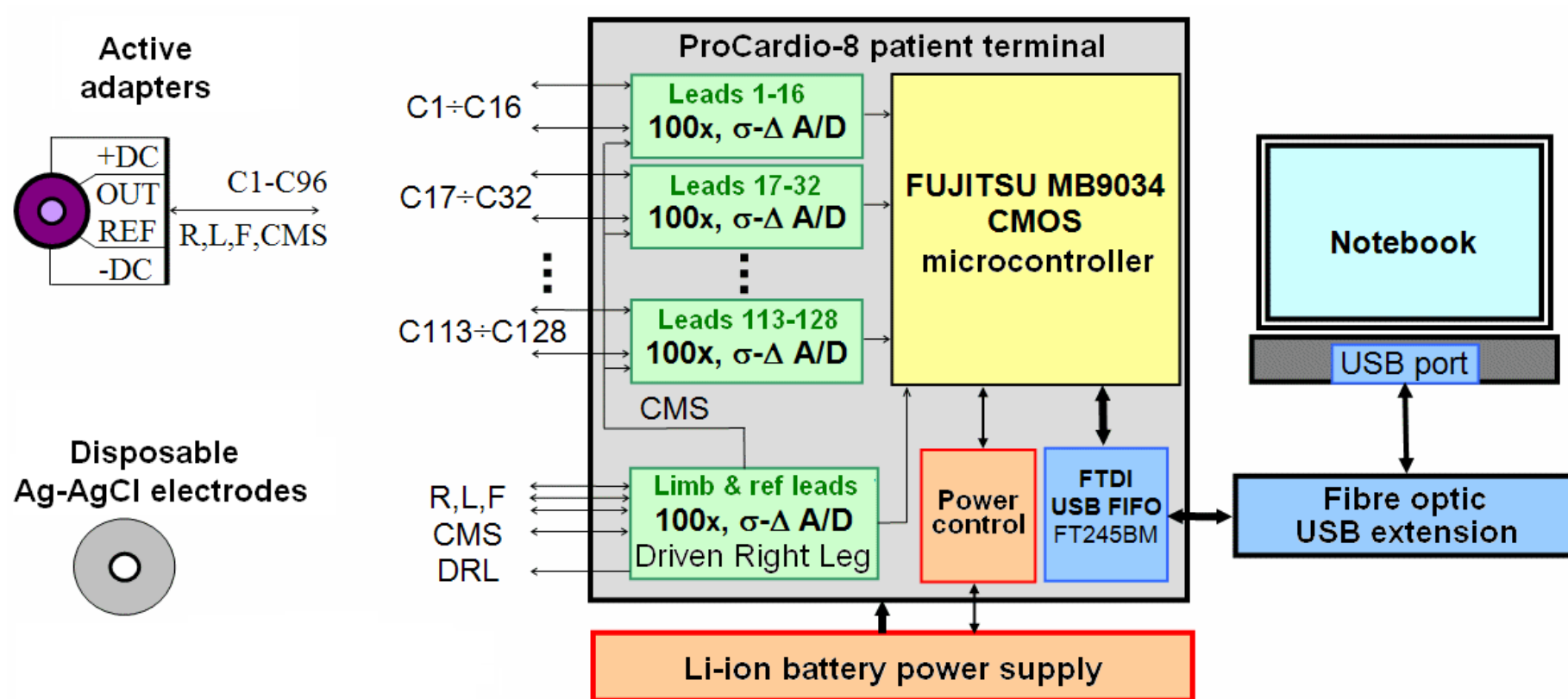
Mnohosvodové EKG měřicí systémy

- FBMI ČVUT ve spolupráci s ÚM SAV a dalšími pracovišti:
nově vyvíjené přístroje s různým výkonem:
- **ProCardio 8** - jednoduchý systém sběru dat s až 144 EKG kanály
- **EuroBio** - měřicí jednotka s výkonným signálovým procesorem a možností měřit až 192 EKG kanálů

Měření elektrického pole srdce

Mnohosvodové EKG měřicí systémy

Měřicí systém ProCardio 8

Měření elektrického pole srdce

Mnohosvodové EKG měřicí systémy

Měřicí systém ProCardio 8

- aktivní Ag-AgCl EKG elektrody
- řízení patientského terminálu
  - 16-bitový 56 MHz CMOS mikrokontroler Fujitsu MB96348
  - komunikace s měřicími deskami: 4x UART a DMA řadič
  - přenos dat do PC: přes USB FIFO FT245R
- měřicí desky: 3+64 (max.144) měřících kanálů
  - referenční deska: svody R, L, F, elektrody CMS a DRL
  - hrudní deska 16 kanálů
  - měřící kanály (s AD627) A=40, frekv.rozsah 0-250 Hz
- A/Č převodníky
  - 22-bit Δ - δ A/Č převodníky (AD7716)
  - vzorkování 125 – 2000 Hz (dyn. rozlišení 19–16 bitů)
- Li-ion bateriový modul (3,6 V, 4700 mAh), řízení spotřeby

Měření elektrického pole srdce

Mnohosvodové EKG měřicí systémy

Měřicí systém ProCardio 8

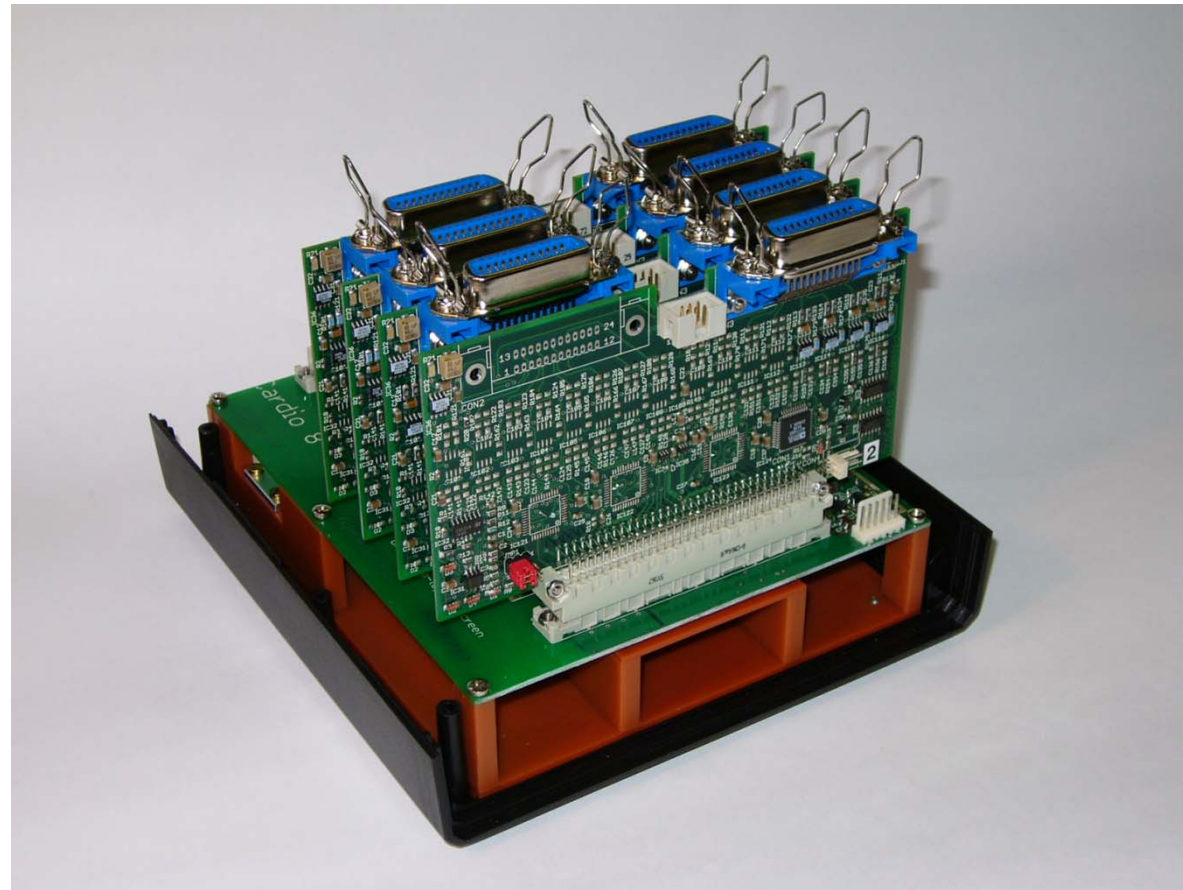

- jednorázové elektrody: snížení rizika přenosu infekce
minimální polarizační potenciály
- aktivní adaptér: vysoká vstupní, nízká výstupní impedance,
nízký šum
- robustní 24-pinový Centronix konektor

Měření elektrického pole srdce

Mnohosvodové EKG měřicí systémy

Měřicí systém ProCardio 8

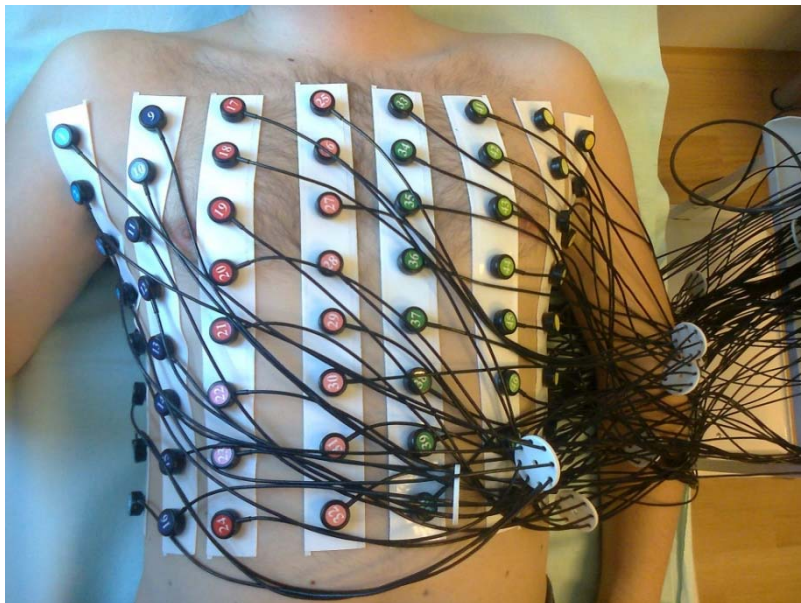
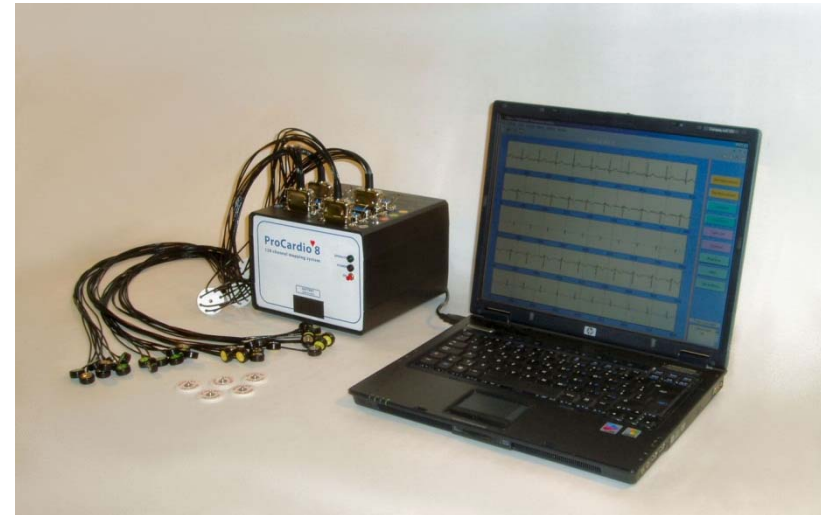
Měření elektrického pole srdce

Mnohosvodové EKG měřicí systémy

Měřicí systém ProCardio 8

Hardvér

- aktivní elektrody
- do 144 měřených EKG kanálů
- optické propojení přes USB
- napájení z Li-iontového článku
- řídicí notebook

Měření elektrického pole srdce

Mnohosvodové EKG měřicí systémy

Měřicí systém ProCardio 8

Hardvér

- aktivní elektrody
- do 144 měřených EKG kanálů
- optické propojení přes USB
- napájení z Li-iontového článku
- řídicí notebook

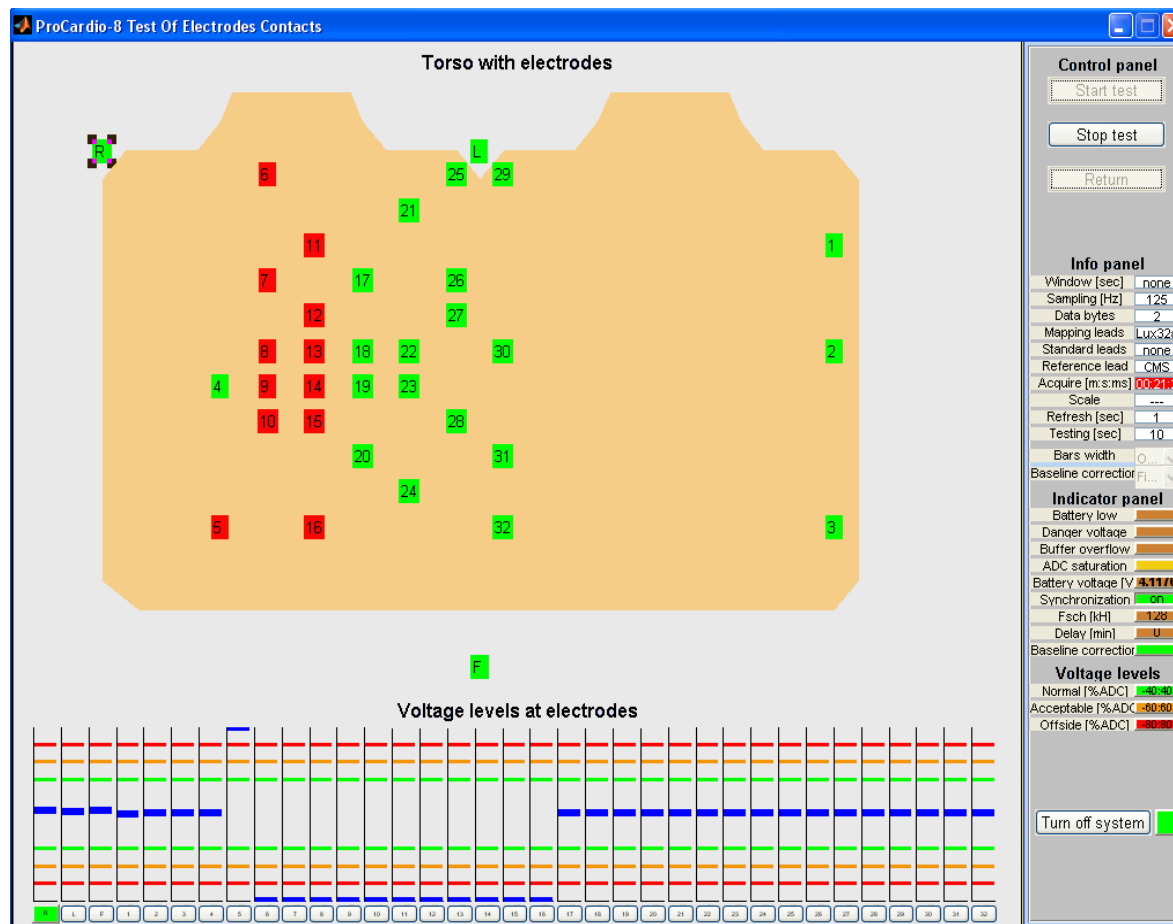
Měření elektrického pole srdce

Mnohosvodové EKG měřicí systémy

Měřicí systém ProCardio 8

Softvér - operační systém Windows XP

- měřicí a mapovací softvér napsán v Matlabu

- Jsou kontrolovány kontakty elektrod, problematické svody jsou barevně zvýrazněny
- Nastavuje se optimální zesílení v měřících kanálech

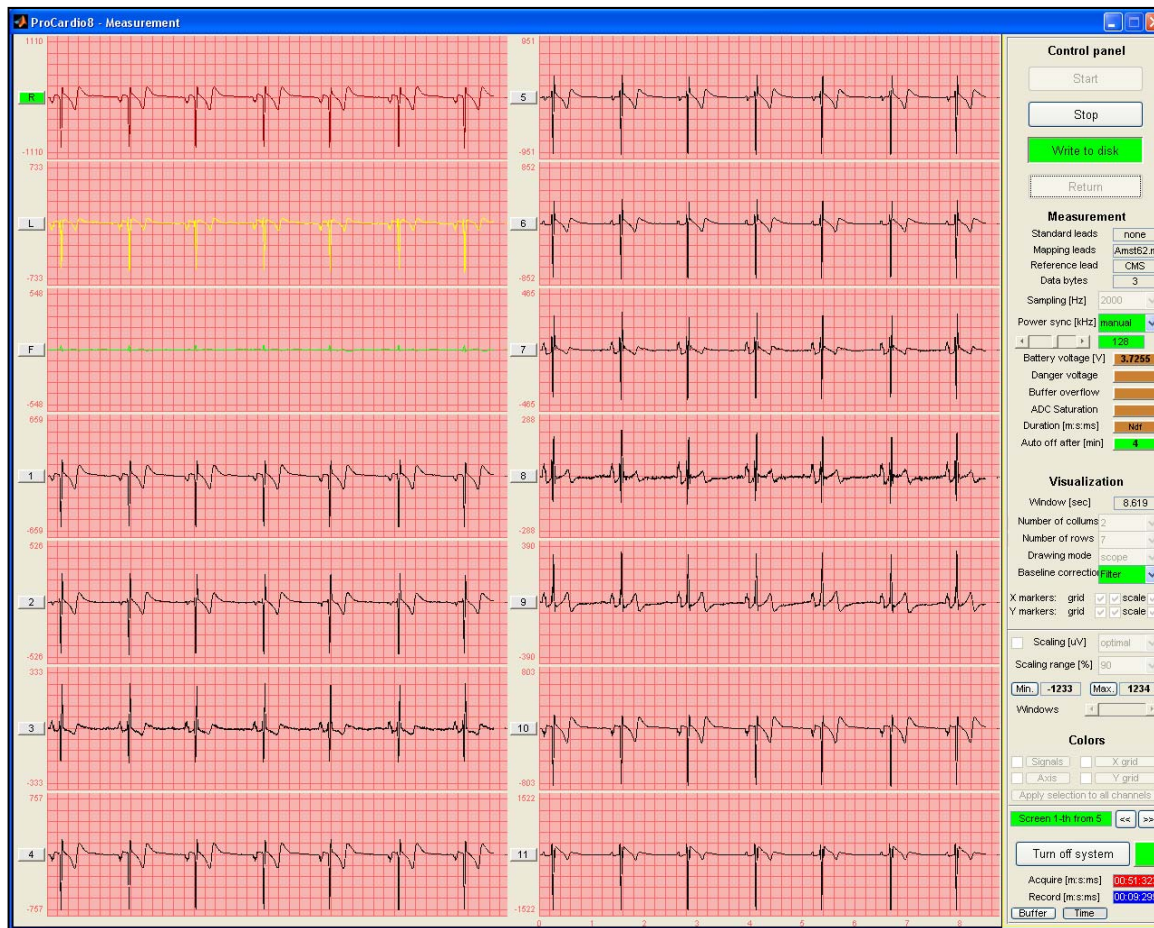
Měření elektrického pole srdce

Mnohosvodové EKG měřicí systémy

Měřicí systém ProCardio 8

Softvér - operační systém Windows XP

- měřicí a mapovací softvér napsán v Matlabu

- Signály jsou monitorovány na displeji a ukládány na disk
- Volitelný režim vizualizace a zpracování EKG signálů

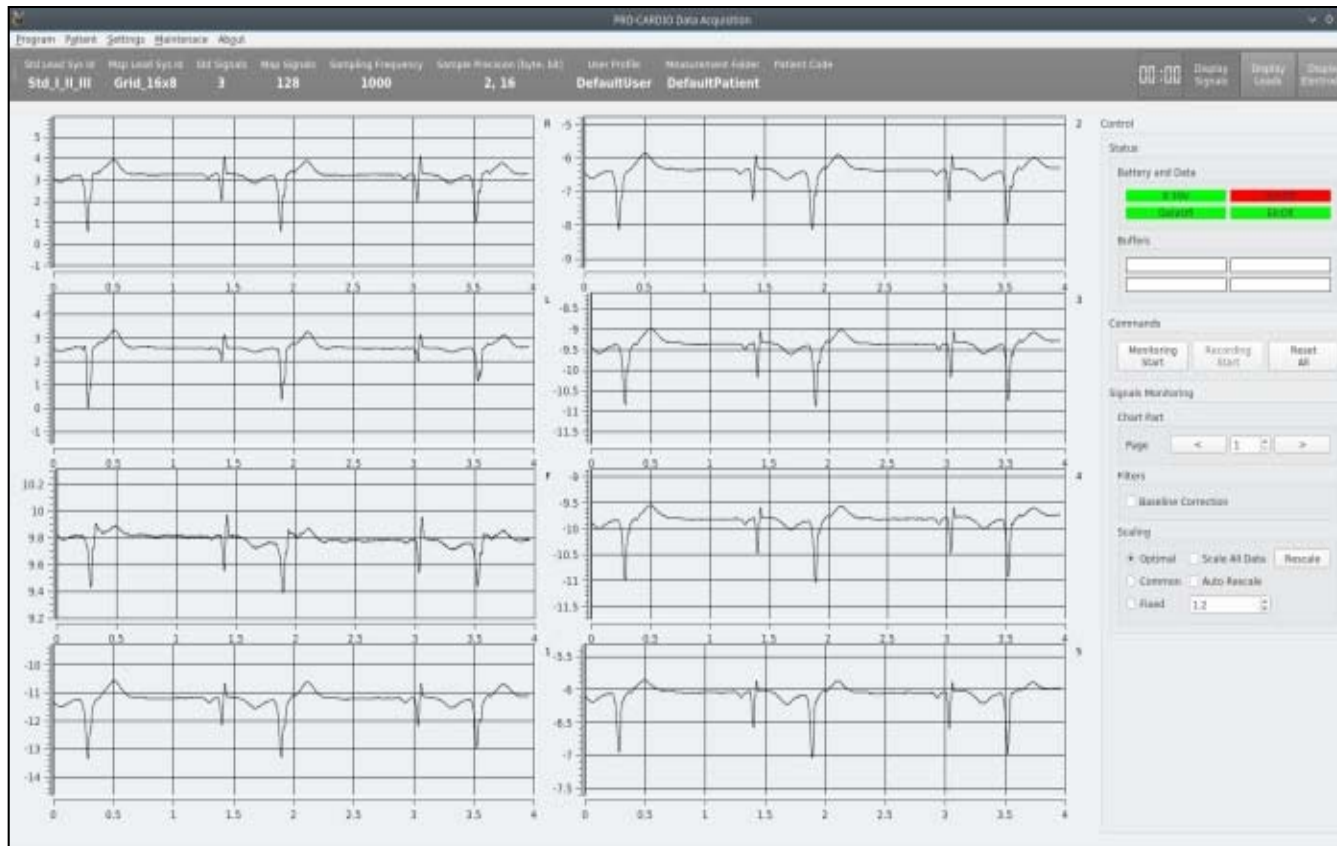
Měření elektrického pole srdce

Mnohosvodové EKG měřicí systémy

Měřicí systém ProCardio 8

Softvér - operační systém Windows XP

- měřicí a mapovací softvér napsán v Matlabu

- Signály jsou monitorovány na displeji a ukládány na disk
- Volitelný režim vizualizace a zpracování EKG signálů

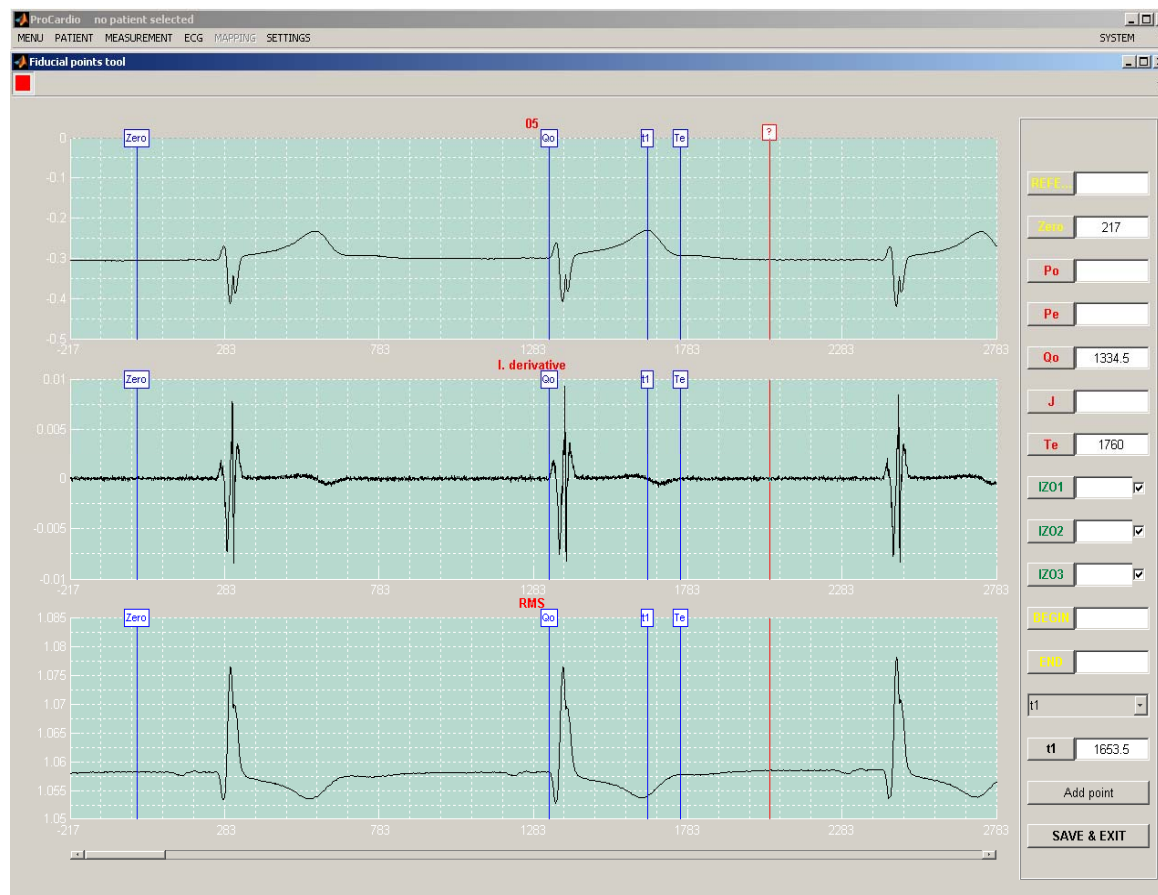
Měření elektrického pole srdce

Mnohosvodové EKG měřicí systémy

Měřicí systém ProCardio 8

Softvér - operační systém Windows XP

- měřicí a mapovací softvér napsán v Matlabu

- Měřené signály je možné zobrazit v různých režimech
- Signály jsou zpracovány podle potřeby (filtrace, označení okamžiků, rozměření)

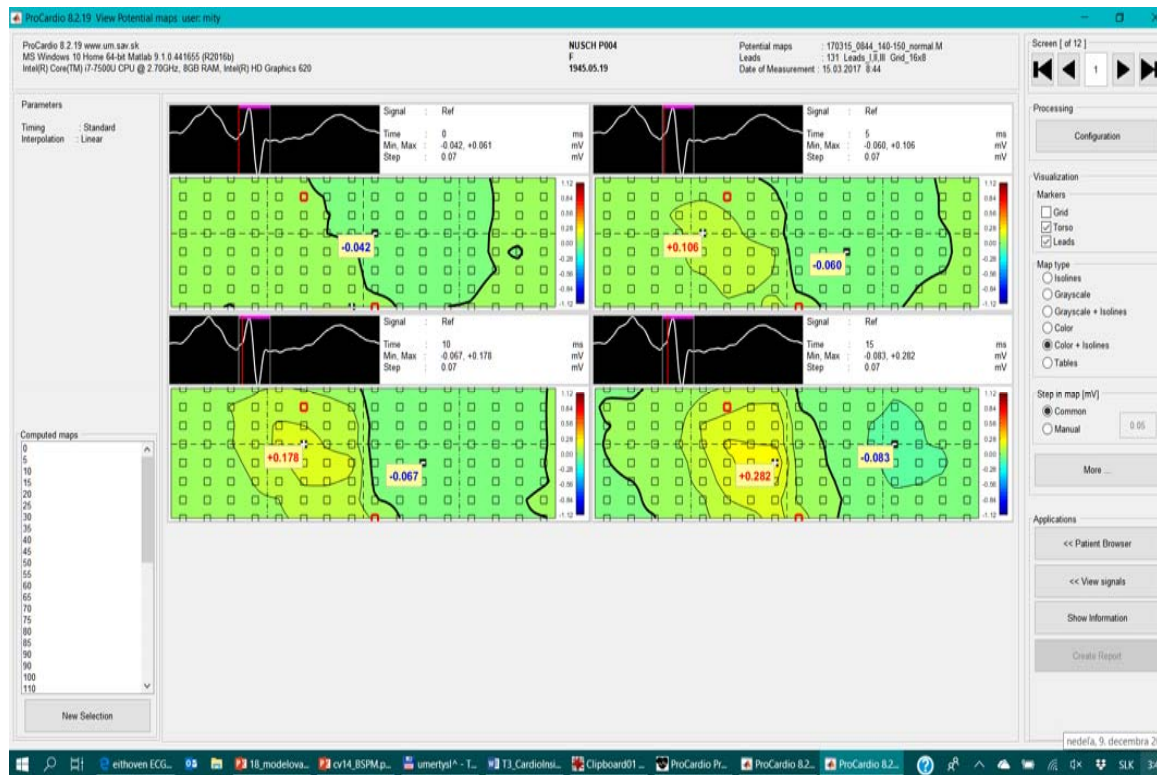
Měření elektrického pole srdce

Mnohosvodové EKG měřicí systémy

Měřicí systém ProCardio 8

Softvér - operační systém Windows XP

- měřicí a mapovací softvér napsán v Matlabu

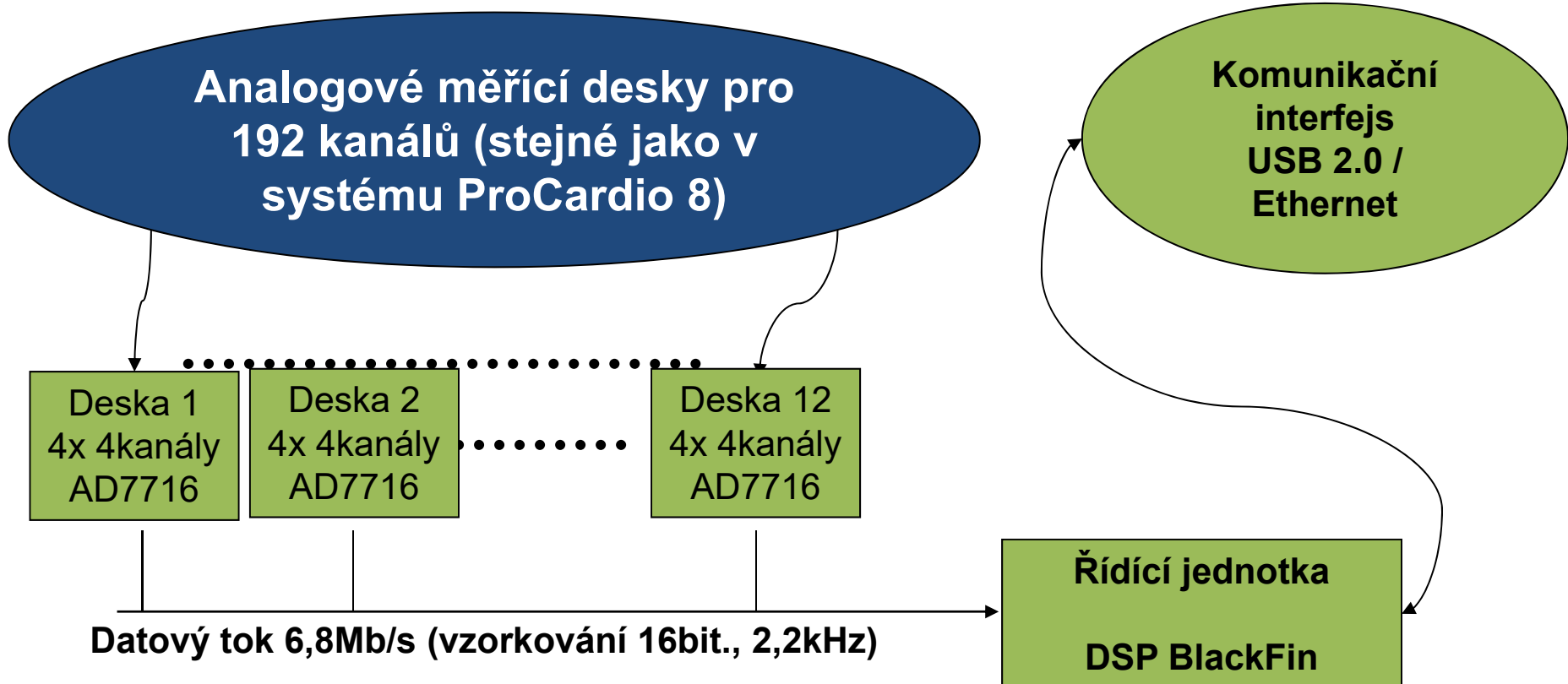

- Z EKG signálů jsou vypočteny okamžikové nebo integrální mapy
- Vypočtené mapy je možné zobrazit v různých režimech

Měření elektrického pole srdce

Mnohosvodové EKG měřicí systémy

Měřicí systém EuroBio

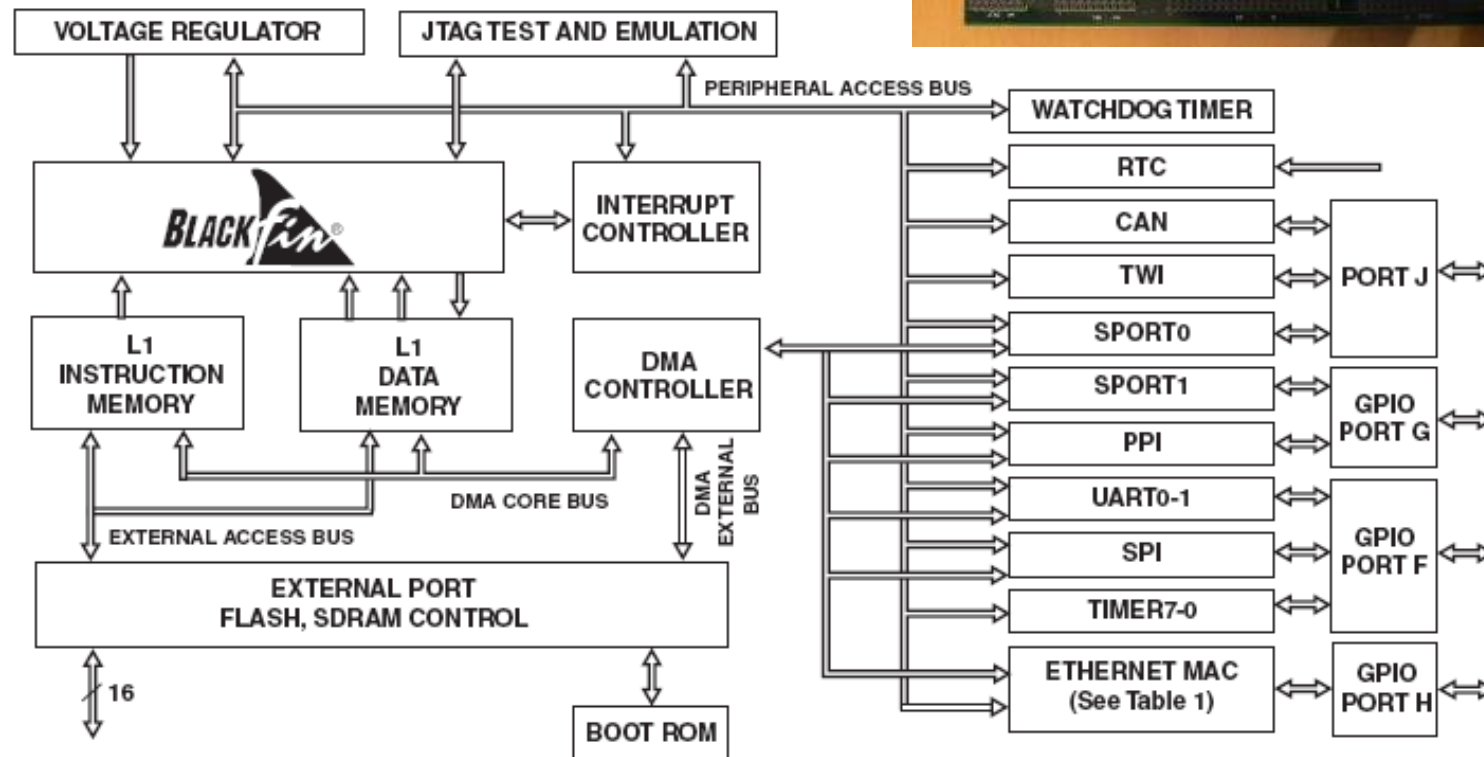
Měření elektrického pole srdce

Mnohosvodové EKG měřicí systémy

Měřicí systém EuroBio

ADSP BF537P
Blackfin EZ-KIT

Měření elektrického pole srdce

Mnohosvodové EKG měřicí systémy

Měřicí systém EuroBio

ADSP – BF537 Blackfin

16/32 – bitový signální procesor pro aplikace kde je důležitý vysoký výpočetní výkon a množství periférií. Typicky vhodný pro aplikace zpracování videa a zvuku nebo řídicí aplikace v reálném čase

Hlavní vlastnosti

- max. frekvence jádra 600MHz
- 132k Bytů on-chip paměti
- podpora pamětí SDRAM a SRAM

Periferie:

- IEEE 802.3 10/100 Ethernet MAC
- CAN 2.0B
- 2x Dual channel SPORTs
- DMA, 32bit čítače, 48 GPIOs, ...

Interfejs & I/O:

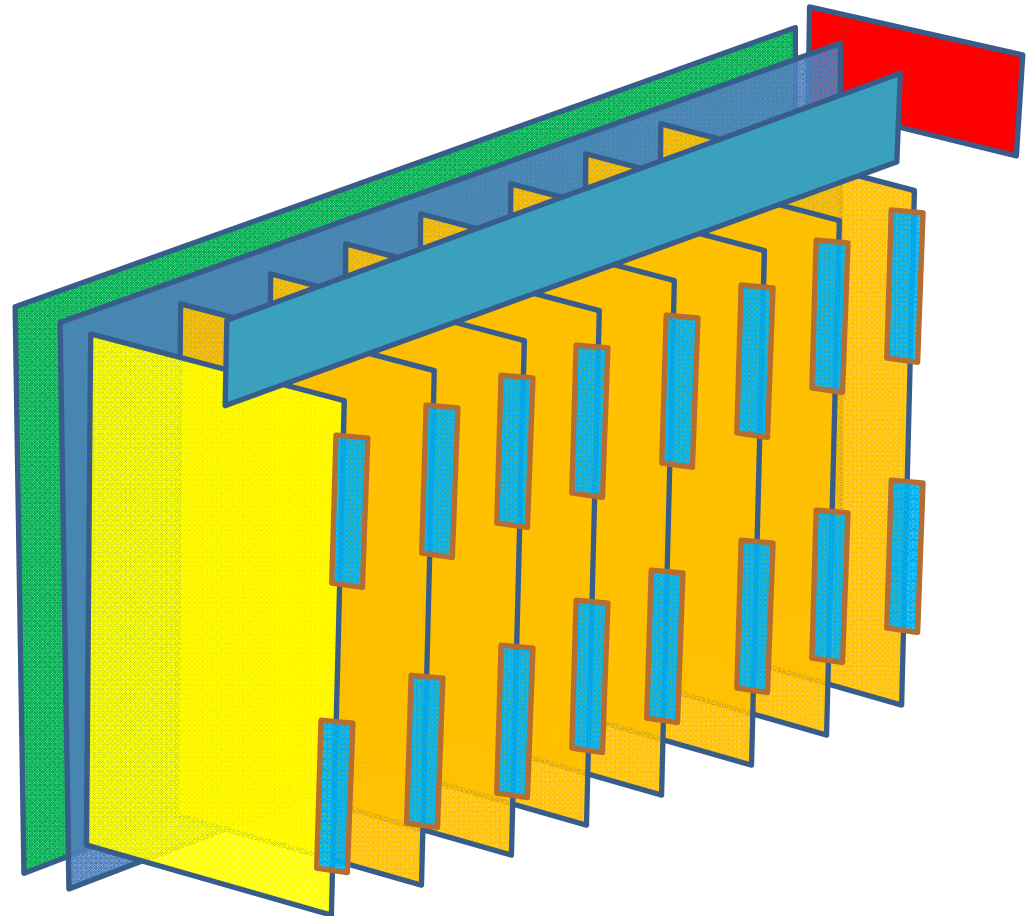
- 2-kanálový DAC AD1871, 2-kanálový ADC AD1854
- LAN83C185 10/100, RS-232 UART
- CAN TJA1041 transceiver
- LED, ...

Měření elektrického pole srdce

Mnohosvodové EKG měřicí systémy

Měřicí systém EuroBio

- propojovací deska
- až 12 desek se 16 kanály a A/D převodníky
- řídicí jednotka Blackfin
- napájecí blok

Měření elektrického pole srdce

Mnohosvodové EKG měřicí systémy

Měřicí systém EuroBio

EuroBio přístroj se 64+4 kanály

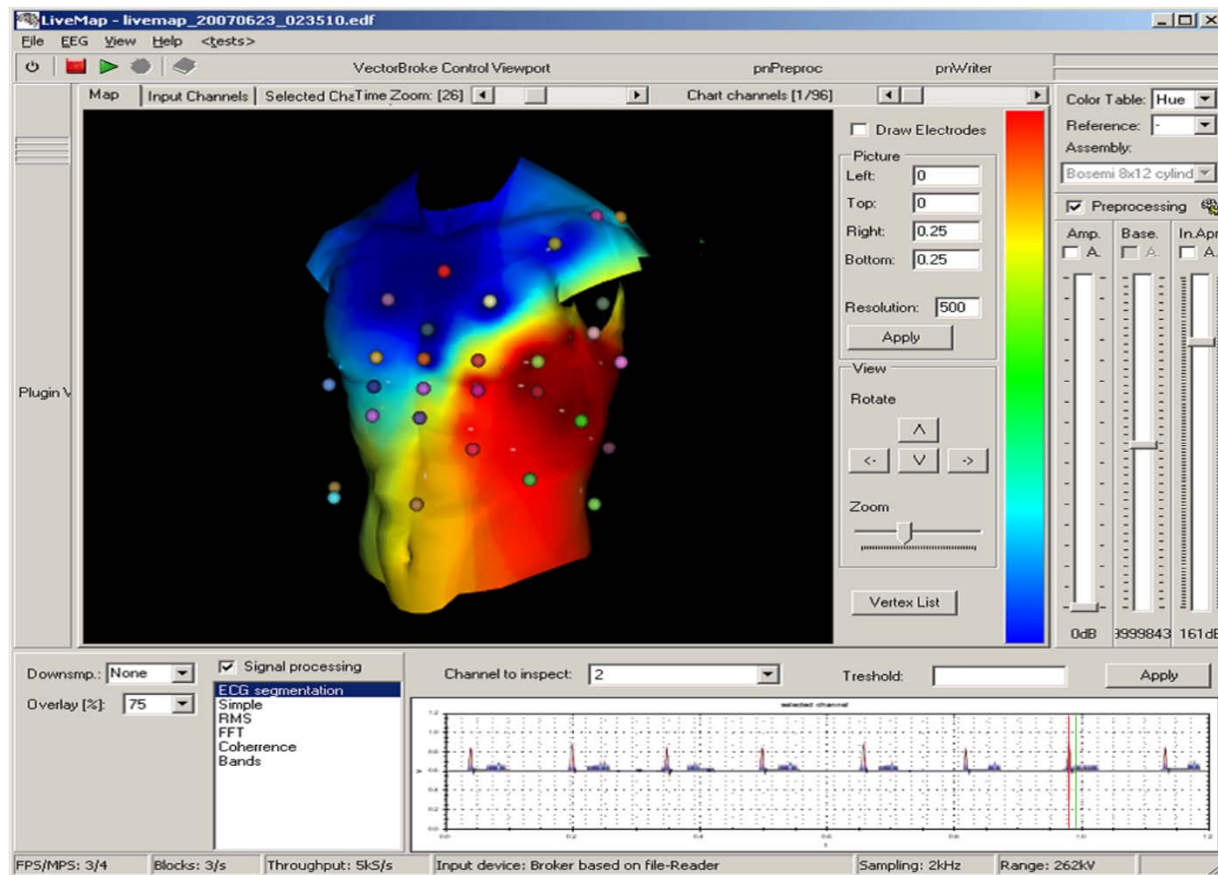

Měření elektrického pole srdce

Mnohosvodové EKG měřicí systémy

Měřicí systém EuroBio – softvér LiveMap

- EKG signály jsou zpracovány v reálném čase, včetně identifikace vln
- Vechny typy map mohou být vypočteny v každém srdečním cyklu
- Mohou být počítány diferenční mapy pacienta a parametry srdečního zdroje

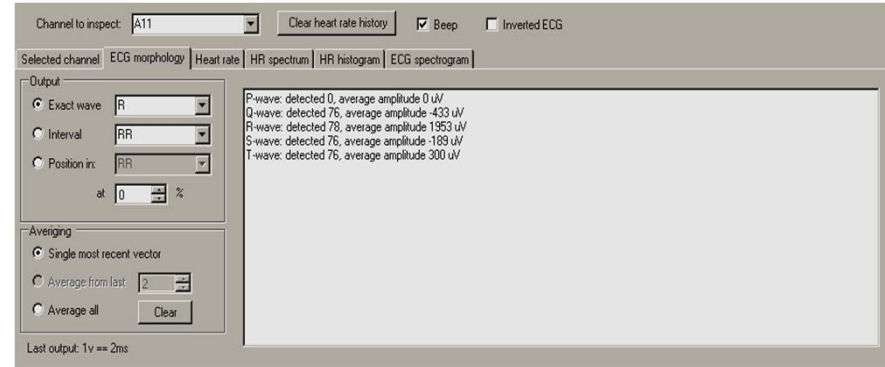
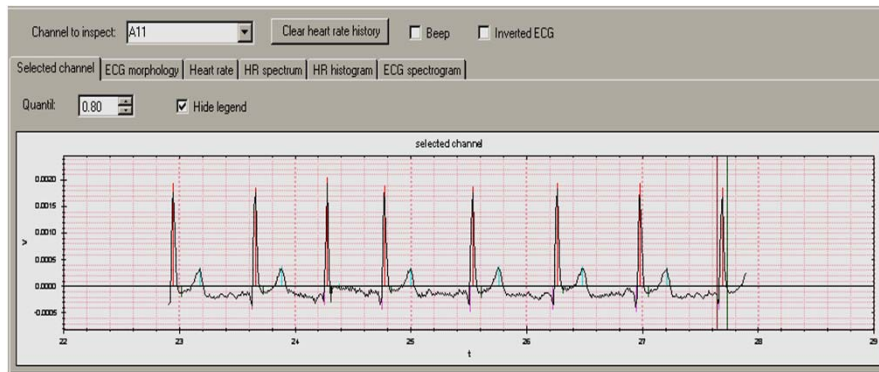

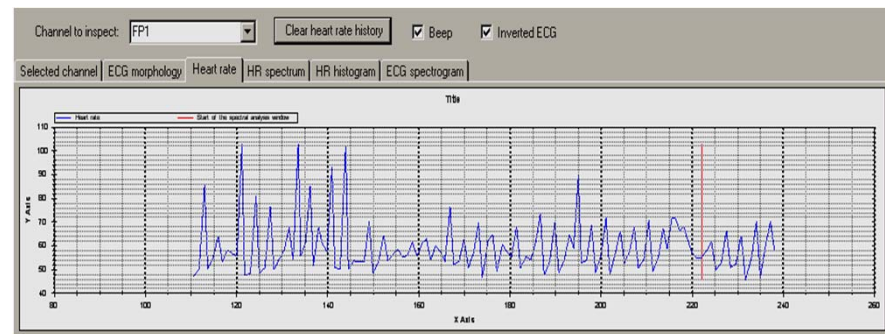
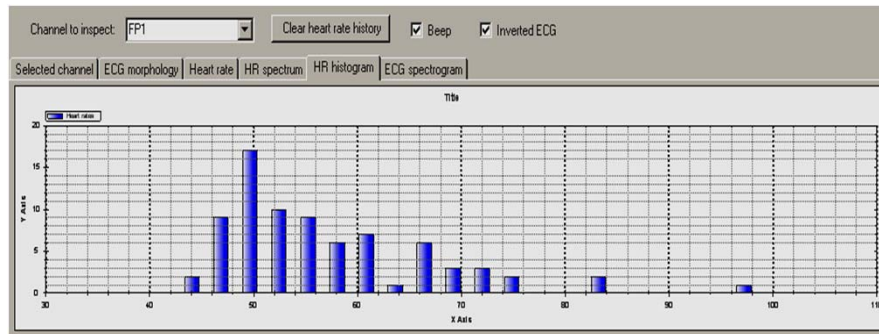
Měření elektrického pole srdce

Mnohosvodové EKG měřicí systémy

Měřicí systém EuroBio – softvér LiveMap

- Automatická segmentace EKG
- Detekce a statistika vln a intervalů

- Histogramy srdeční frekvence
- Analýza variability srdečního rytmu

Měření elektrického pole srdce

Mnohosvodové EKG měřicí systémy

Měřicí systém EuroBio

EuroBio systém má certifikaci elektrické bezpečnosti a elektromagnetické kompatibility:

 VOP-026 Šternberk, s.p. divize VTÚPV Vyškov s certifikovaným systémem jakosti dle ČSN EN ISO 9001		Číslo úkolu/ zakázky: 60/6404/001-064 Číslo protokolu: 6450-093/2010
  Odbor zkoušení techniky – zkušební laboratoř č. 1103 akreditovaná ČIA dle ČSN EN ISO/IEC 17025		Výtisk číslo: 1 Počet listů: 6 Počet příloh: 1 / 3
ZKUŠEBNA ZEBEP		
PROTOKOL O ZKOUŠCE		
Jméno a adresa zadavatele (zákazníka): ČVUT FBMI, Studničkova 7, 128 00 Praha 2		
Identifikace zkoušeného předmětu: Modulární systém pro multikanálové snímání signálů s možností vytvoření aktivní zpětné vazby Typ: MBF08 Výrobní číslo: prototyp Výrobce: ČVUT FBMI, Studničkova 7, 128 00 Praha 2 Technická dokumentace: Viz následující strana tohoto protokolu		
Datum přijetí do zkoušky: 20. 8. 2010	Metoda zkoušení: ČSN EN 60950-1 ed. 2: 2006	
Datum a místo provedení zkoušky: 25. 8. – 28. 8. 2010 Zkušebna elektrické bezpečnosti	Vedoucí zkoušky: Ing. Jiří Vlček <i>J. Vlček</i>	
	Zkoušku provedl: Ing. Jiří Vlček <i>J. Vlček</i>	
Datum vydání protokolu: 1. 9. 2010	Kontroloval a schválil vedoucí zkušebny: Ing. František Dostál <i>F. Dostál</i>	
Výsledky zkoušky: Výsledky dílčích zkoušek jsou uvedeny na dalších stranách tohoto protokolu.		
ADRESA: VOP-026 Šternberk, s.p. Poznámky:		

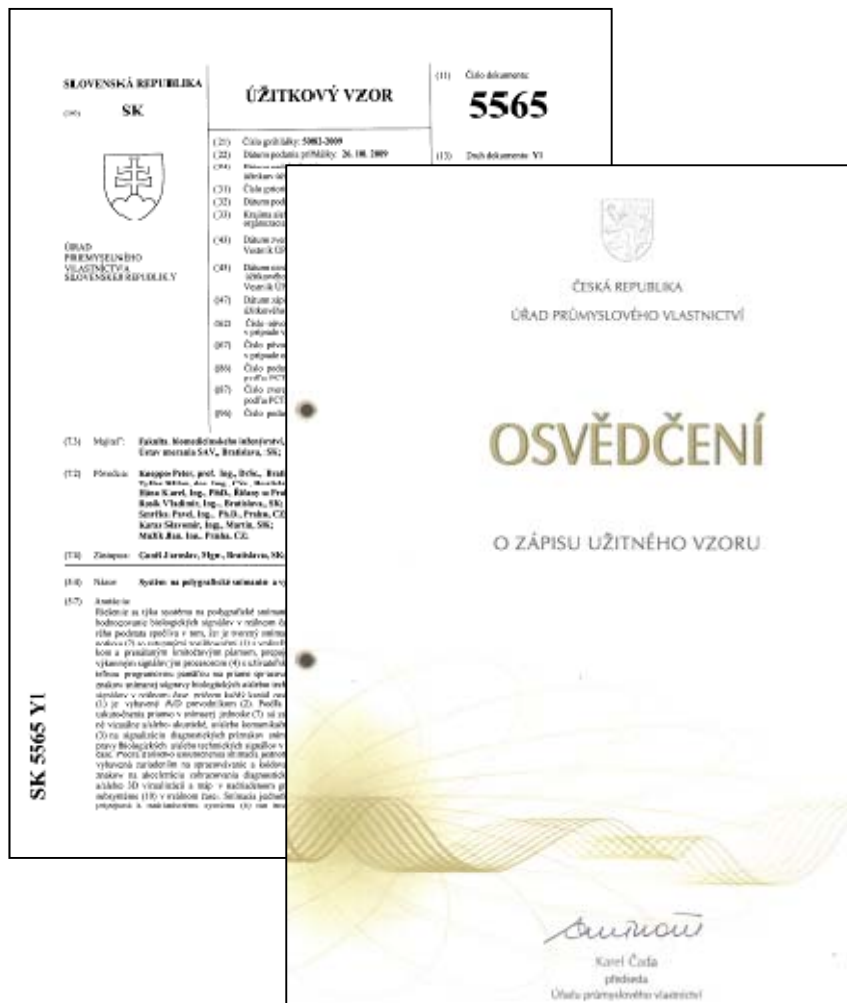
 VOP-026 Šternberk, s.p. divize VTÚPV Vyškov s certifikovaným systémem jakosti dle ČSN EN ISO 9001		Číslo úkolu / zakázky: 60/6405/001-256 Číslo protokolu: 6440-409/2010
  Odbor zkoušení techniky - zkušební laboratoř č. 1103 akreditovaná ČIA dle ČSN EN ISO/IEC 17025		Výtisk číslo: 1 Počet listů: 6 Počet příloh: -
ZKUŠEBNA EMC		
PROTOKOL O ZKOUŠCE elektromagnetické kompatibility		
Jméno a adresa zadavatele (zákazníka): ČVUT FBMI, Nám. Sítňá 3105, 272 01 Kladno		
Identifikace zkoušeného předmětu: Modulární systém pro multikanálové snímání signálů s možností vytvoření aktivní zpětné vazby typ MBF08 Výrobní číslo: prototyp Výrobce: ČVUT FBMI, Nám. Sítňá 3105, 272 01 Kladno Technická dokumentace: Multikanálový mapper el. potenciálů		
Metoda zkoušení: ČSN EN 55024:1999 + A1:2002 + A2:2003 + Z1:2008, čl. 4.2.1, 4.2.3.1		
Datum přijetí do zkoušky: 11.8.2010	Vedoucí zkoušky: Radislav Mikšik <i>R. Mikšik</i>	
Datum a místo provedení zkoušky: 11.8 - 13.8.2010 hala EMS divize VTÚPV Vyškov	Zkoušku provedl: Radislav Mikšik <i>R. Mikšik</i>	
Datum vydání protokolu: 25.8.2010	Kontroloval a schválil vedoucí zkušebny: Ing. Vladimír Vaňa <i>V. Vaňa</i>	
Výsledky zkoušek: Výsledky zkoušek jsou uvedeny na dalších listech protokolu.		

Měření elektrického pole srdce

Mnohosvodové EKG měřicí systémy

Měřicí systém EuroBio – patentová ochrana

Česká republika:

- UV 20781 Autonomní systém pro polygrafická vyšetření a vyhodnocení biologických signálů v reálném čase
- UV 20692 Aktivní elektroda pro záznam bioelektrických signálů

Slovenská republika:

- ÚV 5565 Autonomný systém na polygrafické vyšetrenia a vyhodnotenie biologických signálov v reálnom čase
- ÚV 5589 Aktívna elektróda na záznam bioelektrických signálov

Měření elektrického pole srdce

Mnohosvodové EKG měřicí systémy

ActiveTwo (Biosemi)

optické
vlákno

USB 2.0

Měření elektrického pole srdce

Mnohosvodové EKG měřící systémy

CardioInsight (Medtronic)

- vesta s 252 elektrodami
- měření EKG se kombinuje s CT skenem
- softvér slouží k zjištění zdroje arytmie v komorách nebo i síních

Měření elektrického pole srdce

Mnohosvodové EKG měřicí systémy

Možný budoucí vývoj

- použití dvoudrátových aktivních elektrod
- možnost bezdrátového přenosu signálů do PC - body sensor networks
- použití nejnovějších IO pro měření biosignálů

ADS1294
ADS1296
ADS1298

www.ti.com

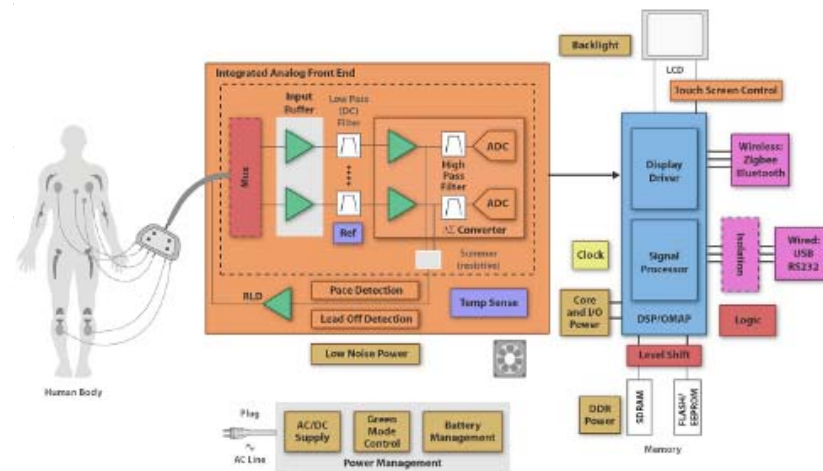
SBAS459C – JANUARY 2010 – REVISED MARCH 2010

Low-Power, 8-Channel, 24-Bit Analog Front-End for Biopotential Measurements

Check for Samples: [ADS1294](#), [ADS1296](#), [ADS1298](#)

FEATURES

- Eight Low-Noise PGAs and Eight High-Resolution ADCs (ADS1298)
- Low Power: 0.75mW/channel
- Input-Referred Noise: $5\mu\text{V}_{\text{PP}}$ (150Hz BW, G = 6)
- Input Bias Current: 200pA
- Data Rate: 250SPS to 32kSPS
- CMRR: -110dB
- Programmable Gain: 1, 2, 3, 4, 6, 8, or 12
- Supplies: Unipolar or Bipolar
  - Analog: 2.7V to 5.25V
  - Digital: 1.65V to 3.6V
- Built-In Right Leg Drive Amplifier, Lead-Off Detection, WCT, Test Signals

Product Availability and Design Disclaimer - The system block diagram depicted above and the devices recommended are designed in this manner as a reference. Please contact your local TI sales office or distributor for system design specifics and product availability.

LEGEND
■ Logic
■ Processor
■ Power
■ Interface
■ ADC/DAC
■ I2C/SPI
■ Clocks
■ Amplifier
■ Other

Zobrazovací metody v elektrokardiologii

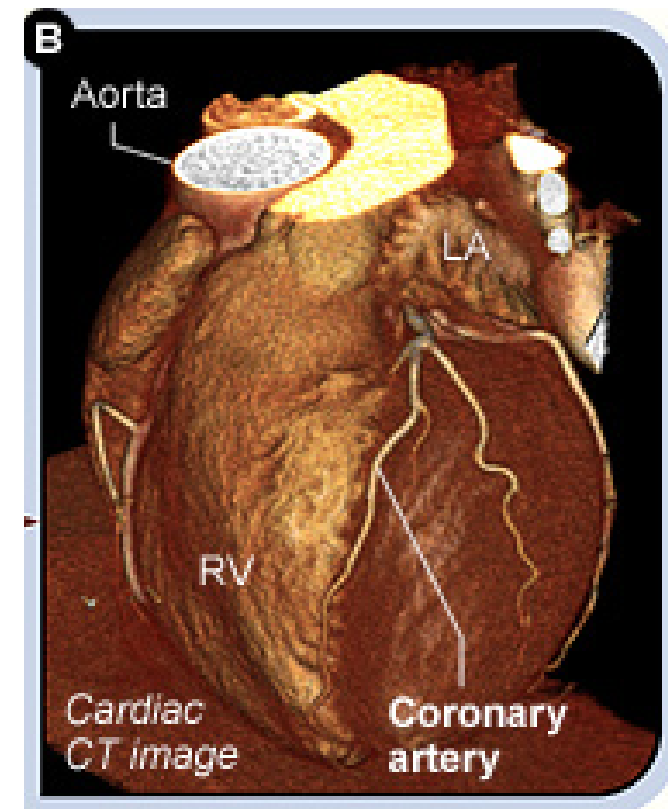
Zobrazovací metody v elektrokardiologii

- tomografické metody – CT a MRI
- ultrazvukové zobrazovací metody
- SPECT
- PET

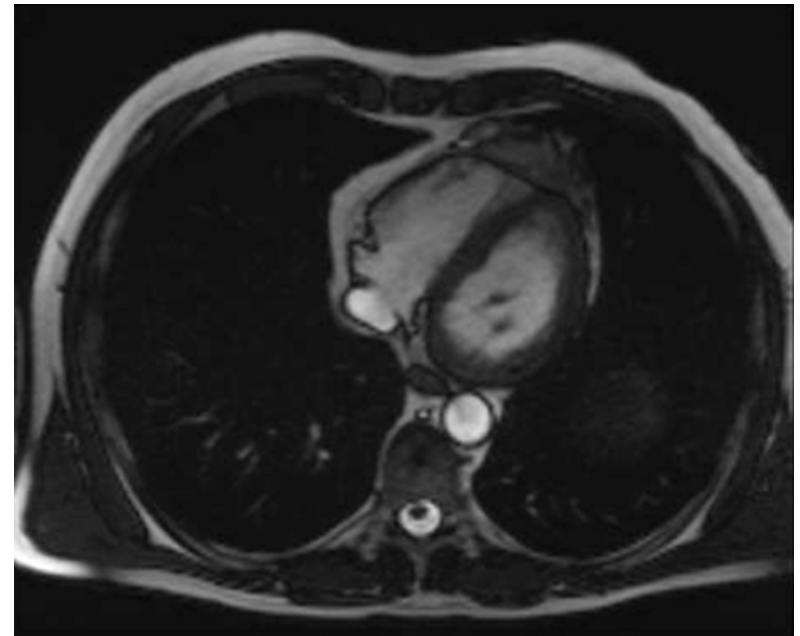
CT – výpočetní tomografie

- Srdce nebo celé tělo se skenuje pomocí röntgenového záření a počítač rekonstruuje z více projekcí prozařovaný objekt
- moderní srdeční CT používá přístroje se spirálovým pohybem zdroje záření a snímačů vytvářející 64 až 256 řezů současně
- je možné konstruovat 2D i 3D snímky (na obrázku)
- k získání kontrastního obrazu cév se někdy užívají barviva na bázi jodu
- užívá se k zobrazení anatomie a onemocnění koronárních cév, určení ejekční frakce, kontrole bypasů, hledání tumorů, ...

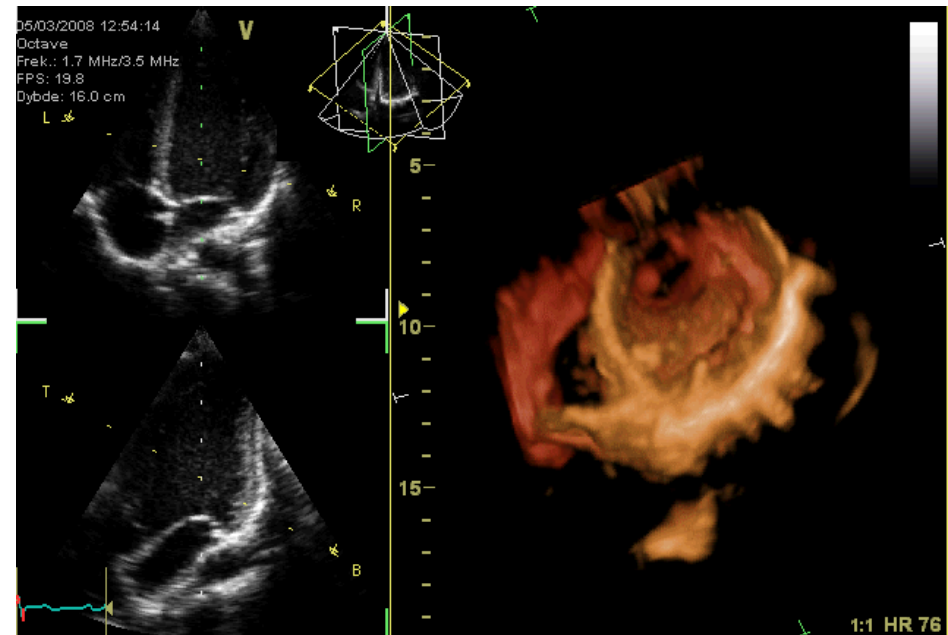
Tomografie na bázi magnetické rezonance – MRI

- Obraz se vytváří pomocí magnetické rezonance jader vodíku v silném stacionárním magnetickém poli, přičemž výběr excitovaných elementů se uskutečňuje pomocí tzv. gradientových polí – atomy v různých polohách rezonují na jiných frekvencích.
- Moderní MRI užívá supravodivé magnety s indukcí 3 - 8 Tesla
- je možné konstruovat 2D, 3D i dynamické snímky
- užívá se k zobrazení oblasti infarktů, CAD, hledání tumorů ale také k funkčnímu zobrazování
- jako kontrastní látky se někdy užívají tracers na bázi gadolinia

Ultrazvukové vyšetření srdce - sonokardiografie

- Obraz se vytváří podobně jako u jiných typů sonografie pomocí odrazených ultrazvukových vln, typicky 2-18, max do 100 MHz
- V moderních přístrojích je více paralelních senzorů kanálů
- Je možné konstruovat 1D, 2D i 3D dynamické snímky
- Užívá se k zobrazení anatomie srdce, sledování pohybů stěn, srdce, výpočtu objemů komor, ploch chlopní, ejekční frakce a určení rychlosti průtoků krve

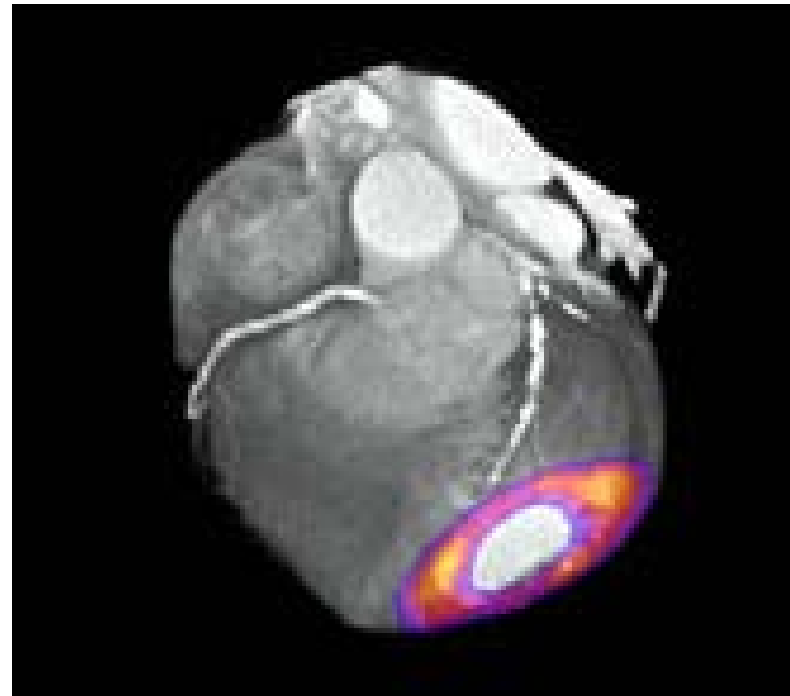

PET – pozitronová emisní tomografie

- PET je technika nukleární medicíny na funkční diagnostiku, kde radionuklid (tracer, např. rubídium), který byl vpraven do biologicky aktivních molekul, emituje pozitrony, tyto anihilují při srážkách s elektrony a vyzáří se dva gamma fotony v opačných směrech. Tyto jsou detegovány gamma kamerami. 3D obrazy jsou vytvořeny počítačem. V moderních systémech se často kombinuje PET a CT (obrázek).

- Jestliže aktivní molekulou je analog glukózy – FDG, PET deteguje regionální zvýšení metabolické aktivity
- V kardiologii se užívá např. na diagnostiku CAD nebo hybernujícího myokardu

Modelování elektrického pole srdce

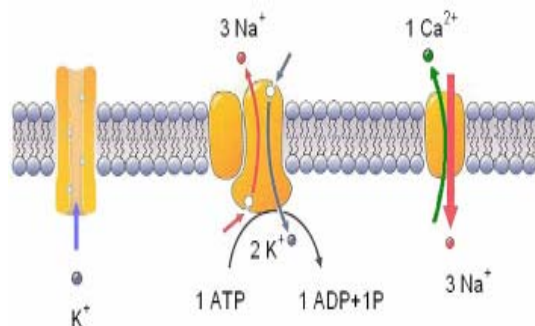

Cíle modelování elektrického pole srdce

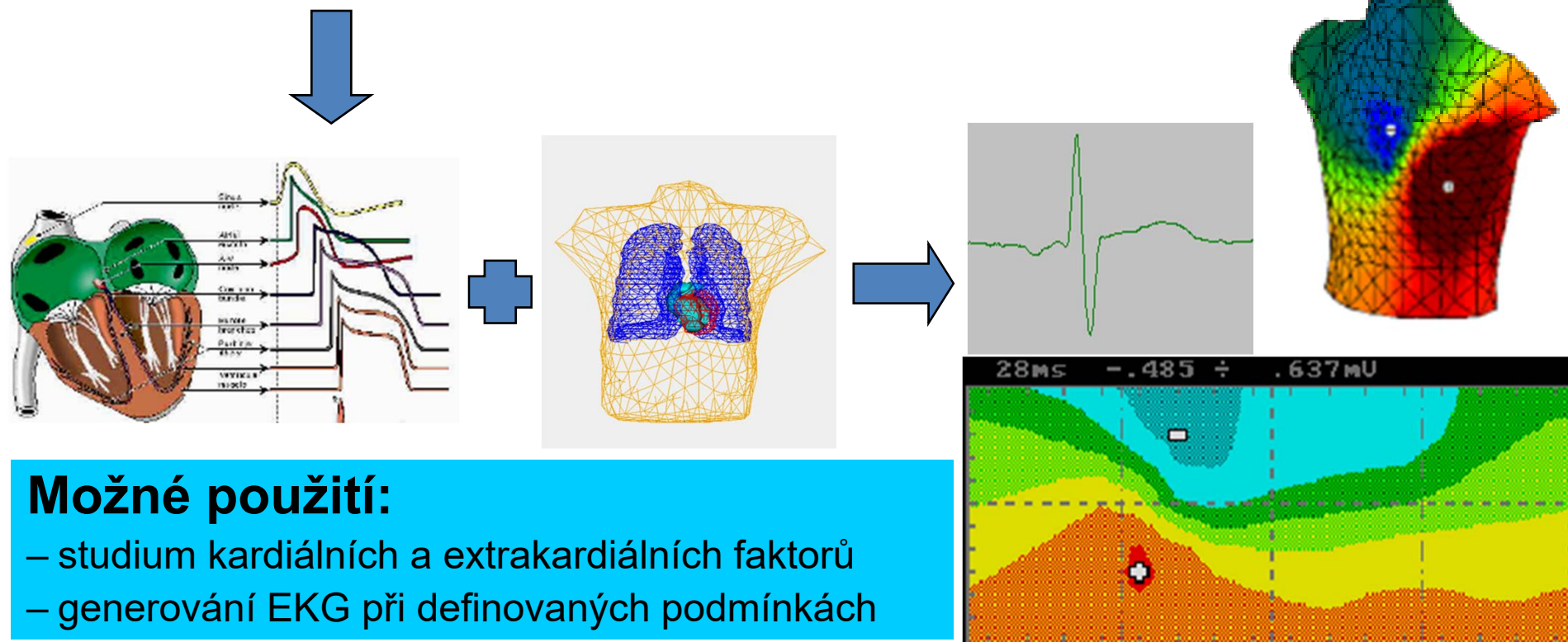
- **studium podstaty** elektrofyzilogické funkce srdce a její souvislosti s generovaným elektrickým polem
- využití modelů **při diagnostice a terapii** srdečních onemocnění na generování porovnatelných anebo na reprezentaci naměřených povrchových potenciálů
- **při návrhu metod a přístrojů** na hodnocení funkce srdce a jeho elektrického pole na získání přesně definovaných vstupních dat

Modelování elektrického pole srdce

Přímá úloha:

- Modelování povrchových EKG potenciálů na základě znalosti parametrů srdce jako generátoru pole a vlastností těla jako objemového nehomogenního vodiče, ve kterém se pole vytváří.

Možné použití:

- studium kardiálních a extrakardiálních faktorů
- generování EKG při definovaných podmínkách

Modelování elektrického pole srdce

Přímá úloha:

- Modelování povrchových EKG potenciálů na základě znalosti parametrů srdce jako generátoru pole a vlastností těla jako objemového nehomogenního vodiče, ve kterém se pole vytváří.

Z matematického pohledu:

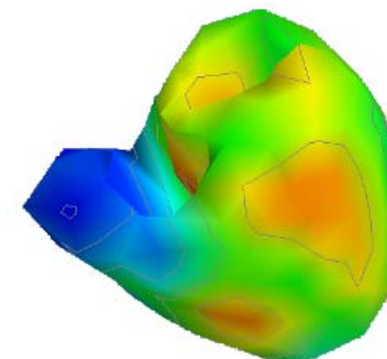
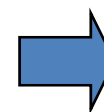
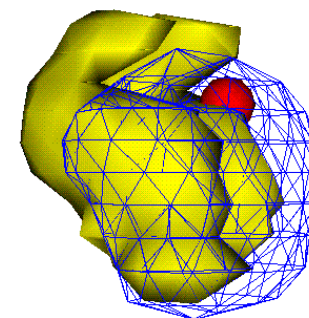
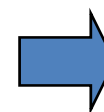
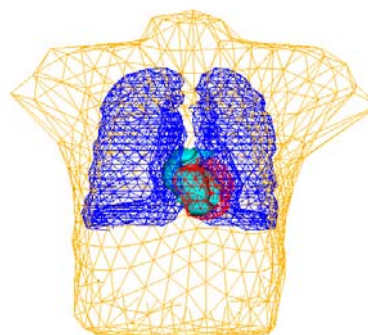
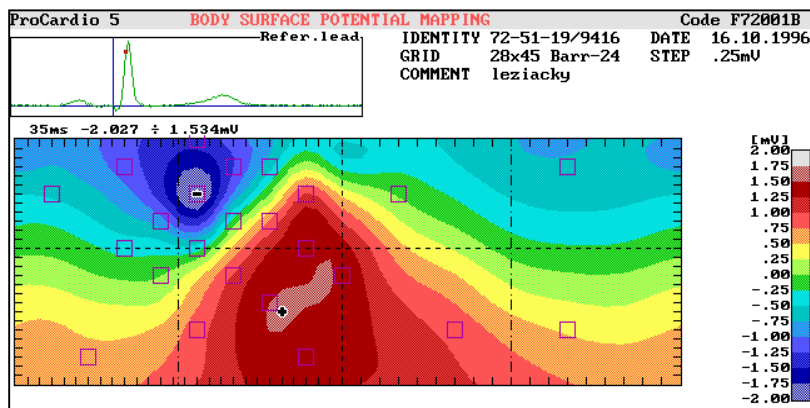
- při známých vnucených proudech I_V v srdci (generátoru)
- řeší se potenciál na povrchu těla (rozhraní)
- při dodržení okrajových podmínek na rozhraní

$$\begin{aligned} \nabla \cdot \sigma \nabla \Phi &= -I_V && \text{in } \Omega \\ \sigma \nabla \Phi \cdot \mathbf{n} &= 0 && \text{on } \Gamma_T \end{aligned}$$

Modelování elektrického pole srdce

Inverzní úloha:

- Určení parametrů srdce (jeho vybraného zjednodušeného modelu) jako generátoru elektrického pole na základě naměřených hodnot povrchových EKG potenciálů a znalosti geometrie a elektrických vlastností hrudníku.

Možné použití

- lokalizace arytmogenního substrátu v srdci
- identifikace místa a rozsahu ischemie

Modelování elektrického pole srdce

Inverzní úloha:

- Určení parametrů srdce (jeho vybraného zjednodušeného modelu) jako generátoru elektrického pole na základě naměřených hodnot povrchových EKG potenciálů a znalosti geometrie a elektrických vlastností hrudníku.

Z matematického pohledu:

řeší se popis zdroje (vnucené proudy I_v , epikardiální potenciály, ..)

- při známých potenciálech na povrchu těla a
- při dodržení okrajových podmínek na rozhraní (povrchu těla)

$$\Phi = \Phi_0 \quad \text{on } \Sigma \subseteq \Gamma_T$$

$$\sigma \nabla \Phi \cdot \mathbf{n} = 0 \quad \text{on } \Gamma_T.$$

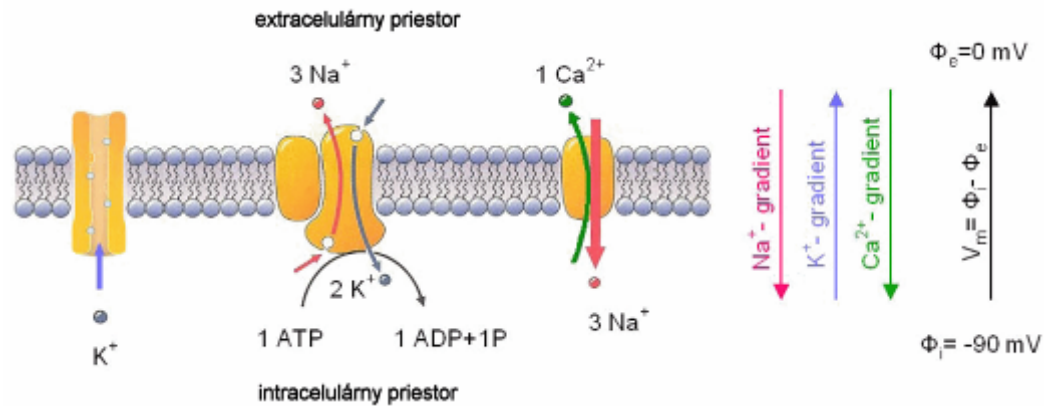
Řešení přímé úlohy

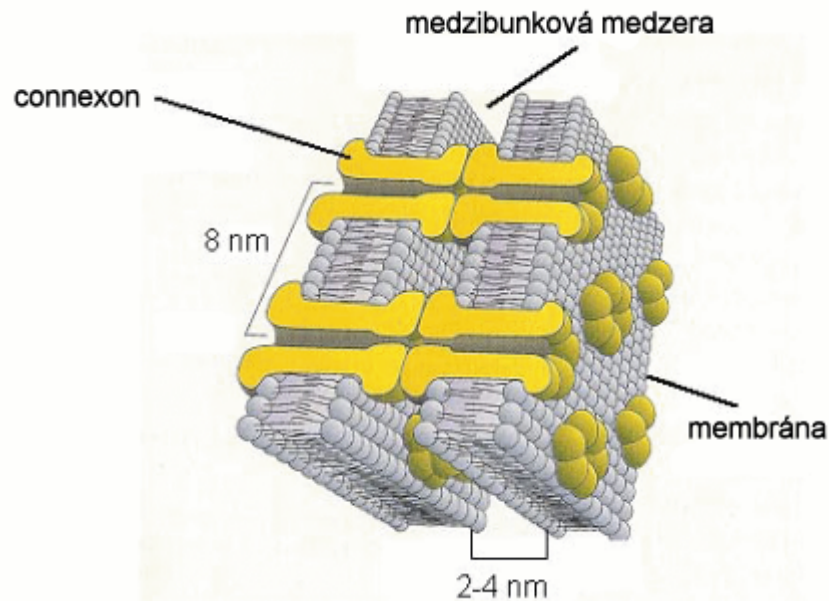
Úrovně modelování elektrické aktivity srdce

- Buneční úroveň - biochemie proteinů membrán, genetika, farmakologické vlivy, kinetika ionových proudů membrán
- Tkáňová úroveň - modelování struktury tkáně, depolarizace a repolarizace buněk
- Orgánová úroveň - geometrie srdce, typy tkání, postup aktivace srdce
- Celotělová úroveň - geometrie a struktura hrudníku, elektrické pole v objemovém vodiči

Modelování na buněčné úrovni

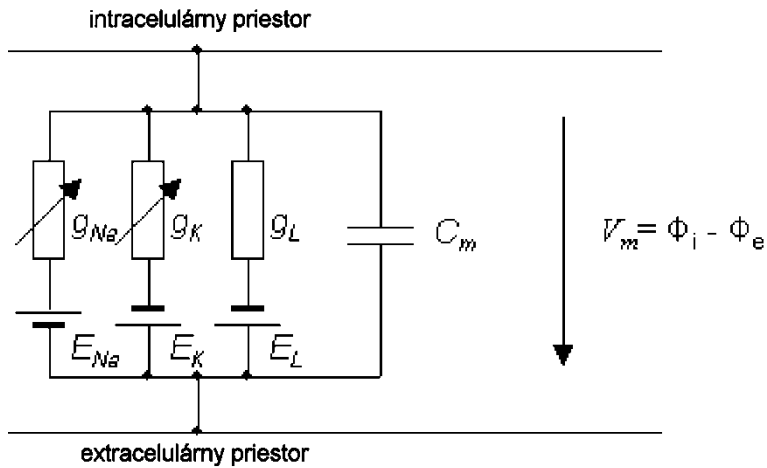

- proteiny membrány a funkce iónových kanálů
- génové ovlivnění
- farmakologické vlivy

- struktura mezibunečných iónově neselektivních propojení (konexonů)
- genetické a farmakologické ovlivnění

Modelování na buněčné úrovni

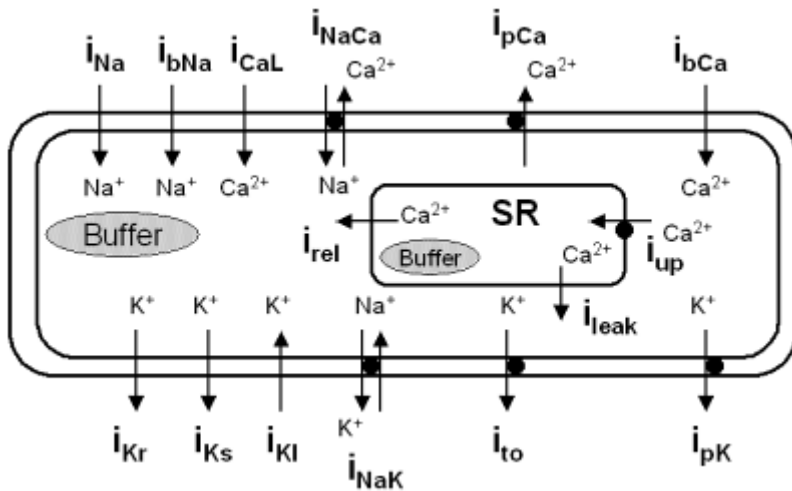

- modelování ionových proudů I_{ion} a transmembránových potenciálů V_m

$$\frac{dV_m}{dt} = -\frac{1}{C_m} (I_{ion} + I_{stim})$$

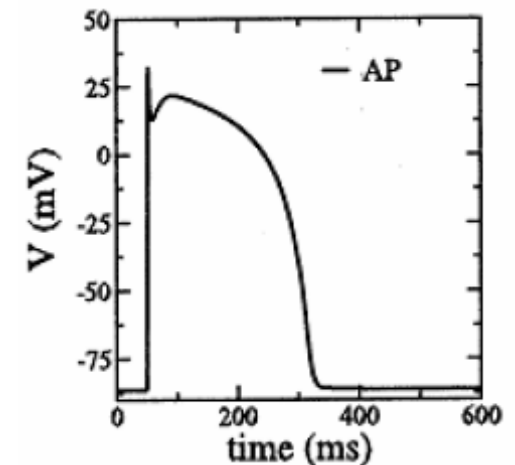
- kinetika membrán modelovaná nelineární změnou ionových vodivostí g_ξ v závislosti na V_m pomocí hradlovacích funkcí y :

$$g_\xi = g_{\xi, \max} y$$

Ten Tuscherev model myocyty člověka (2004)

$$i_{ion} = i_{Na} + i_{Kl} + i_{to} + i_{Kr} + i_{Ks} + i_{CaL} + i_{NaCa} + i_{NaK} + i_{pCa} + i_{pK} + i_{bCa} + i_{bNa}$$

Modelování na tkáňové úrovni

- **struktura tkáně**
  - mikroskopická
(tvar buněk, hustota mezibuněčných spojení)
  - makroskopická (homogenizovaná)
(popsaná např. tenzory vodivostí σ_i , σ_e)
- **průběh aktivace**
  - celulární automat
  - reakčně - difuzní rovnice
  - modely toku elektrických proudů

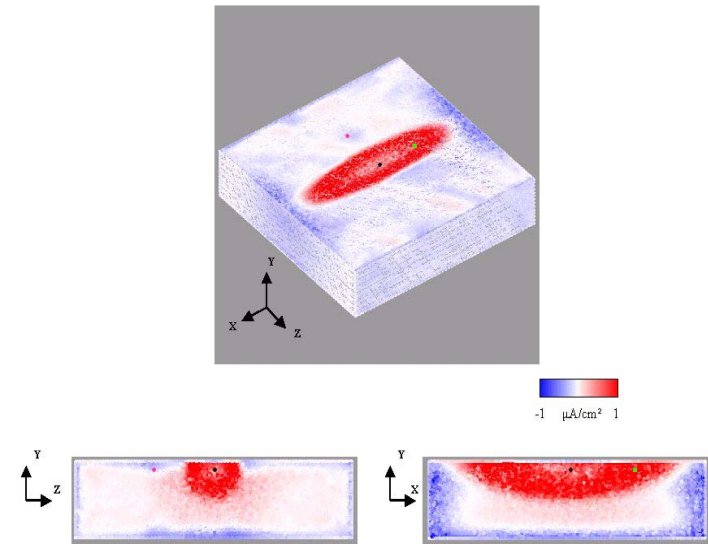
Modelování na tkáňové úrovni

- **celulární automat**

- diskrétní pravidelná množina elementů (např. kubická mřížka)
- vlastnosti tkáně dané parametry elementů (rychlost vedení vzruchu, průběh AP, délka refraktorní fáze,..)
- pravidla chování elementů

$$S_i(t+1) = f\left(S_i(t), \sum_j g(S_j(t))\right)$$

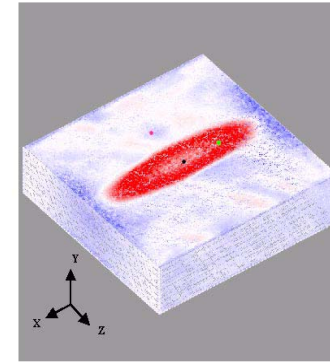
- $S_i(t)$ - stav elementu i v čase t
- j - definuje okolí elementu i
- $g(S_j)$ - účinek elementu z okolí j na element i

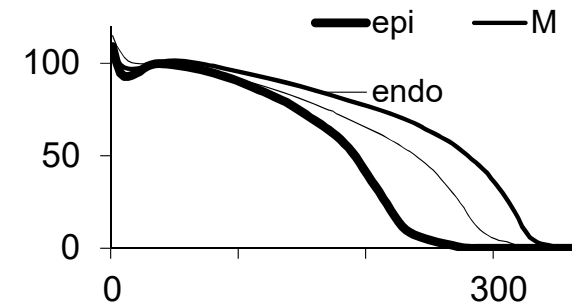
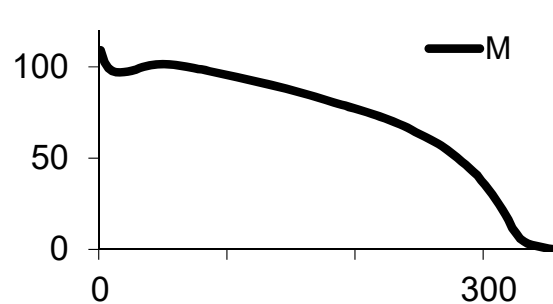
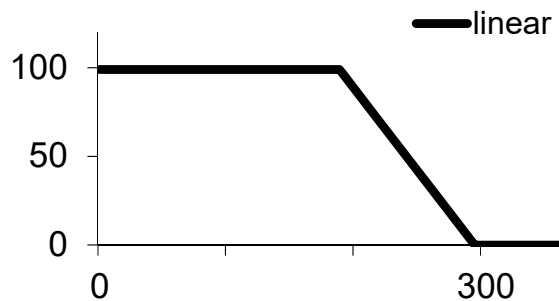
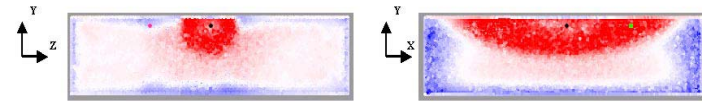
Modelování na tkáňové úrovni

příklad modelu na báze celulárního automatu:

- kubické elementy s objemem 1mm^3
- definované vlastnosti elementů:
  - rychlosti vedení vzruchu
  - průběhy akčního potenciálu buněk
- propagace vzruchu metodou šíření vlnoplochy (Huygensův princip)

-1 $\mu\text{A}/\text{cm}^2$ 1

Modelování na tkáňové úrovni

- **reakčně-difuzní rovnice**

- zjednodušený matematický popis aktivace
- reprodukuje postup vzruchu ale ne membránové proudy
- příklad: FitzHugh-Nagumovy rovnice:

$$\frac{du}{dt} = \frac{u - \frac{u^3}{3} - v}{\varepsilon} + \mathbf{D}\Delta u$$

– u - transmembránové napětí

– v - tlumení

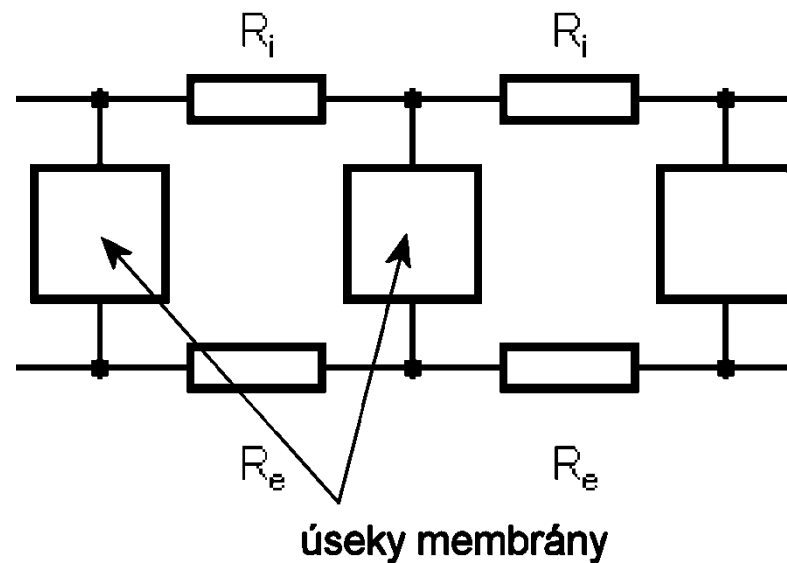
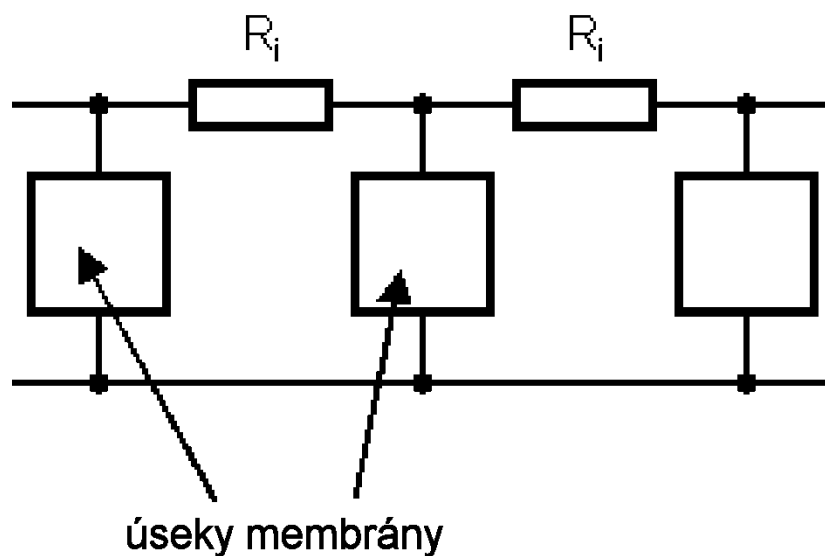
– $\mathbf{D}$ - tenzor difuze

$$\frac{dv}{dt} = \varepsilon(u + \eta - \gamma v)$$

– $\varepsilon, \eta, \gamma$ - konstanty

Modelování na tkáňové úrovni

- **modely toků elektrických proudů**
  - monodimenzionální anebo bidimenzionální model tkáně

Modelování na tkáňové úrovni

- **modely toků elektrických proudů**

- bidoménový anebo monodoménový model tkáně
- vypočítávají se transmembránové napětí a extracelulární potenciály
- využívají modely kinetiky membrán
- příklad: rovnice pro 3D anizotropní bidoménový model

$$\nabla \cdot (\bar{\sigma}_i \nabla \Phi_i) = \chi I_m$$

$$\nabla \cdot (\bar{\sigma}_e \nabla \Phi_e) = -\chi I_m$$

$$I_m = C_m \frac{\partial V_m}{\partial t} + I_{ion}$$

- Φ_i, Φ_e - intra- a extracelulární potenciály
- V_m, C_m - transmembránové napětí, kapacita membrány
- I_m - plošná hustota transmembránového proudu
- I_{ion} - plošná hustota ionových proudů z kinetického modelu membrány
- σ_i, σ_e - tenzory vodivosti v bidoménovém prostoru reprezentující anizotropii elektrických vlastností
- χ - poměr povrchu k objemu

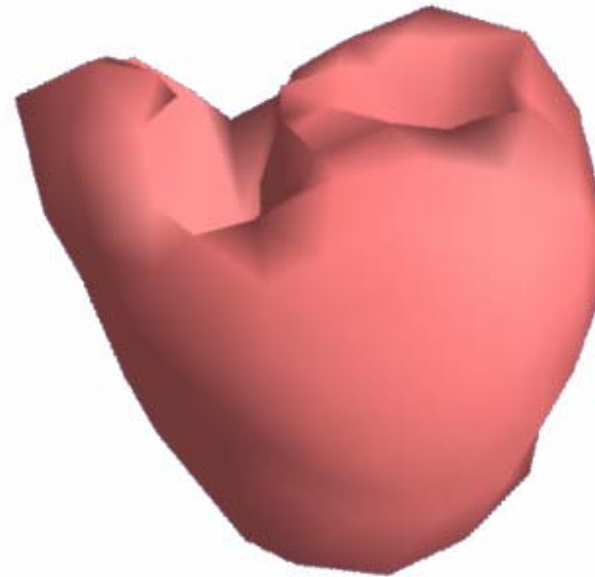
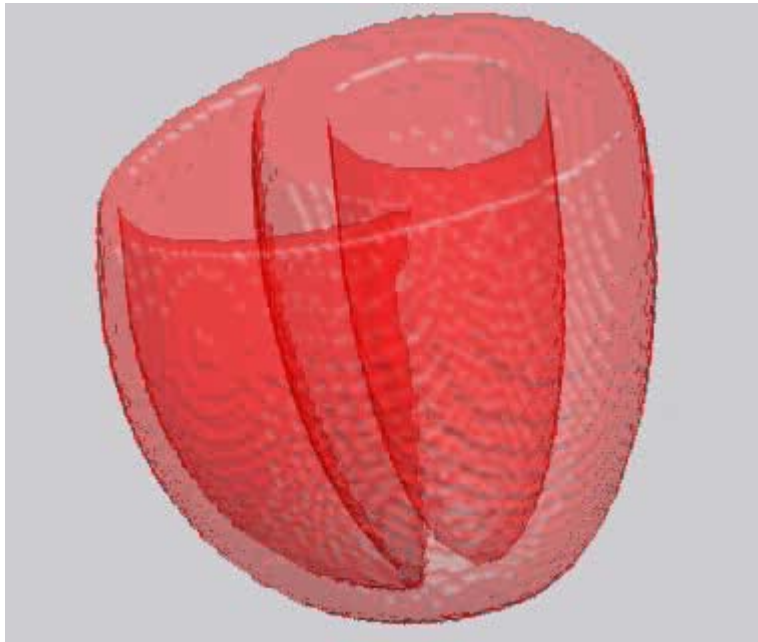
Modelování na orgánové úrovni

- vlastnosti tkáně
  - akční potenciál, transmembránové proudy
  - rychlost vedení vzruchu (anizotropie)
- geometrie srdce
  - analytická
  - realistická
- vodivý systém
  - startovací body a vodivá vrstva
  - realistická geometrie, vodivá síť
- aktivace
  - odvozená z tkáňové úrovně

Modelování na orgánové úrovni

Model geometrie myokardu:

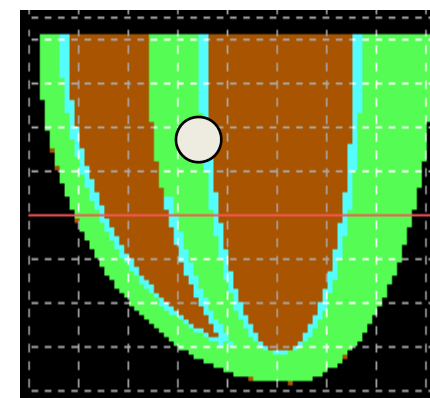
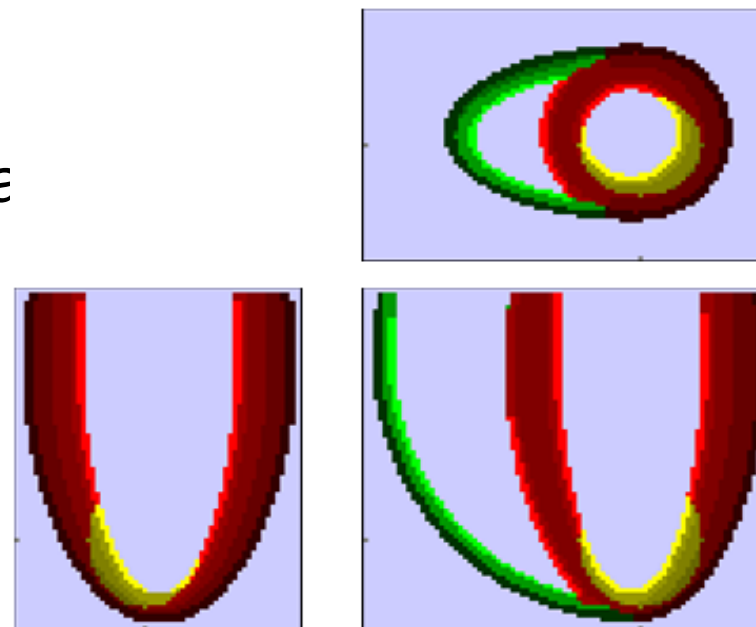
- analytický vytvořený pomocí elipsoidů (ÚNPF SAV)
- realistický model z CT obrazu srdce (University Nijmegen)

Modelování na orgánové úrovni

Vlastnosti tkáně a vodivý systém:

- izotropní pracovní myokard
- vlastnosti elementů různé v pravé a levé komoře, v 5 vrstvách v řezu stěnami
- možnost definování změněných (patologických) oblastí
- zvýšená rychlost propagace vzruchu ve vodivé vrstvě modeluje Purkyněho vlákna
- definované počáteční body aktivace na endokardu (v souladu s Durrerem)

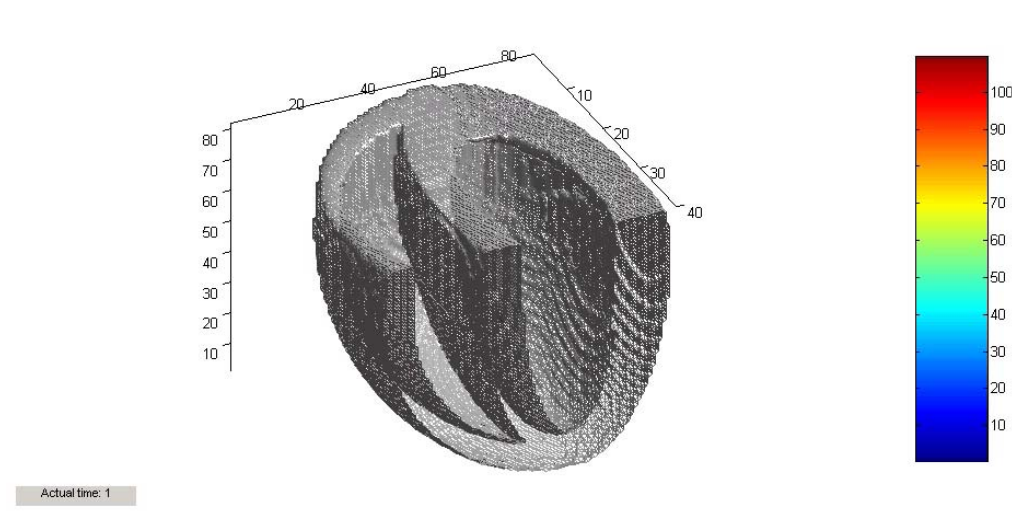

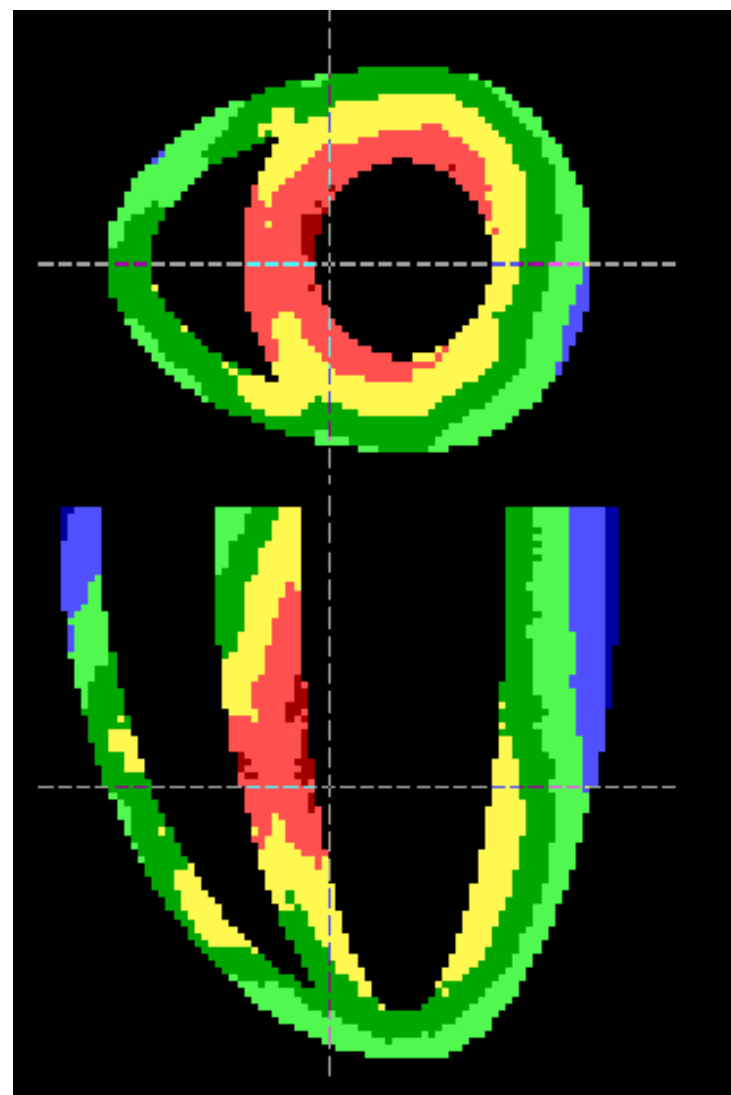
Modelování na orgánové úrovni

Modelování aktivace myokardu:

- propagace aktivačního frontu v myokardu
- Hodnoty akčního potenciálu v různých oblastech myokardu

Časový průběh akčního potenciálu s ischemickou lezí

Časový postup depolarizace (krok 10 ms)

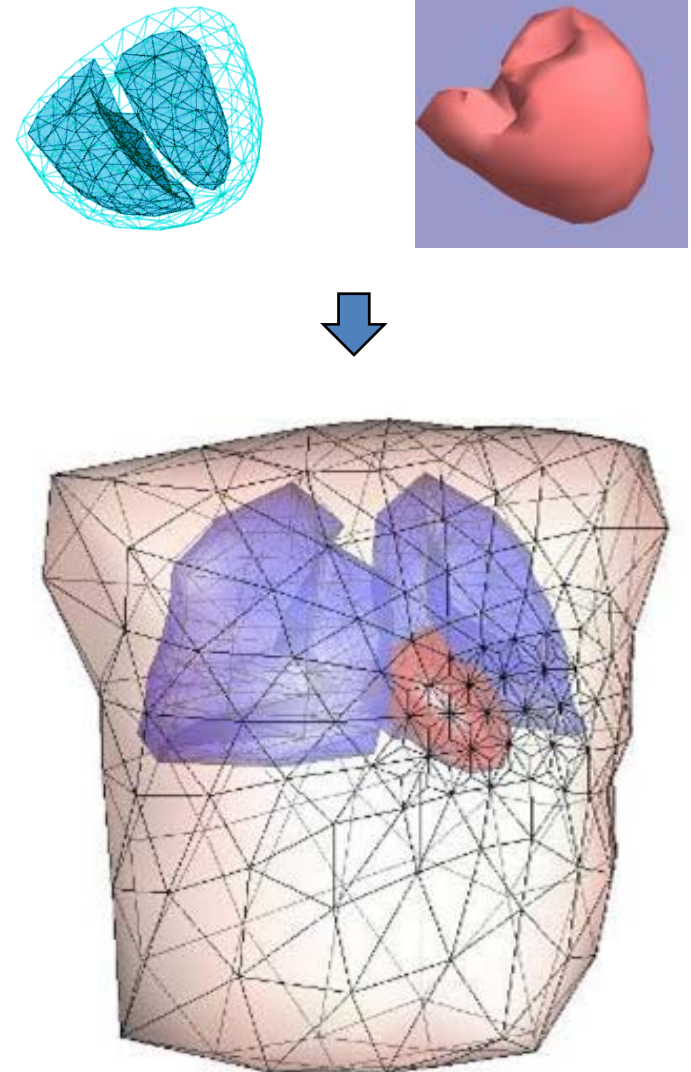
Modelování na celotělové úrovni

- struktura hrudníku
  - homogénní
  - nehomogénní
  - nehomogénní a anizotropná
- elektrický generátor
  - ekvivalentní model generátoru
- výpočet pole
  - BEM - metoda elementů rozhraní
  - FEM - metoda konečných prvků (anizotropie)
  - kombinované postupy

Modelování na celotělové úrovni

Struktura hrudníku:

- objekty modelované analyticky anebo získané měřením (MRI, CT)
- model hrudníku obsahuje elektrické nehomogenity (krev v srdci, plíce)
- objekty mají různé elektrické vlastnosti (vodivost)

Modelování na celotělové úrovni

Model srdečního elektrického generátoru:

- převzatý z orgánové úrovně
např. 150 000 elementárních zdrojů, úloha je těžko řešitelná, používá se zřídka
- ekvivalentní elektrický generátor
zjednodušuje výpočet pole v hrudníku, možné modely jsou
  - jediný pevný dipól (vektrokardiografie)
  - pohyblivý dipól
  - mutidipól
  - homogénní dipólová dvojvrstva
  - dipólová dvojvrstva

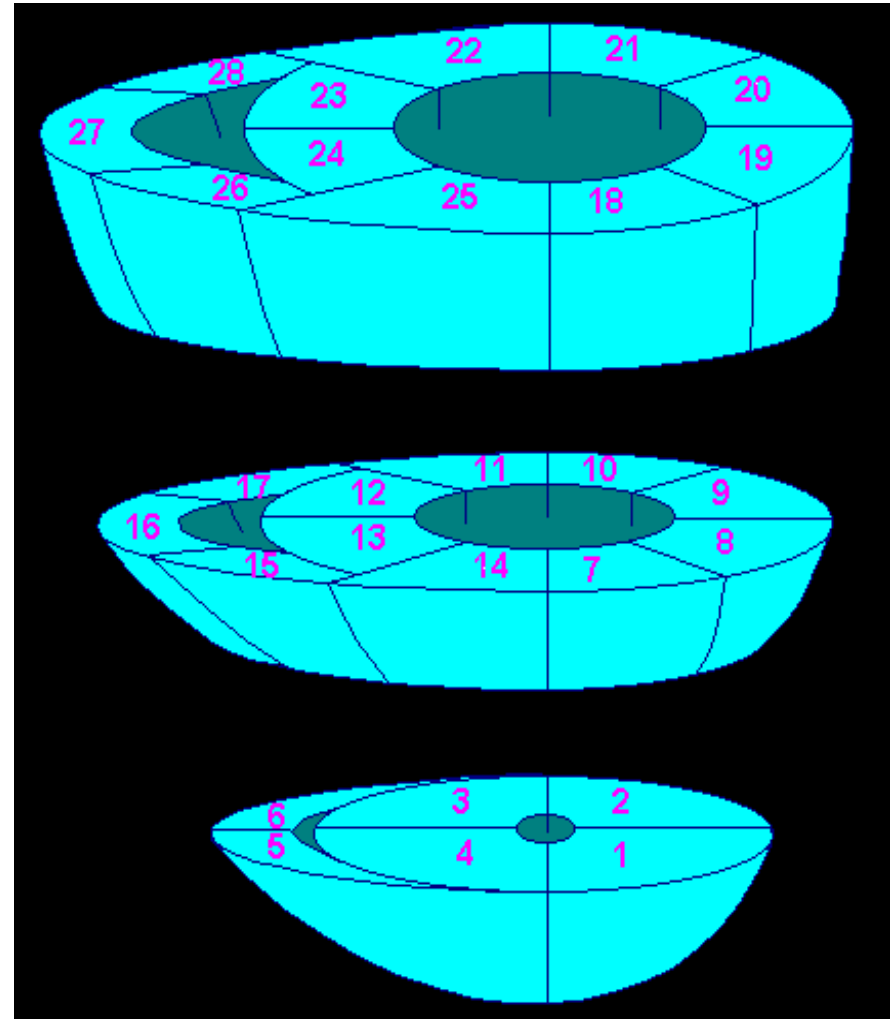
Modelování na celotělové úrovni

Model srdečního elektrického generátoru:

Multidipól (mnohonásobný dipól)

- segmentální dipóly jsou umístěny v těžištích např. 28 až 168 segmentů
- segmentální dipóly mění v čase amplitudu a orientaci
- dipólový moment segmentálního dipólu je

$$\mathbf{M}_i(\mathbf{t}) = \Sigma_i \mathbf{d}_i(\mathbf{t})$$

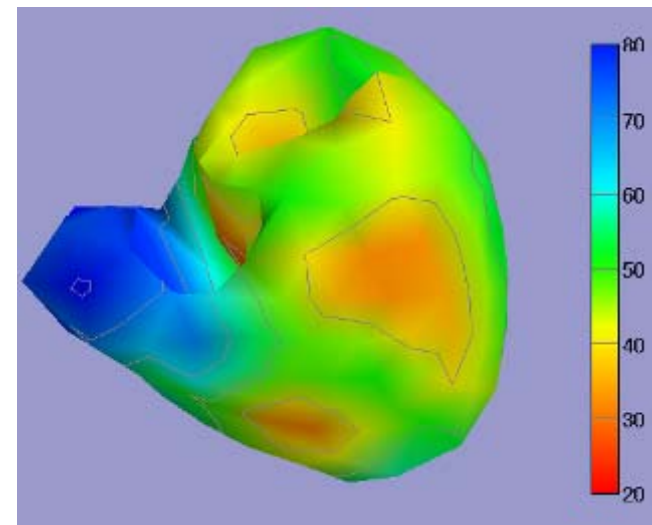
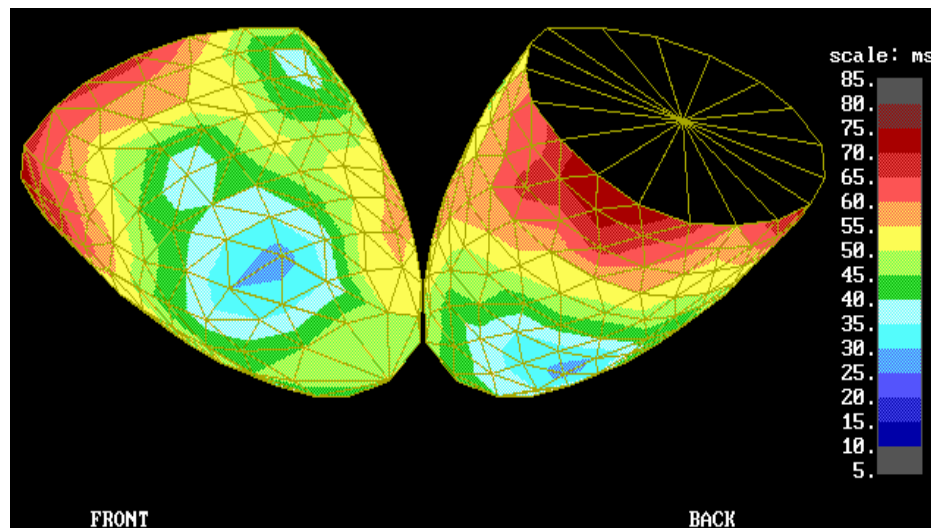
Modelování na celotělové úrovni

Model srdečního elektrického generátoru:

Homogénní dipólová vrstva

- náhradní dipóly jsou umístěny jen v bodech na epikardiálním a endokardiálním povrchu
- generátor je popsán okamžiky „zapínání“ a „vypínání“ dipólů:

$$M_i(t) = m H(t-\tau_i) \cdot S_i$$

Modelování na celotělové úrovni

Výpočet povrchových EKG potenciálů

- metoda konečných rozhraní (boundary element method - BEM) - vhodná jen pro případ po částech homogenního a izotropního modelu hrudníku
- metoda konečných prvků (finite element method - FEM) - vhodná pro obecný případ nehomogenního a anizotropního modelu hrudníku
- kombinované BEM A FEM metody – např. FEM model srdce a BEM model těla a dalších orgánů

Modelování na celotělové úrovni

Výpočet povrchových EKG potenciálů

mnohonásobní dipól:

$$\Phi(j, t) = \int_V A(i, j) M(i, t) dV_i$$

dipólová vrstva:

$$\Phi(j, t) = m \int_S A(i, j) H(t - \tau(i)) dS_i$$

kde

- $\Phi(j, t)$ je povrchový potenciál v bodu j v čase t
- $A(i, j)$ je přenosová matice mezi jednotkovým elementárním zdrojem a povrchovým potenciálem v bodě j
- $M(i, t)$ jsou segmentální dipólové momenty segmentu i v čase t
- V je objem obsahující zdroje

- m je povrchová hustota dipólového momentu vrstvy
- S je uzavřený povrch obsahující zdroje v dipólové vrstvě
- $H(t, \tau)$ je Heavysideova skoková funkce

Modelování na celotělové úrovni

Výpočet povrchových EKG potenciálů

mnohonásobní dipól:

$$\Phi(j, t) = \int_V A(i, j) M(i, t) dV_i$$

kde

- $\Phi(j, t)$ je povrchový potenciál v bodu j v čase t
- $A(i, j)$ je přenosová matice mezi jednotkovým elementárním zdrojem a povrchovým potenciálem v bodě j
- $M(i, t)$ jsou segmentální dipólové momenty segmentu i v čase t
- V je objem obsahující zdroje

Příklady modelování aktivace myokardu

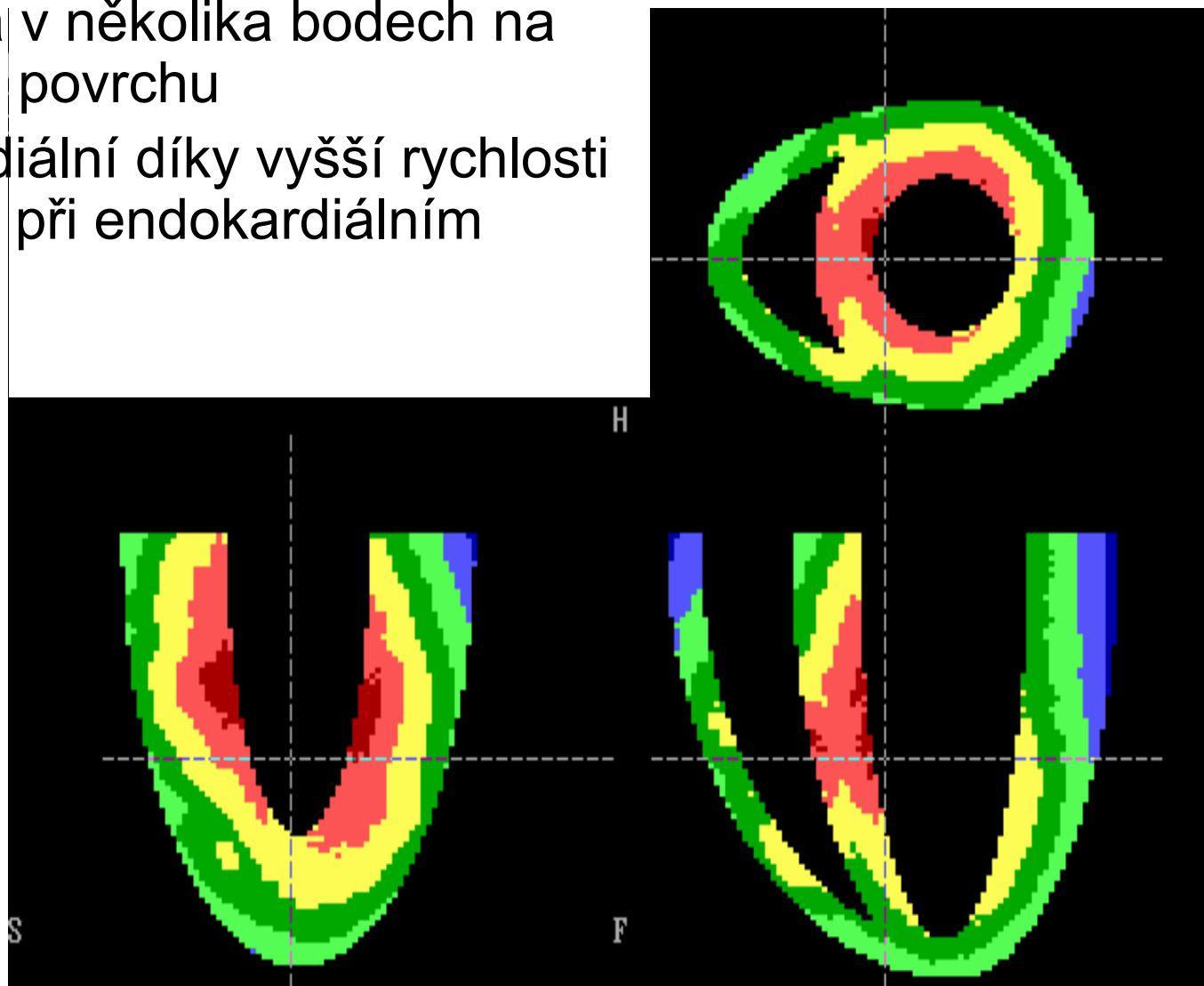
aktivace srdce a povrchové EKG potenciály v případě

- normální aktivace
- infarktu myokardu
- lokální ischemie
- poruchy vedení vzruchu - WPW syndrom

Normální aktivace myokardu

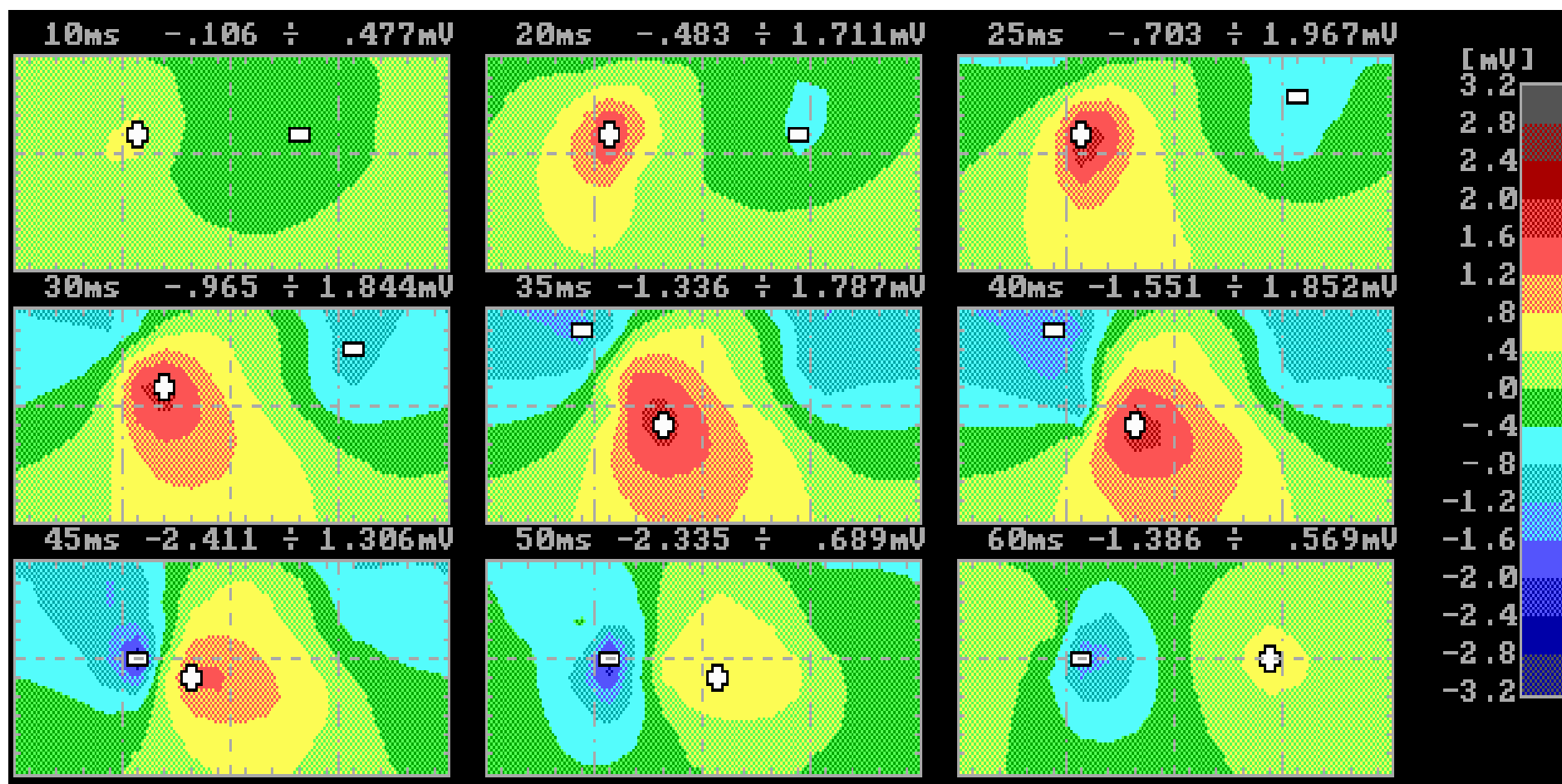
AKTIVACE

- aktivace začíná v několika bodech na endokardiálním povrchu
- je v principu radiální díky vyšší rychlosti vedení vzruchu při endokardiálním povrchu srdce
- celkový čas depolarizace je cca 80 ms
- krok barev představuje 10 ms

Normální aktivace myokardu

Simulované povrchové mapy během depolarizace komor
(QRS komplex EKG)

krok potenciálu 0.4 mV

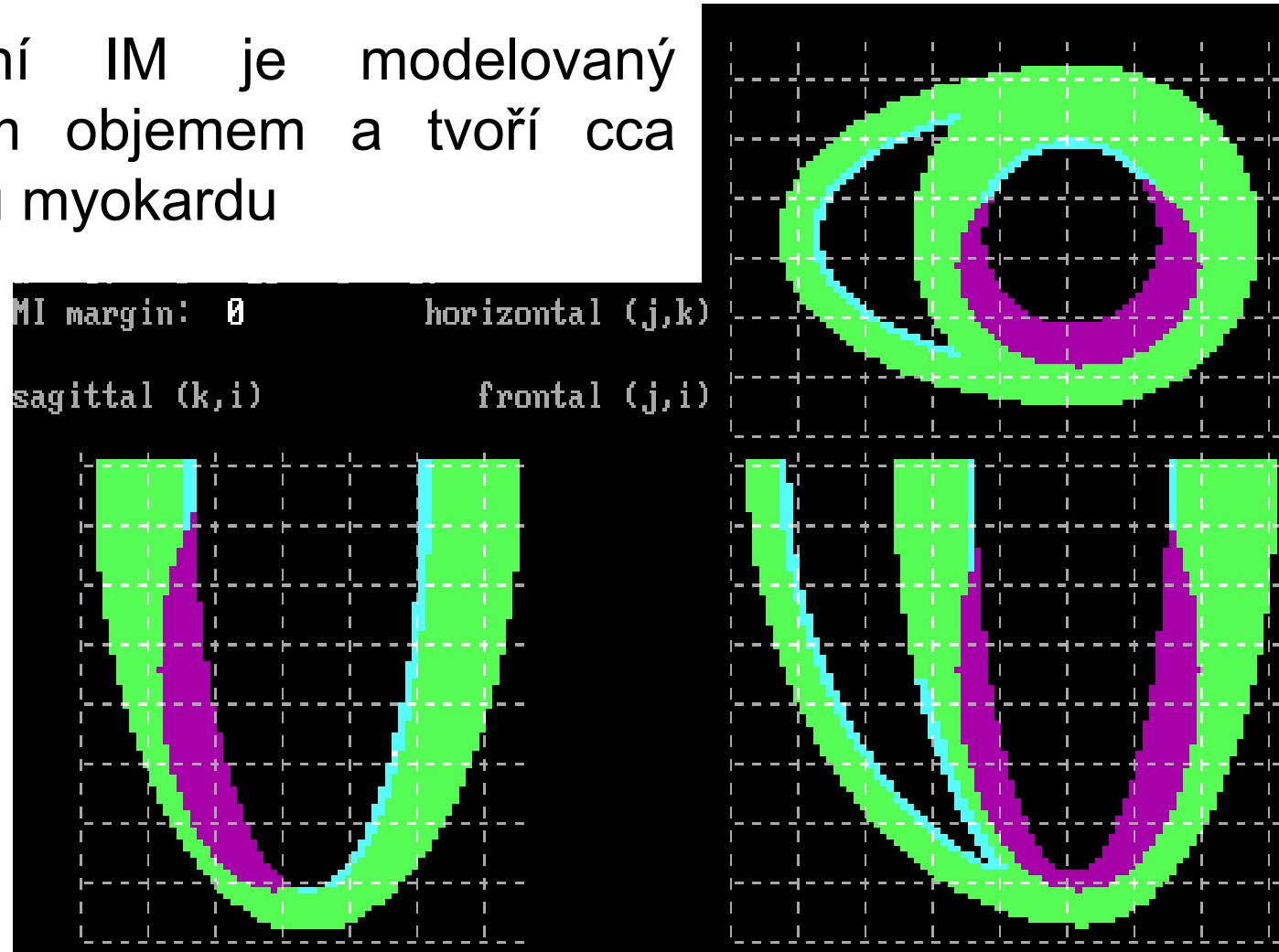

Antero-septální infarkt myokardu

GEOMETRIE

- endokardiální IM je modelovaný elipsoidálním objemem a tvoří cca 12% objemu myokardu

- Střed IM:
 $i = 46 \text{ mm}$
 $j = 52 \text{ mm}$
 $k = 29 \text{ mm}$
- osi elipsoidu:
 $a = 37 \text{ mm}$
 $b = 18 \text{ mm}$
 $c = 17 \text{ mm}$

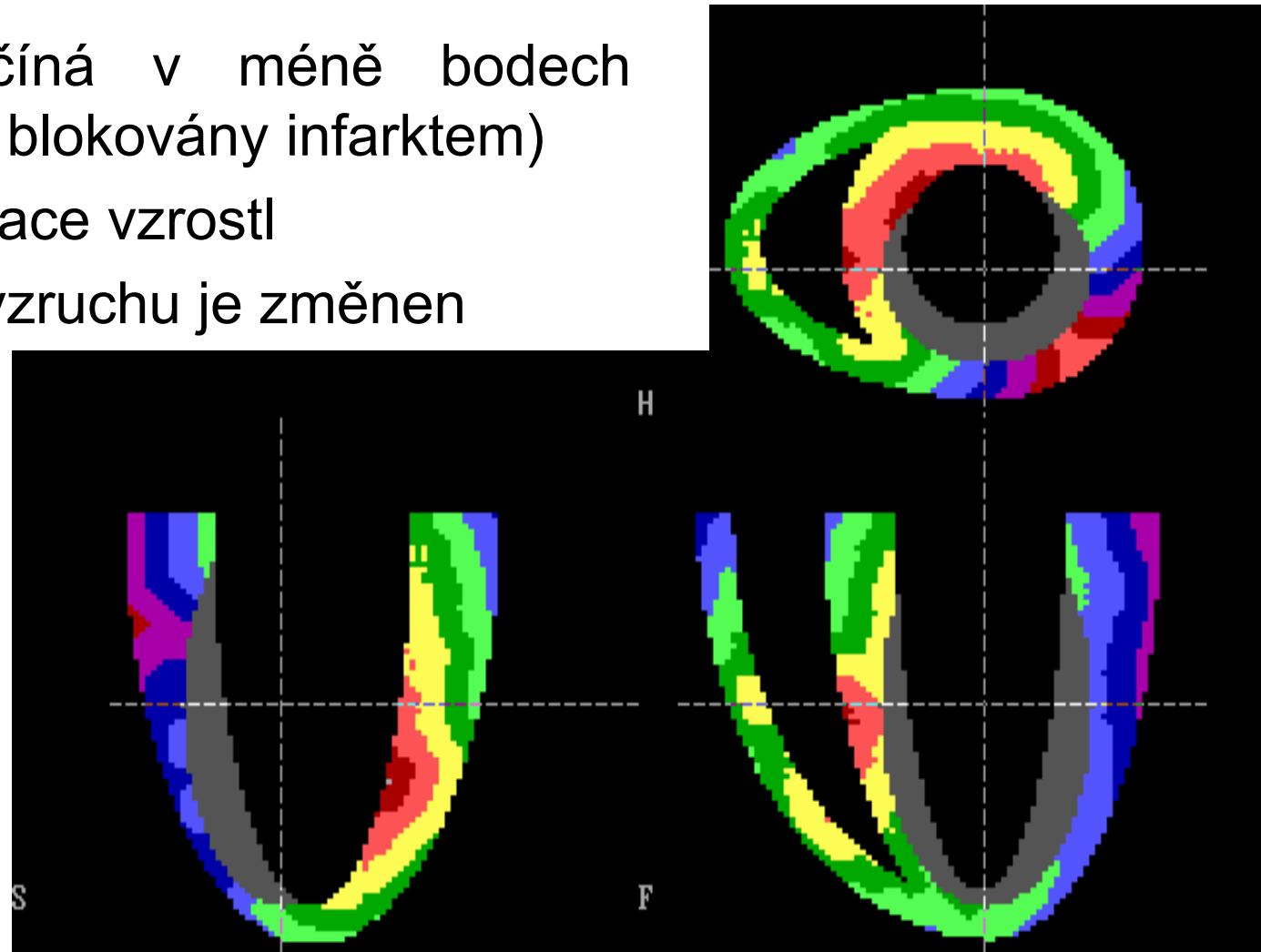

Antero-septální infarkt myokardu

AKTIVACE

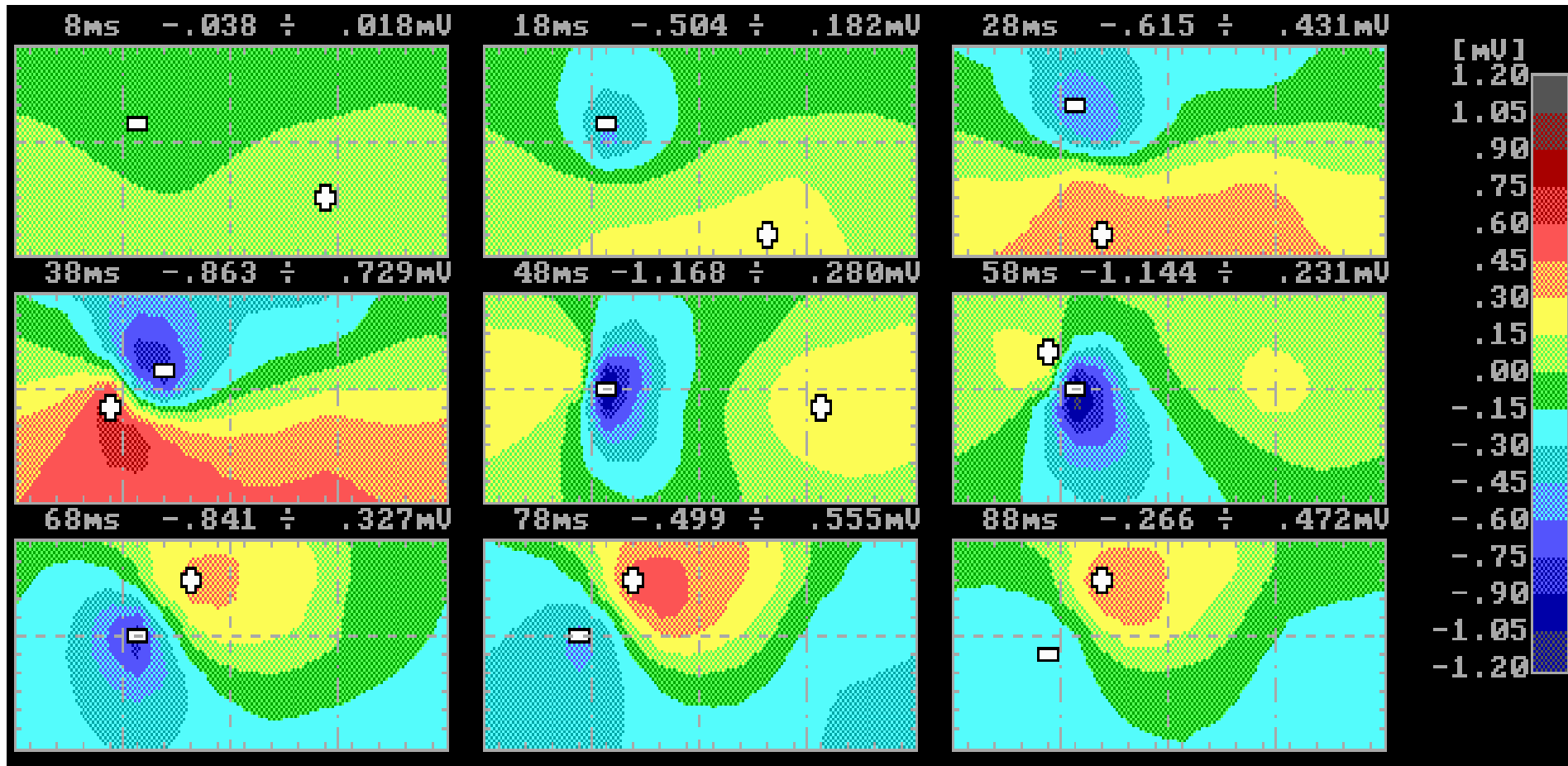
- aktivace začíná v méně bodech (některé jsou blokovány infarktem)
- čas depolarizace vzrostl
- obraz šíření vzruchu je změnen

- celkový čas depolarizace je 105 ms
- krok barev představuje 10 ms

Antero-septální infarkt myokardu

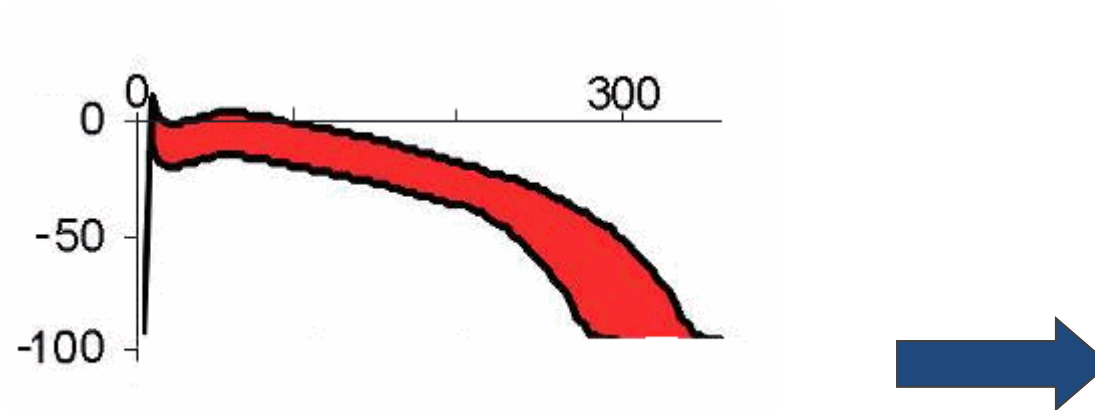
Simulované mapy během depolarizace komor
(QRS komplex EKG)

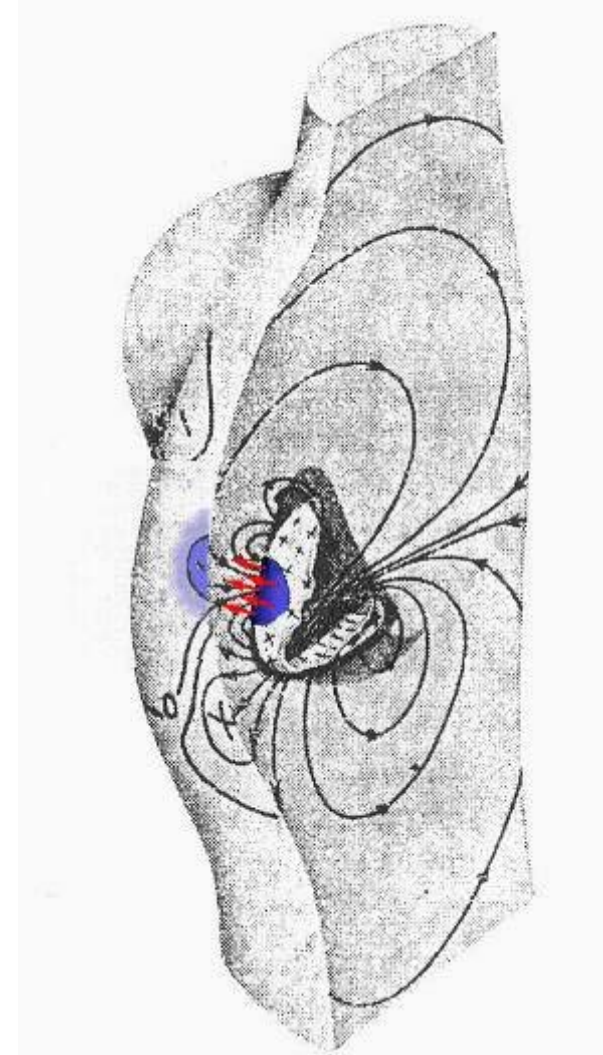
Na začátku depolarizace je vidět rozsáhlá negativní oblast v horní prekordiální oblasti hrudníku (krok potenciálu je 0.15 mV)

Lokální ischemie

PODSTATA

- Při srdeční ischemii dochází k zkrácení a snížení akčního potenciálu myocytů, který se projeví změněnými potenciály na povrchu těla.

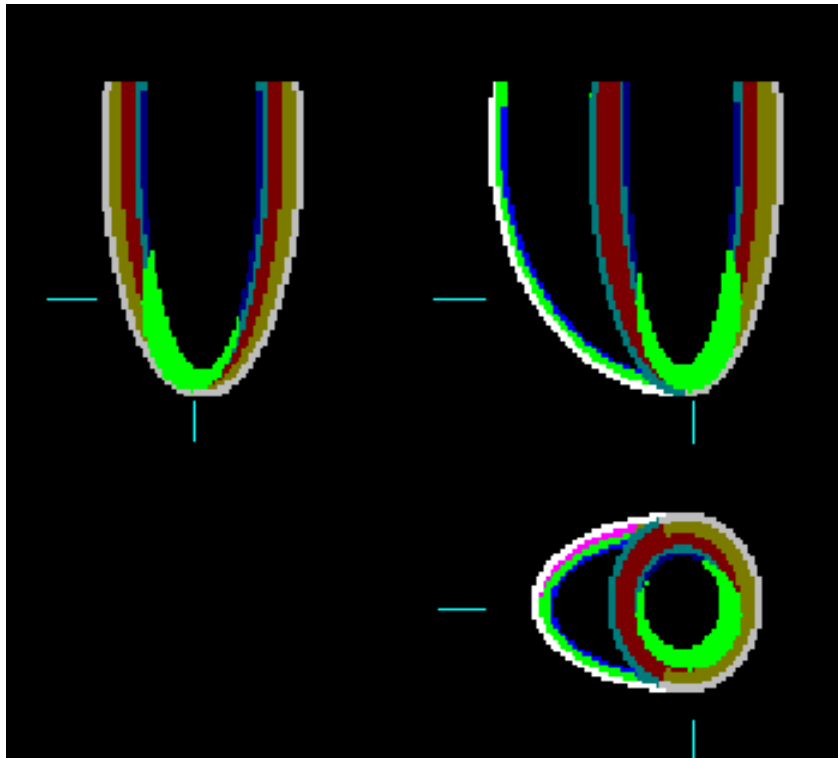

Lokální ischemie

GEOMETRIE

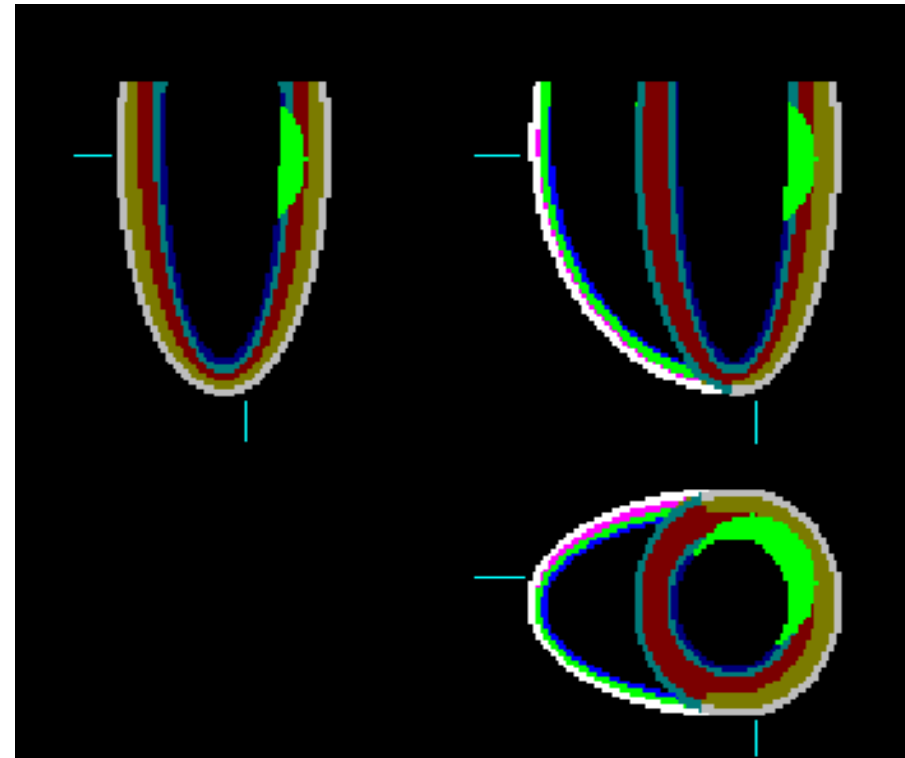
Antero-septal LV

A2 (6%) (subendocardial)

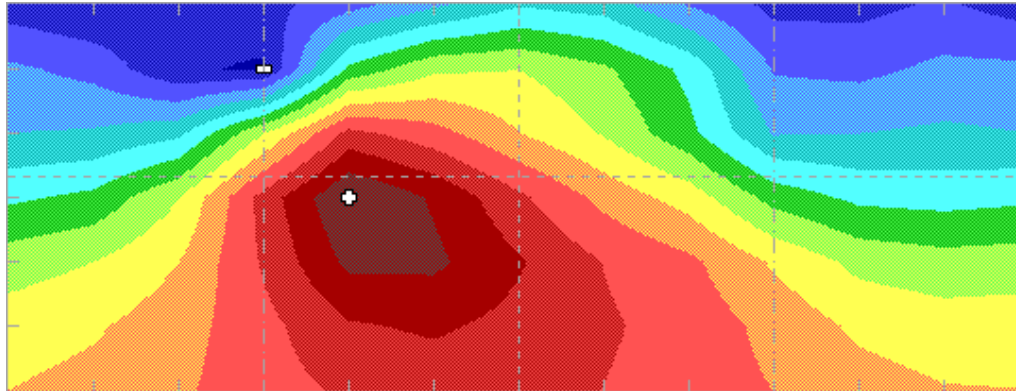
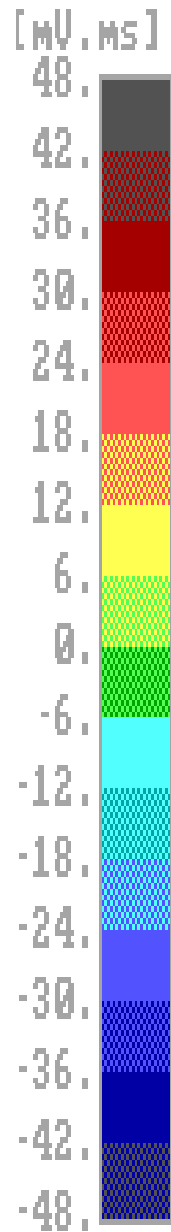

Postero-lateral LV

P2 (8%) (subendocardial)

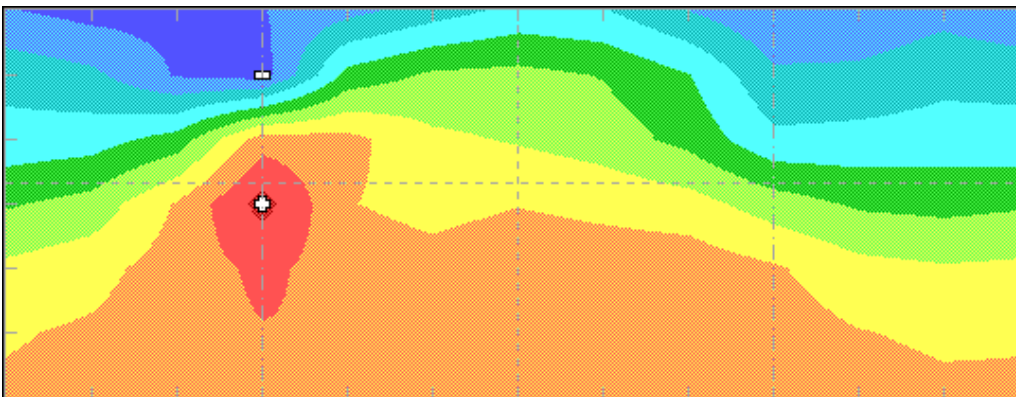

Lokální ischemie

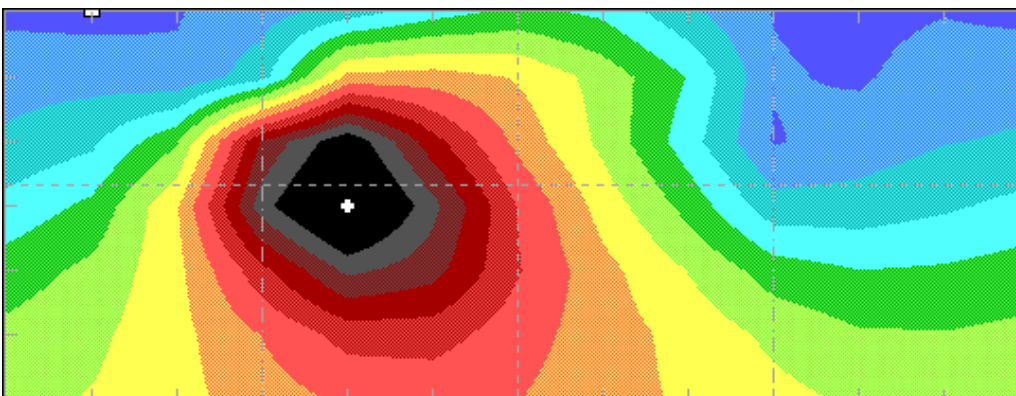

Integrálové mapy
QRST intervalu

Normální aktivace

20% zkrácení AP v A2

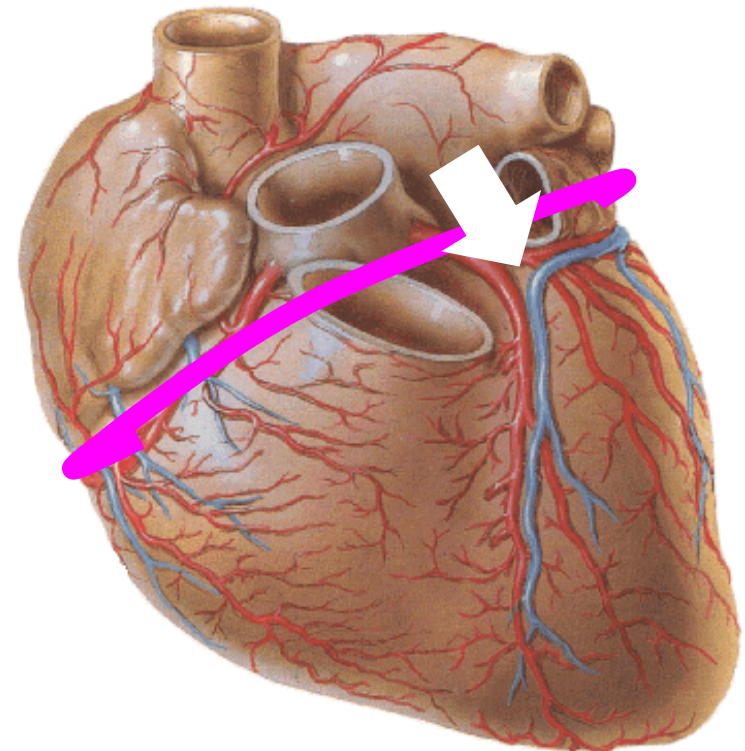

20% zkrácení AP v P2

WPW syndrom

PODSTATA

- v případě Wolff-Parkinson-Whiteova syndromu se v srdci na átrio-ventrikulárním spojení nachází tkáň schopná vést vzruch mezi předsíňemi a komorami - aksesorní dráha.

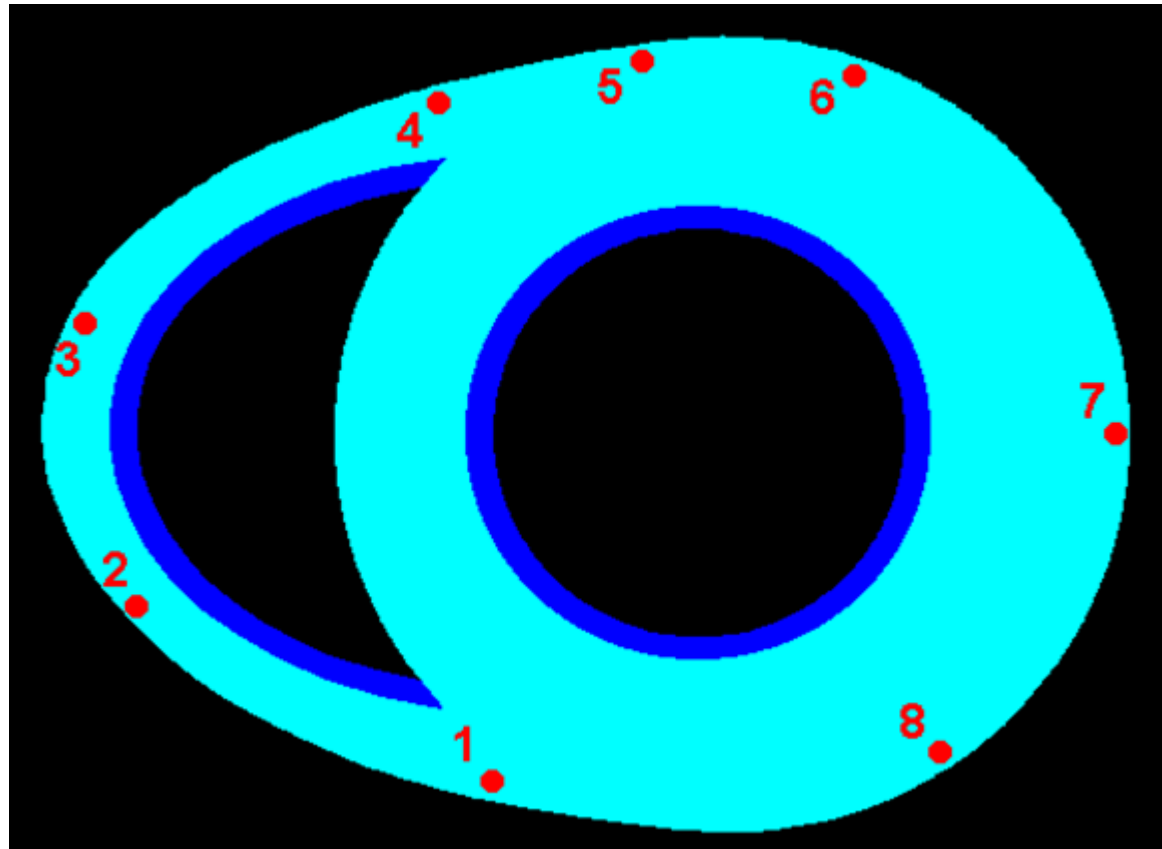

WPW syndrom

GEOMETRIE

- Typická místa preexcitace na átrio-ventrikulárním prstenci mezi srdečními předsíněmi a komorami

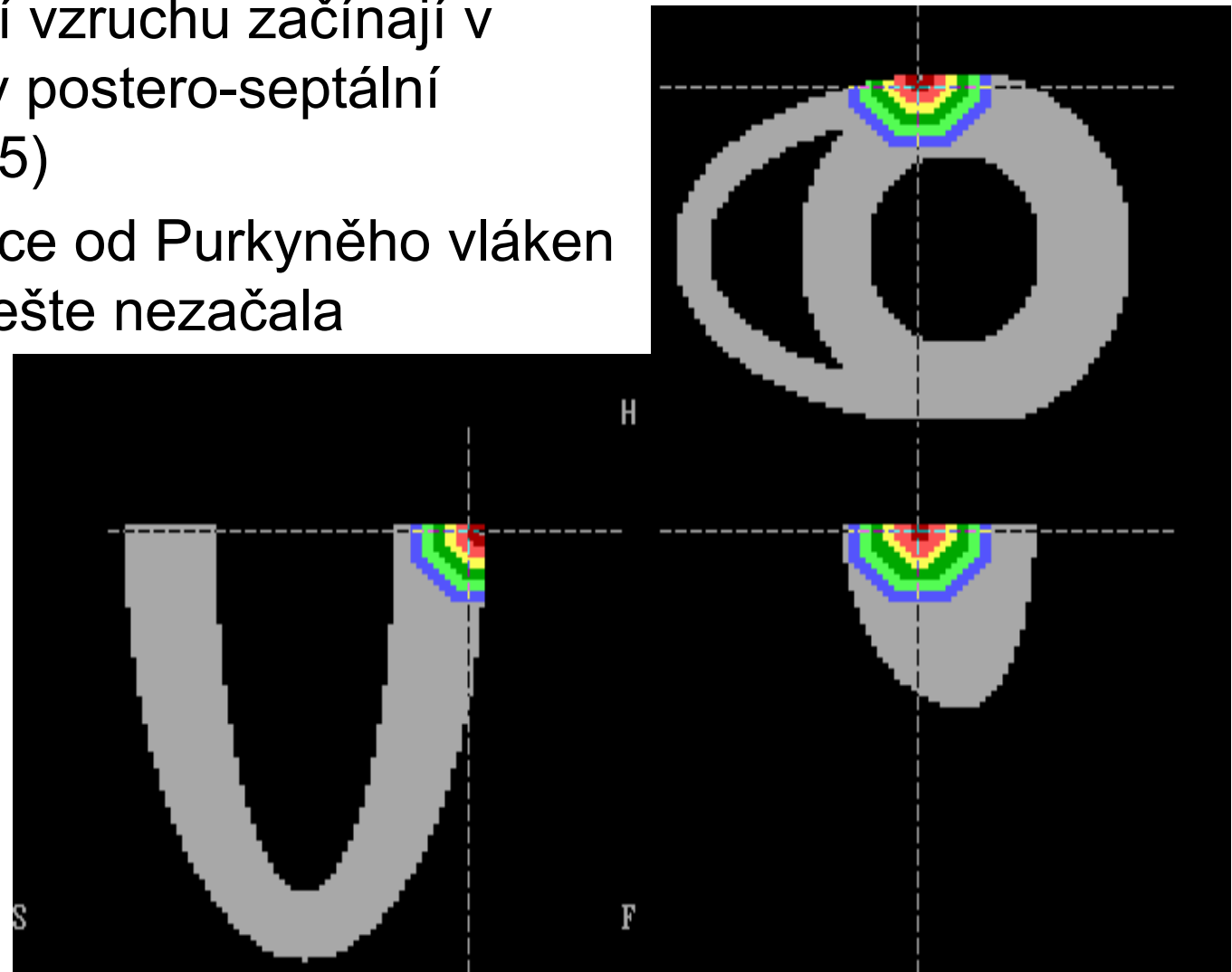
- 1. anterior septal
- 2. anterior RV
- 3. lateral RV
- 4. posterior RV
- 5. posterior septal
- 6. posterior LV
- 7. lateral LV
- 8. anterior LV

WPW syndrom

AKTIVACE

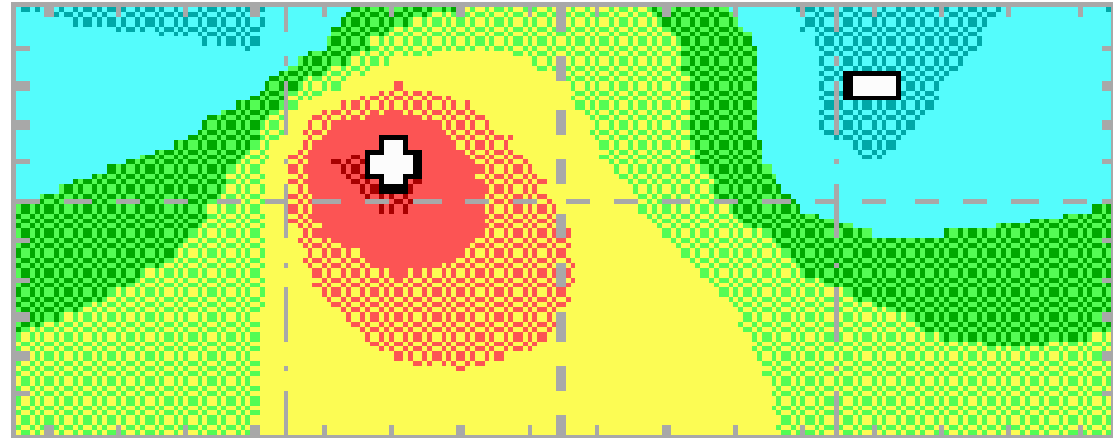
- izochrony šíření vzruchu začínají v jediném místě v postero-septální oblasti (poloha 5)
- normální aktivace od Purkyněho vláken na endokardu ještě nezačala
- okamžik 30 ms od začátku depolarizace
- krok barev představuje 10 ms

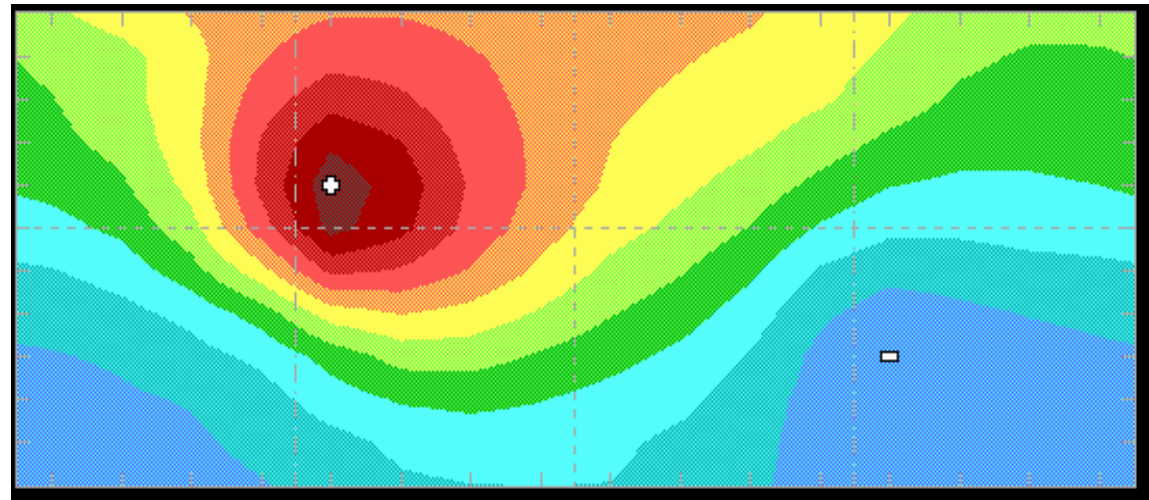
WPW syndrom

EKG POTENCIÁLY

- simulované potenciály jsou v dobré shodě s reálně naměřenými daty (Benson et al.)
- Mapy mají dipolární charakter a poloha dipólových zdrojů koresponduje s místem preexcitace
- Obrázec mapy je stabilní počas celé doby preexcitace

normální aktivace, t 30 ms, krok .05 mV

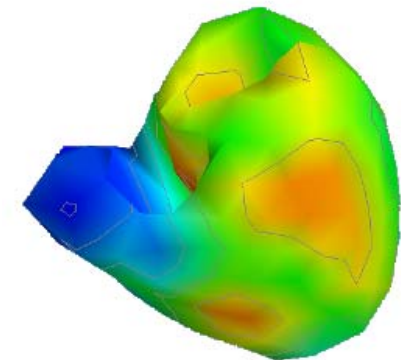
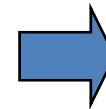
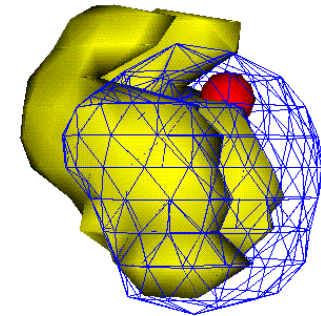
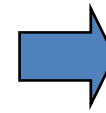
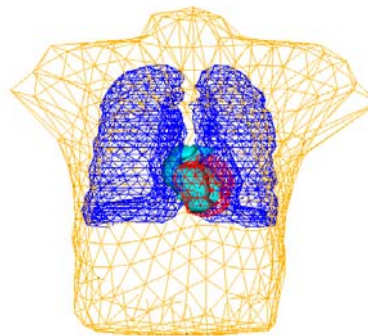
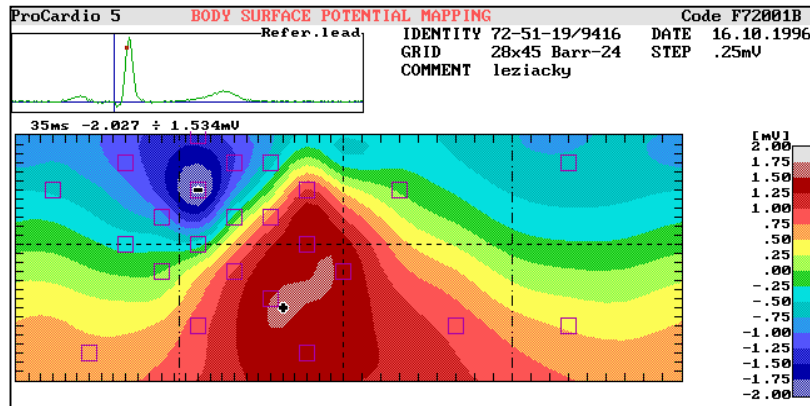
poloha posteroseptal, t 30 ms, krok .05 mV

Řešení inverzní úlohy

Modelování elektrického pole srdce

Inverzní úloha:

- Určení parametrů srdce (jeho vybraného zjednodušeného modelu) jako generátoru elektrického pole na základě naměřených hodnot povrchových EKG potenciálů a znalosti geometrie a elektrických vlastností hrudníku

Možné použití

- lokalizace arytmogenního substrátu v srdci
- identifikace místa a rozsahu ischemie

Řešení inverzní úlohy

pro přímou úlohu

$$A\mathbf{x} = \mathbf{y}$$

hledáme

$$\mathbf{x}_{LS} = \arg \min_{\mathbf{x}} \|A\mathbf{x} - \mathbf{y}\|_2.$$

Regularizace řešení

Tichonovovská regularizace

$$\mathbf{x}_\lambda = \arg \min \{ \|A\mathbf{x} - \mathbf{y}\|_2^2 + \lambda^2 \|L\mathbf{x}\|_2^2 \}$$

Řešení inverzní úlohy

- **Určení vhodného ekvivalentního generátoru:**
  - dipól
  - multidipól
  - dipólová dvojvrstva
  - epikardiální potenciály
  - transmembránové proudy

Příklady řešení inverzní úlohy

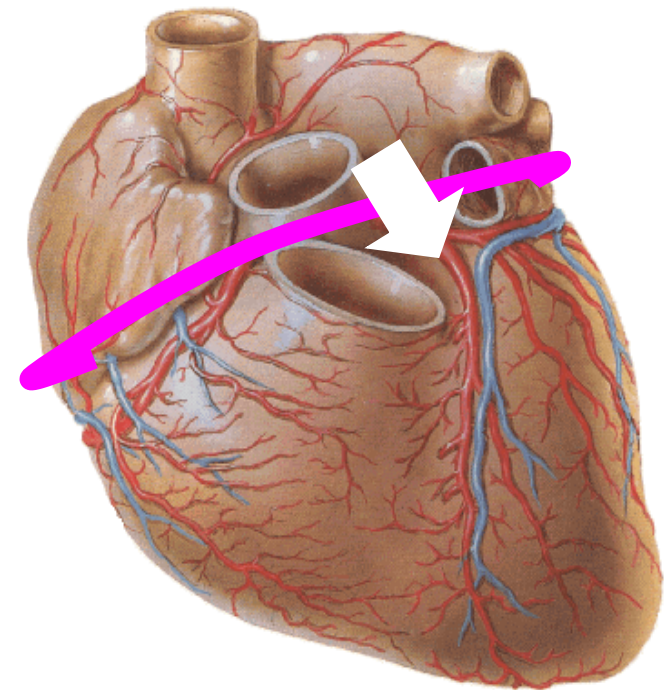
- Použití modelu srdečního generátoru a hrudníku na identifikaci některých typů patologií:
  - aksesórní dráhy při WPW syndromu
  - komorové extrasystoly
  - malé ischemické oblasti komor
  - vícenásobné ischemické oblasti

Lokalizace aksesorní dráhy při WPW

Podstata

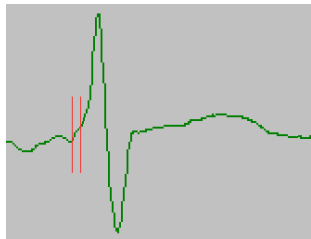
- v případě Wolff-Parkinson-Whiteova syndromu se v srdci na átrio-ventrikulárním spojení nachází tkáň, schopna vést vzruch mezi síněmi a komorami - aksesorní dráha (AD)

Je možná neinvazivní lokalizace aksesorní dráhy pomocí povrchových EKG a jednoduchého modelu zdroje ?

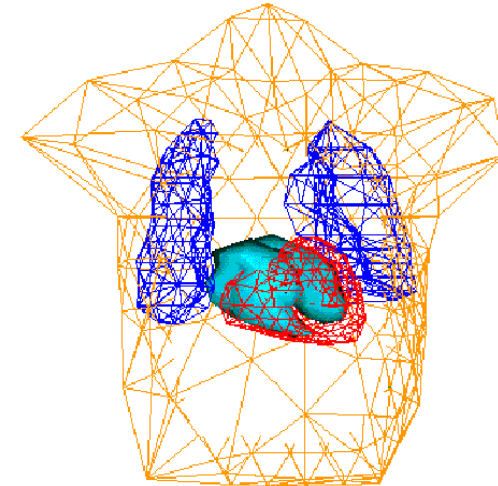
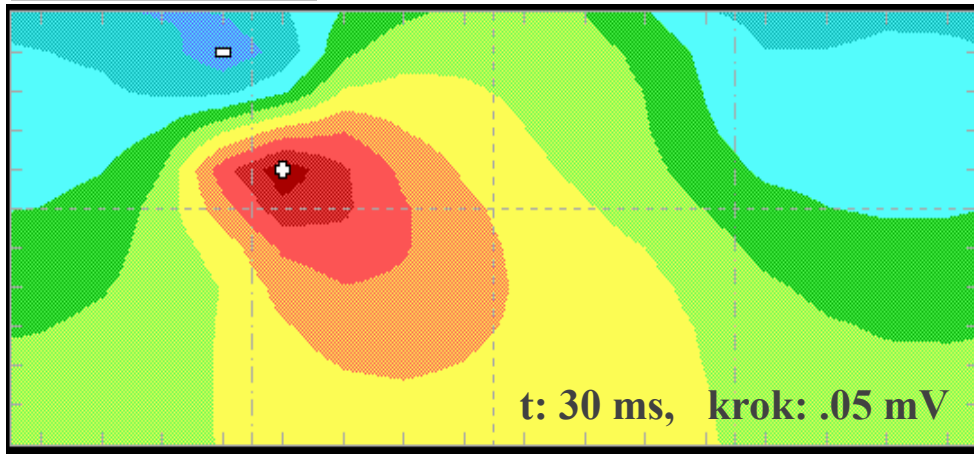

Lokalizace aksesorní dráhy při WPW

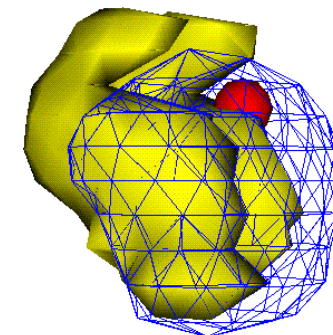
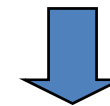
Metoda

- Povrchové potenciály z intervalu na začátku QRS (Δ vlna)

- Realistický model hrudníku

- Jako reprezentaci aksesorní dráhy hledáme dipólový zdroj, který by nejlépe aproximoval naměřené povrchové potenciály

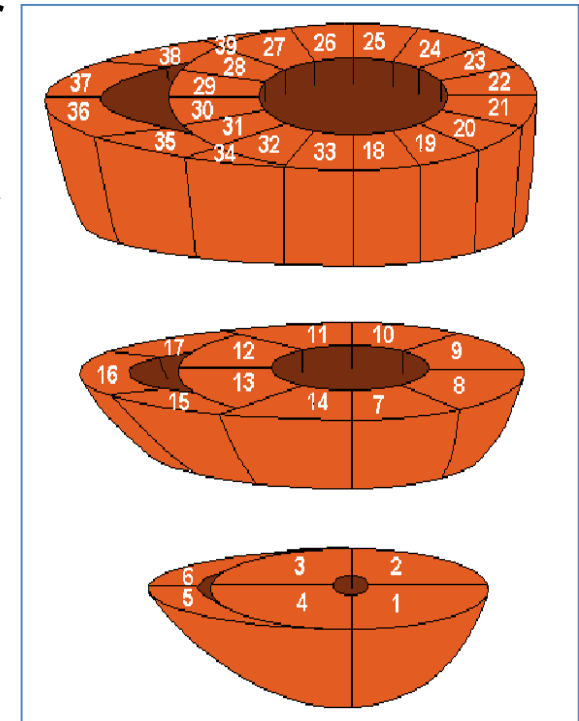
Lokalizace aksesorní dráhy při WPW

Metoda

- Myokard je rozdělen na segmenty, generátor je hledán jako dipól v některém segmentu
- V každém segmentu se vypočítá dipól, který nejlépe aproximuje povrchové potenciály:

$$D_i(t) = T_i^+ F(t)$$

kde $D_i(t)$ - komponenty i-tého segmentálního dipólu,
 T_i^+ - pseudoinverze přenosové matice
mezi i-tým dipólem a potenciály,
 $F(t)$ - povrchové EKG potenciály

- Vypočítají se povrchové potenciály pro každý segmentální dipól
- Nejlepší zhoda s měřenými potenciály v intervalu 7.5 - 30 ms od začátku QRS indikuje segment s aksesorní dráhou

Lokalizace aksesorní dráhy při WPW

Ověření metody na simulovaných datech

Požadavky na vstupní data na základě simulací:

- alespoň 32, optimálně ~64 EKG svodů
- realistická geometrie hrudníku
- šum v EKG signálech méně než 5 μV
- chyba polohy srdce méně než 10 mm

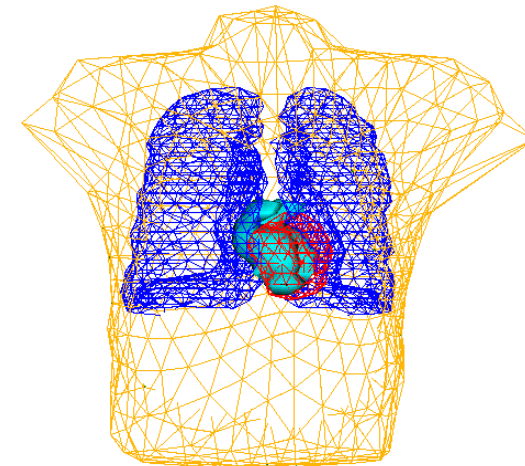
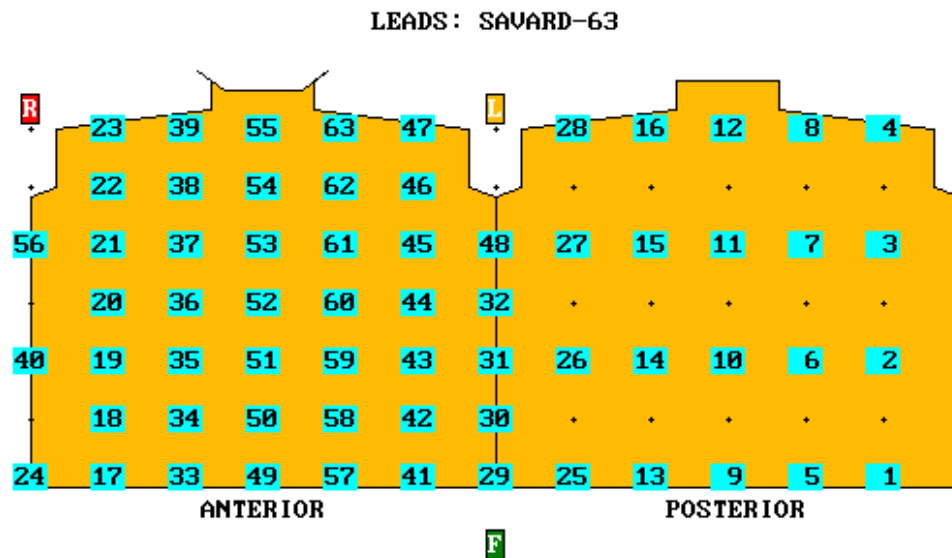
Očekávaná chyba lokalizace aksesorní dráhy ze 63 svodů:

- kolem 1.1 cm

Lokalizace aksesorní dráhy při WPW

Experimentální výsledky

- Povrchové potenciály měřené v 63 svodech,
- Realistický tvar hrudníku, plic a srdce získán z CT (Shahidi et al., 1994)

Lokalizace aksesorní dráhy při WPW

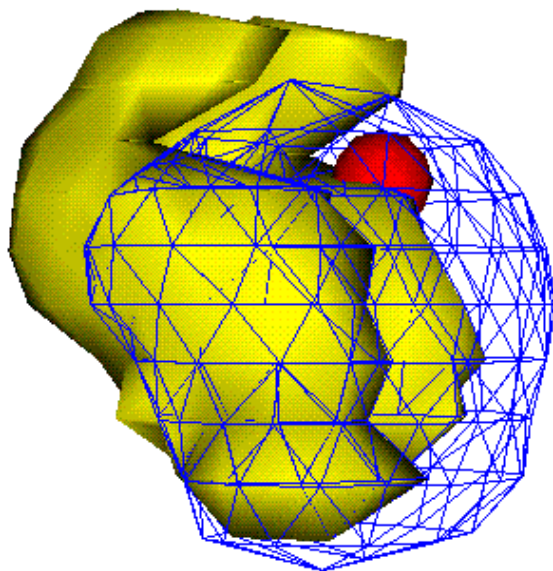
Experimentální výsledky

skutečná poloha AD: antero-laterálně (segment 19 – 21)

nalezená poloha:

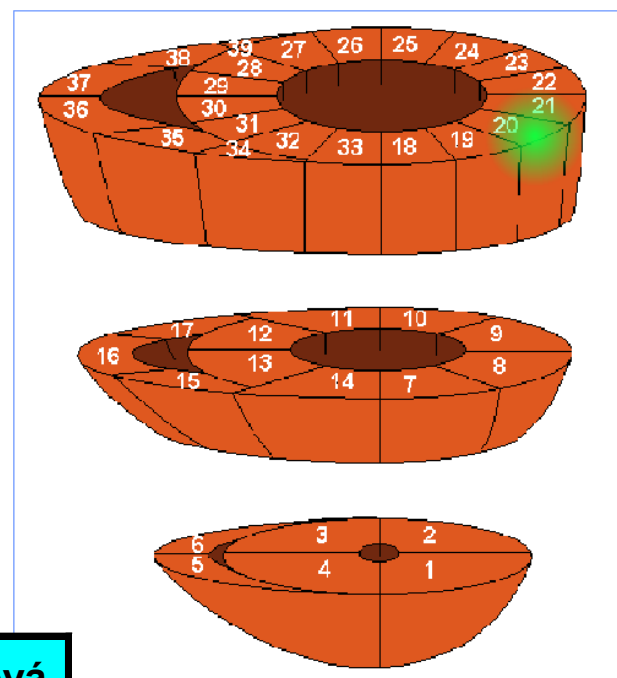
realistický myokard:

AD v segmentu 19

modelový myokard:

AD v segmentu 20

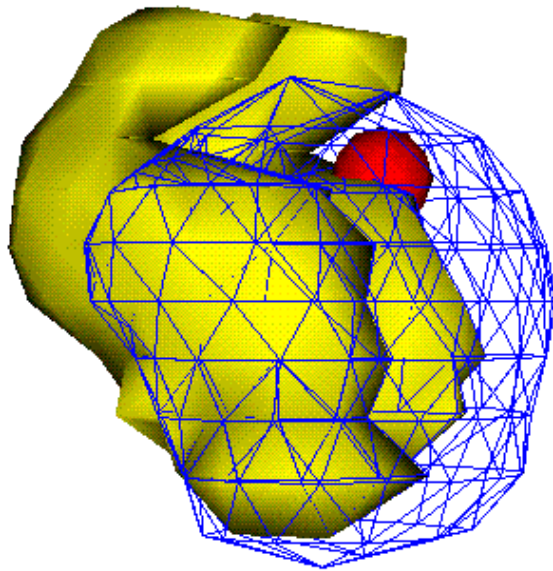
Geometrie	realistická	modelová
Nehomogénní torzo	19	19
Homogénní torzo	19	20

Lokalizace aksesorní dráhy při WPW

Experimentální výsledky

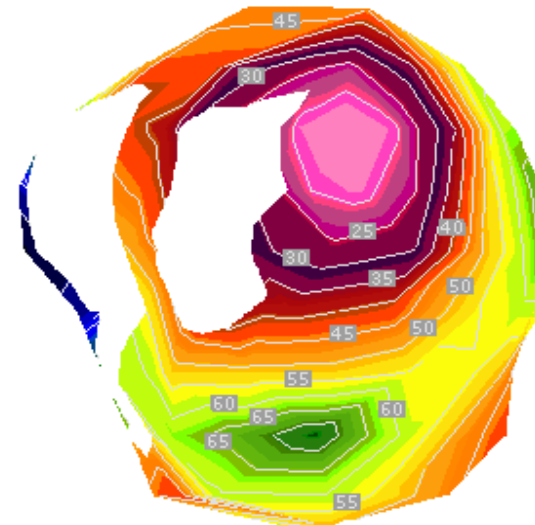
realistický myokard:
AD v segmentu 19

pro porovnání:

UDL model:

výsledek získán ze stejných dat
(T. Oostendorp et al.)

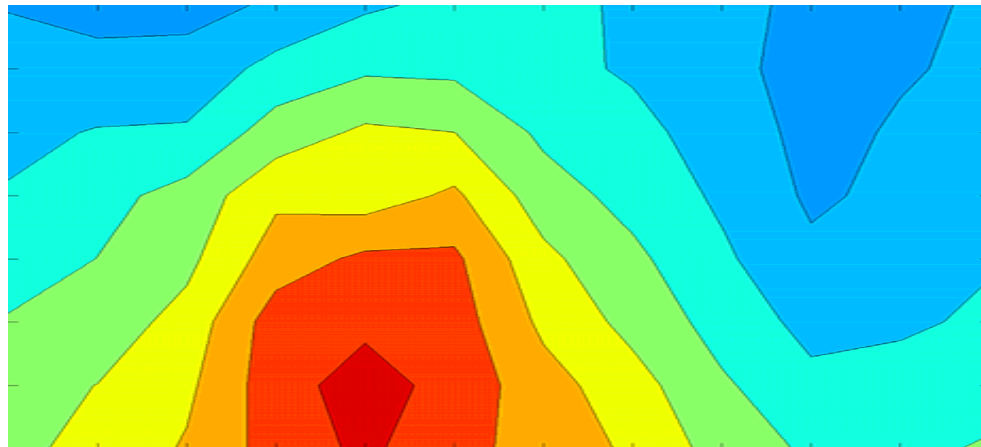

Příklady řešení inverzní úlohy

- Použití modelu srdečního generátoru a hrudníku na identifikaci některých typů patologií:
  - aksesórní dráhy při WPW syndromu
  - **komorové extrasystoly**
  - malé ischemické oblasti komor
  - vícenásobné ischemické oblasti

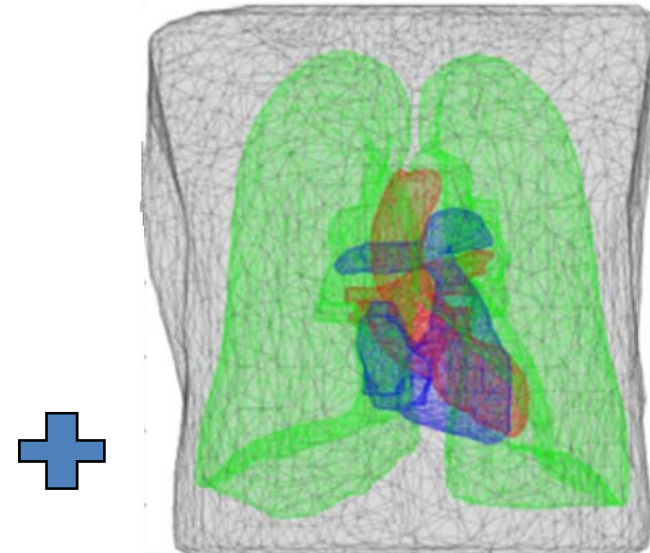
Lokalizace ektopické komorové aktivity

Metoda

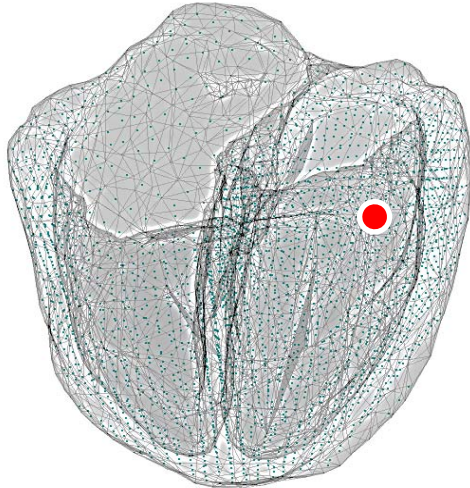
- měří se mnohosvodové EKG
- analyzuje se iniciální část ektopického cyklu pomocí okamžikové nebo integrální mapy.

Hledá se jeden dipólový zdroj jako ekvivalentní zdroj G' elektrického pole, které bylo naměřeno

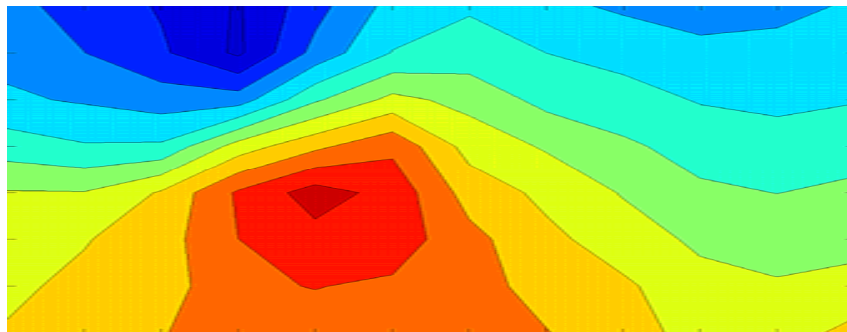
Lokalizace ektopické komorové aktivity

Metoda

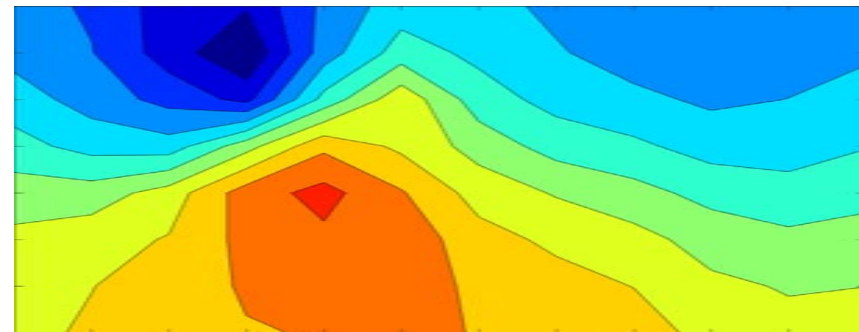

- Generátor G' se vypočítává v předdefinovaných pozicích v oblasti myokardu komor vzdálených od sebe 3 mm.
- Pozice, ve které G' nejlépe reprezentuje naměřenou mapu je definována jako pozice ohniska extrasystoly.
- Kriteriem je minimum středněkvadratického rozdílu mezi naměřenou mapou im a mapou generovanou dipólem im' :

$$RRE = \sqrt{\sum_{i=1}^n (im_i - gm_i)^2} / \sqrt{\sum_{i=1}^n im_i^2}$$

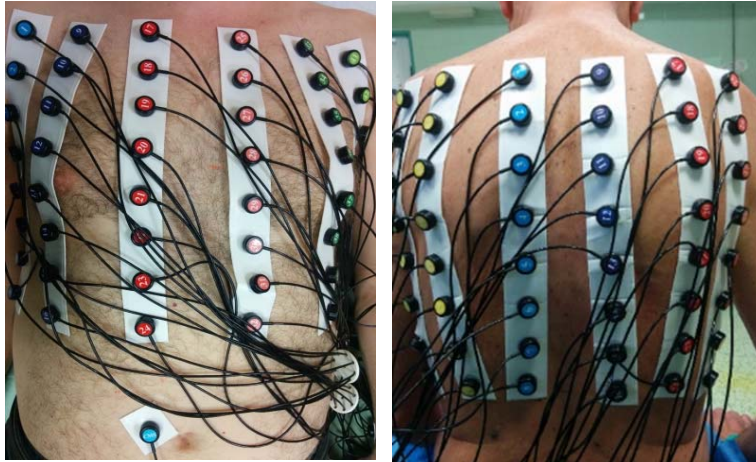
Naměřená integrální BSPM (im)

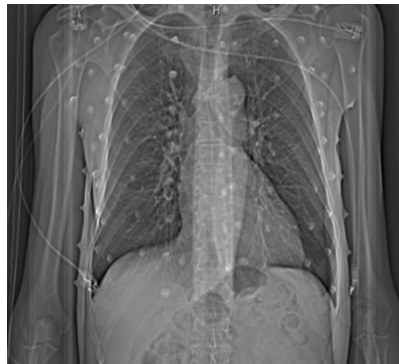
Vypočtená mapa (gm) generovaná ekvivalentním generátorem G'

Lokalizace ektopické komorové aktivity

Experimentální výsledky (Praha, Královské Vinohrady)

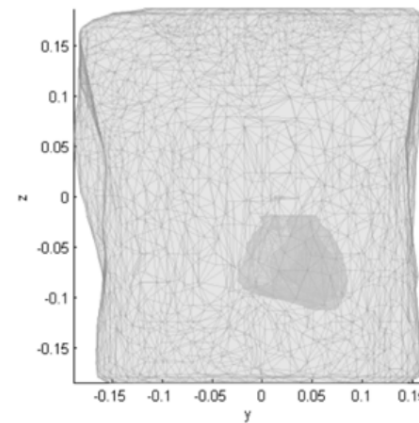
- EKG měřeno systémem ProCardio-8, 96 svodů, 12x 8 elektrod,
- CT pomocí Siemens Somatom Definition, zpracováno softvérem TomoCon PACS
- 3D elektro-anatomické mapování pomocí systému CARTO (Biosense Webster Inc.)

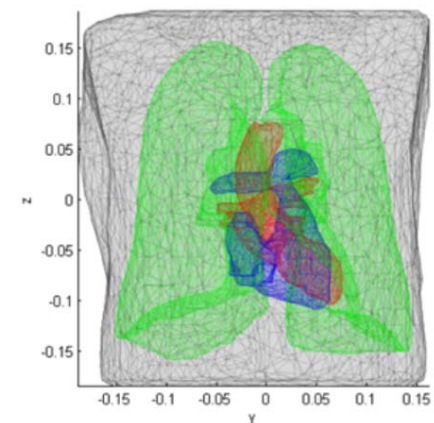
Celotělový CT sken

Pozice elektrod

Homogenní torzo
HT

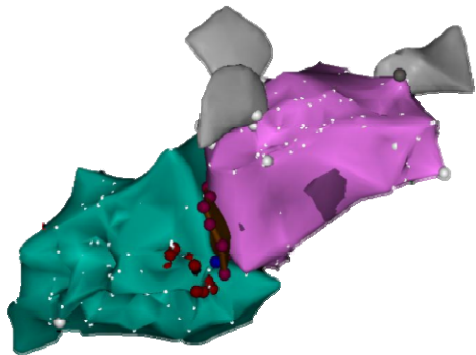

Nehomogenní torzo IT
(plíce, komory, síně,
aorta, plicní žíly)

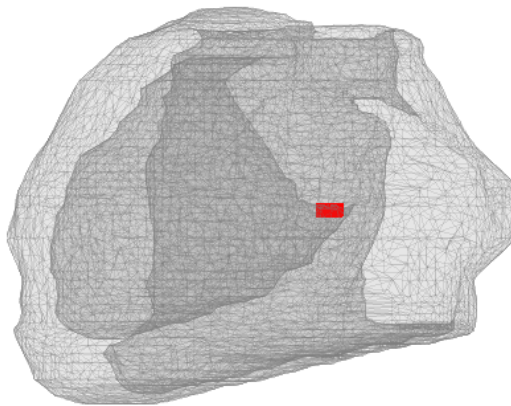

Lokalizace ektopické komorové aktivity

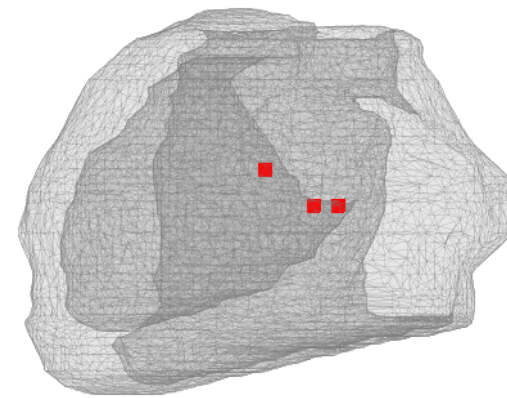
- Výsledky pacienta Pat006 v posteriorním pohledu. Body ablace byli inferiorně v bazální oblasti levé komory (LK).
- Inverzní řešení z 92 svodů při použití HT modelu bylo v bazální inferiorní části LK, S IT modelem torza pak inferiorně, podél bázy LK.

EP studie

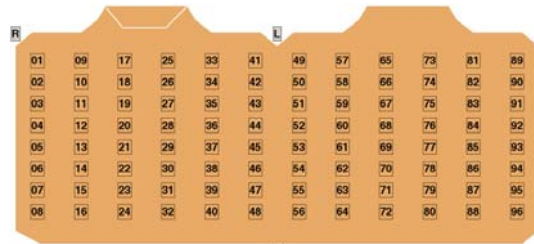
HT model torza

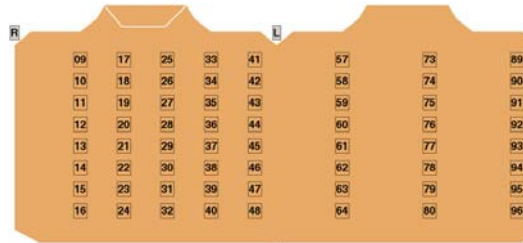
IT model torza

Lokalizace ektopické komorové aktivity

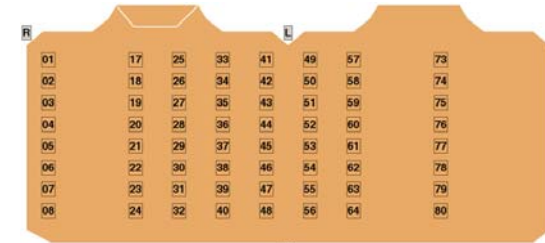
Redukce počtu svodů

96

64 A

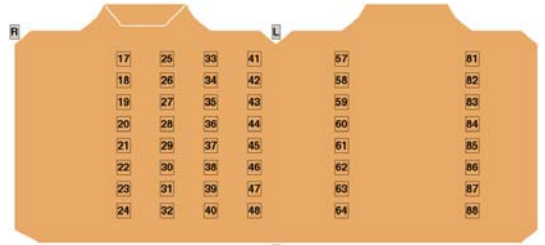
64 B

48 A

48 B

48 C

32 A

32 B

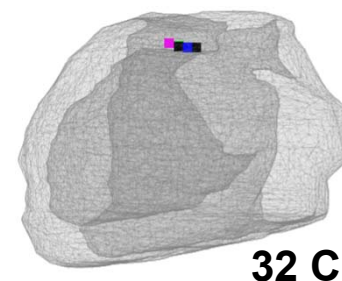
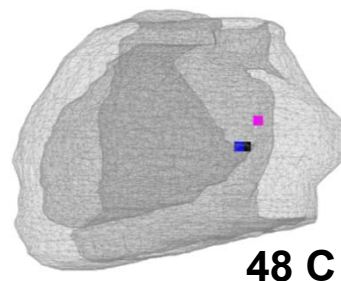
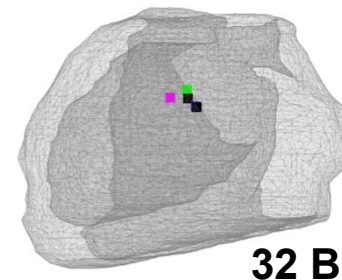
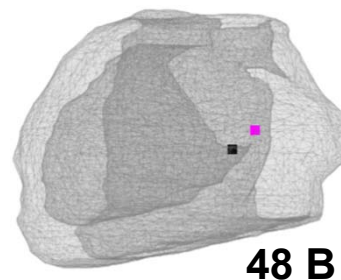
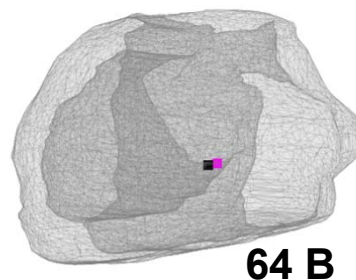
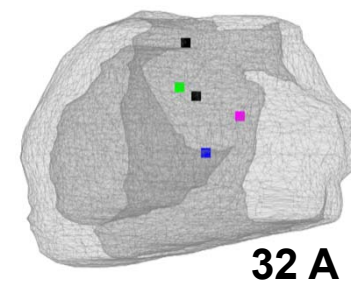
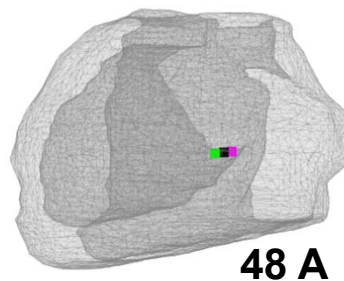
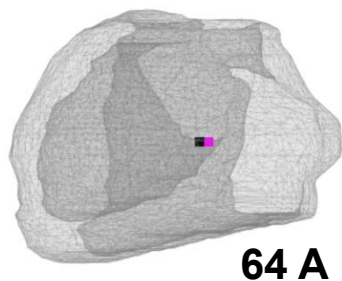
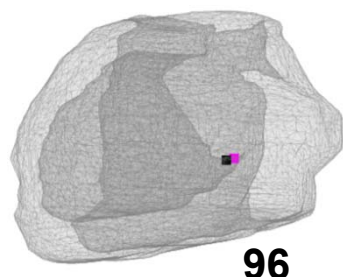

32 C

Lokalizace ektopické komorové aktivity

Výsledky s použitím redukovaného počtu svodů a HT modelu

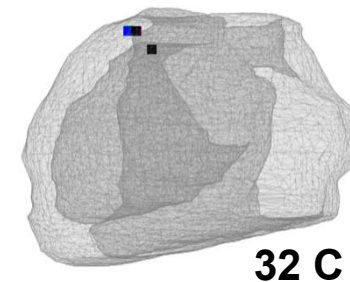
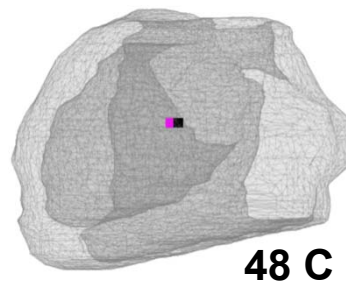
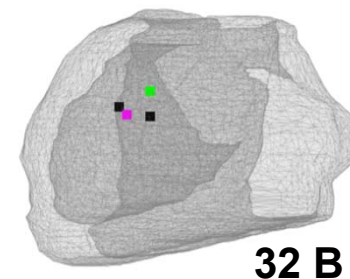
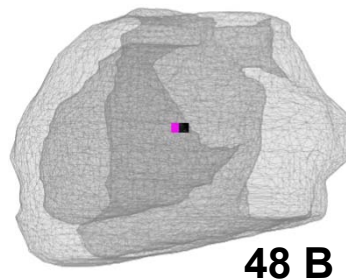
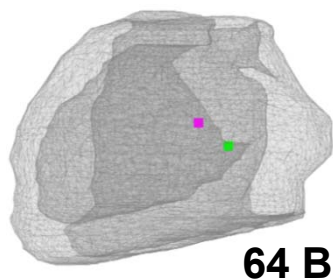
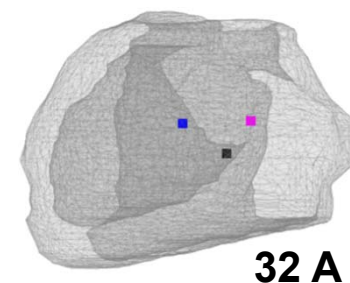
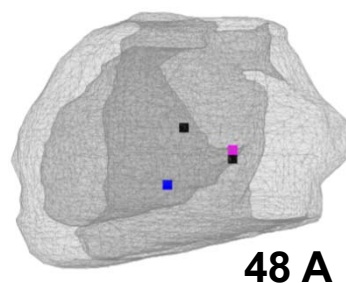
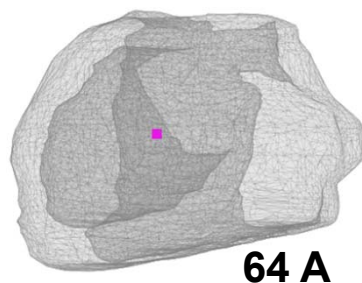
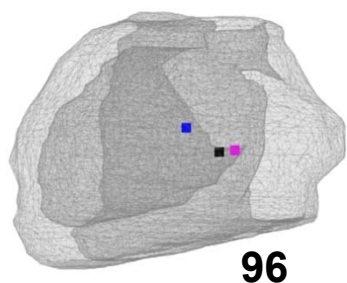

Actually used leads:

92	60	45	29
	60	45	29
		44	29

Lokalizace ektopické komorové aktivity

Výsledky s použitím redukovaného počtu svodů a IT modelu

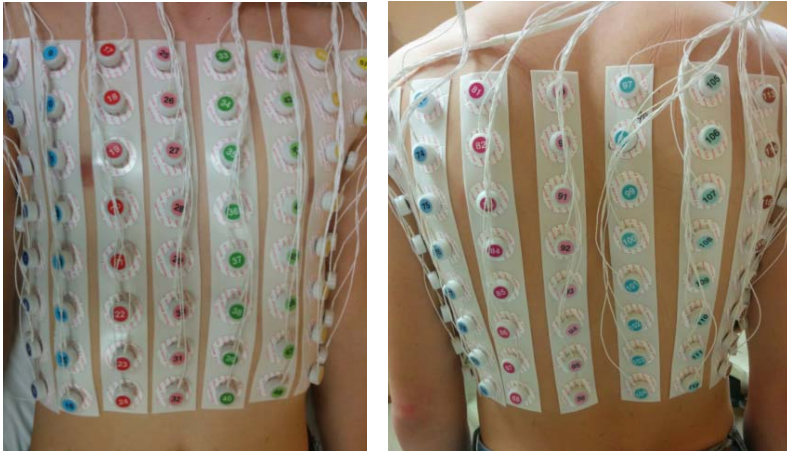

Actually used leads:

92	60	45	29
	60	45	29
		44	29

Lokalizace ektopické komorové aktivity

Experimentální výsledky (Bratislava, NÚSCH)

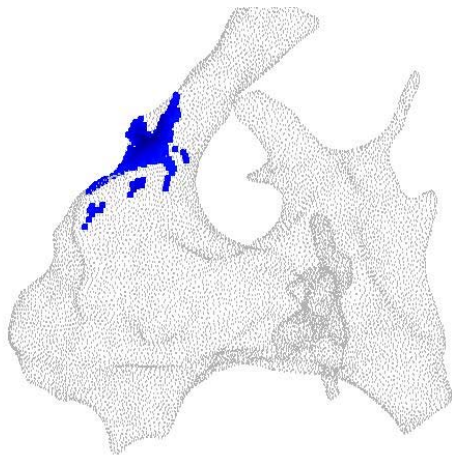
- EKG měřeno systémem ProCardio-8, 96 svodů, 16x 8 elektrod,
- CT pomocí Siemens Somatom Definition, zpracováno softvérem TomoCon PACS
- 3D elektro-anatomické mapování pomocí systému CARTO (Biosense Webster Inc.)

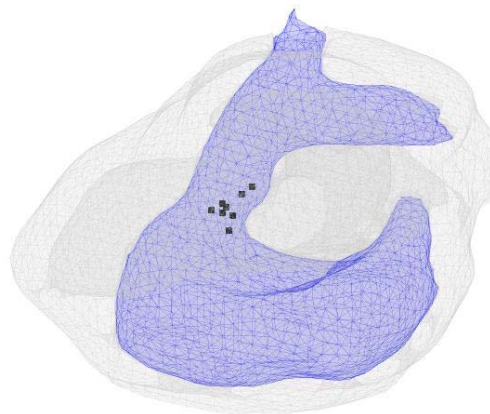
Lokalizace ektopické komorové aktivity

Experimentální výsledky (Bratislava, NÚSCH)

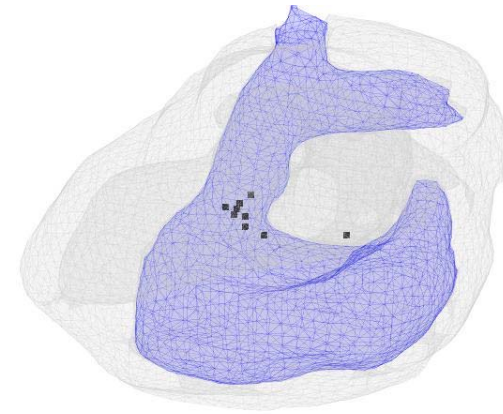
- Výsledky pacienta P004 v levém antero-laterálním pohledu. Body počáteční ektopické aktivace byli v anterolaterální části výtokového traktu pravé komory (RVOT).
- Inverzní Řešení ze 128 svodů s použitím HT a IT modelu hrudníku byli v levé laterální části RVOT; Při použití IT modelu měli výsledky vyšší disperzi.

EP studie

HT model torza

IT model torza

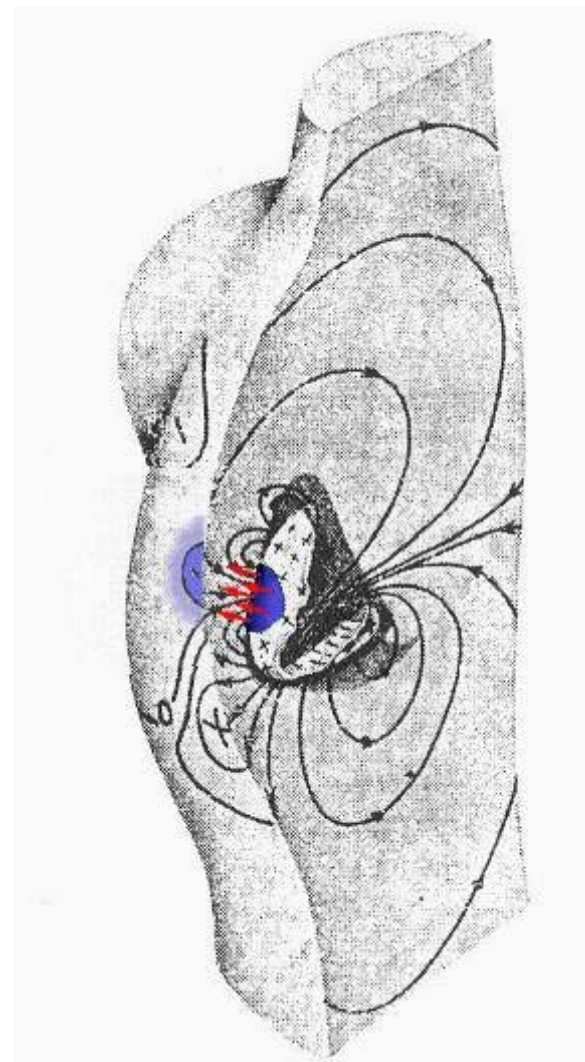
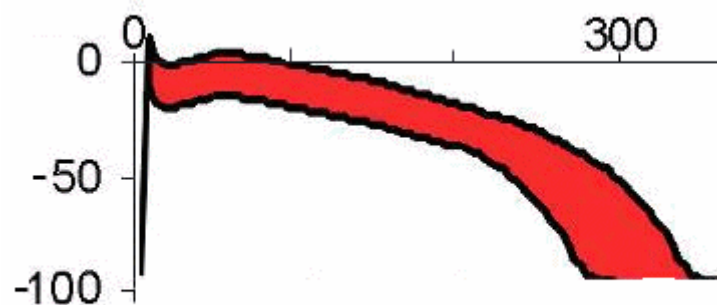

Příklady řešení inverzní úlohy

- Použití modelu srdečního generátoru a hrudníku na identifikaci některých typů patologií:
  - aksesórní dráhy při WPW syndromu
  - komorové extrasystoly
  - **malé ischemické oblasti komor**
  - vícenásobné ischemické oblasti

Identifikace ischemické leze

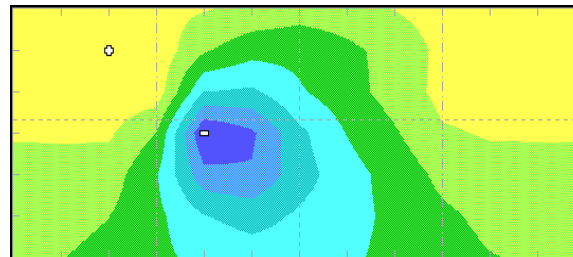
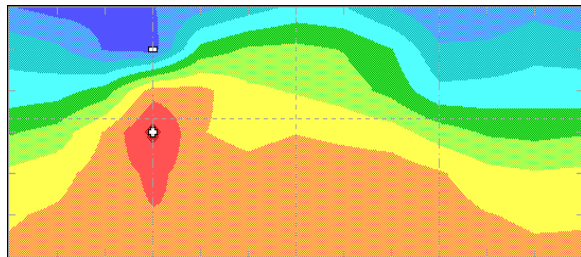
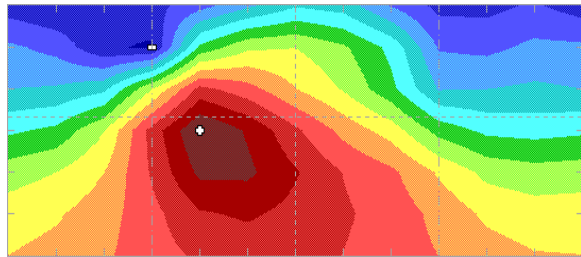
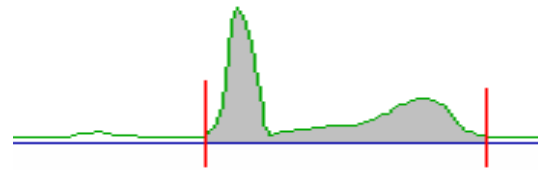
PODSTATA

- Při srdeční ischemii dochází k zkrácení a snížení akčního potenciálu myocytů, který se projeví změněnými potenciály na povrchu těla.

Identifikace ischemické leze

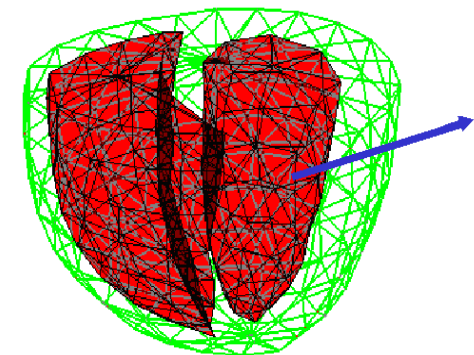
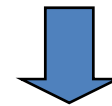
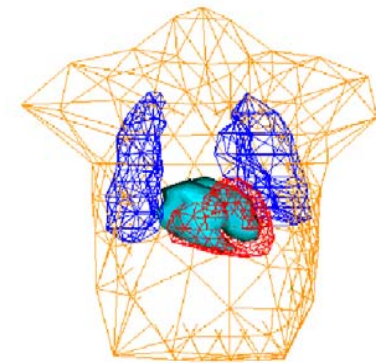
Metoda

Rozdílová integrální
mapa QRST

Realistický model
hrudníku

Integrální mapy QRST intervalu
za normálních podmínek a při ischemii

Pro malou ischemickou oblast hledáme náhradní
dipólový zdroj, který by nejlépe aproximoval rozdílovou
integrální mapu povrchových potenciálů

Identifikace ischemické leze

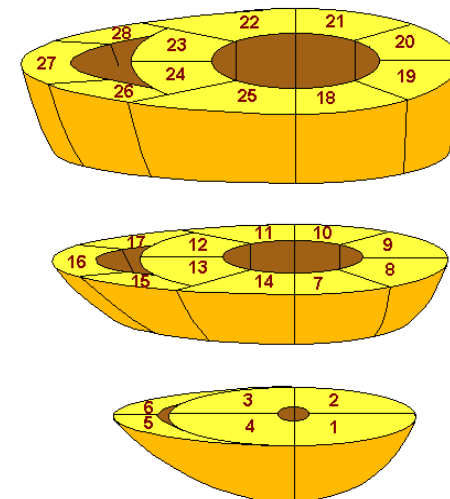
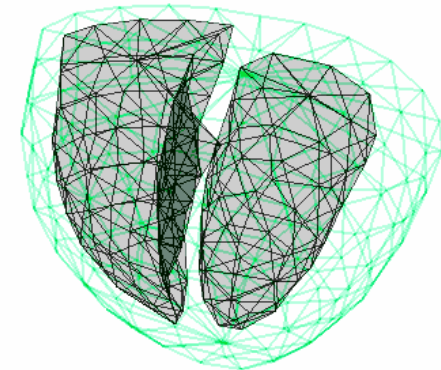
Metoda

- Myokard rozdělen na segmenty, generátor je hledán jako dipól v některém segmentě
- V každém segmentě byl vypočítán dipól, který nejlépe aproximoval povrchové potenciály:

$$M_i(t) = T_i^+ I(t)$$

kde $M_i(t)$ - komponenty i-tého segmentálního dipólu,
 T_i^+ - pseudoinverze přenosové matice mezi
i-tým dipólem a potenciály,
 $I(t)$ - hodnoty rozdílové integrální mapy

- Vypočetli se povrchové integrální mapy pro každý segmentální dipól
- Nejlepší shoda s naměřenou integrální mapou QRST indikovala segment s ischemickou lezí

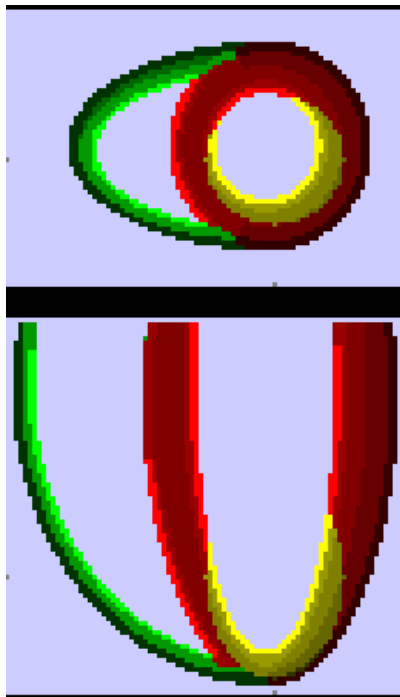
Identifikace ischemické leze

Ověření metody na simulovaných datech

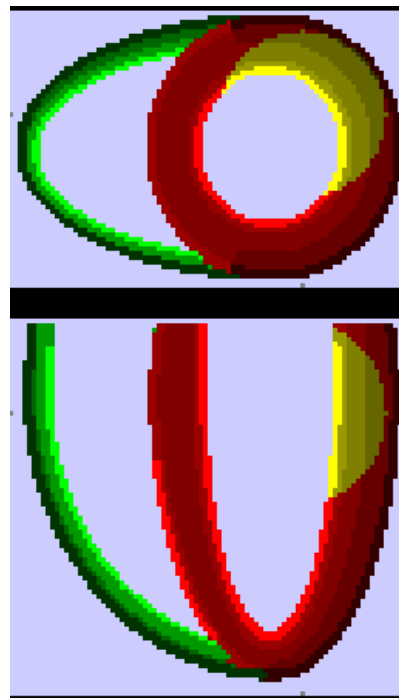
Simulace ischemie:

v 3 oblastech typických pro stenózu LAD, Cx a RCA

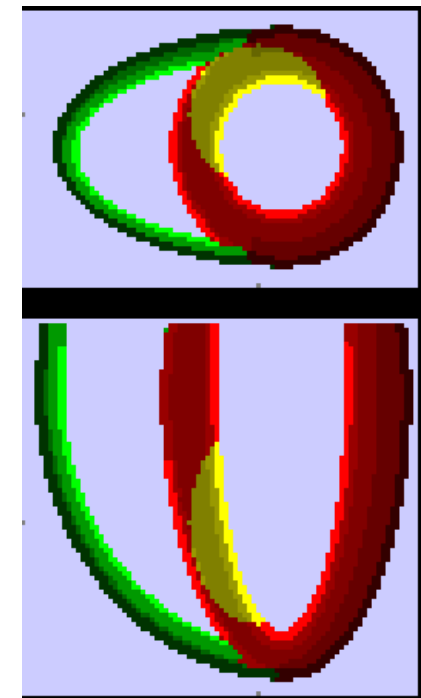
- Změněná délka trvání akčního potenciálu (-20%)
- subepikardiální, subendokardiální a transmurální leze
- 3-12% objemu komor

Antero-septálně v LK
LAD - subendokardiálně

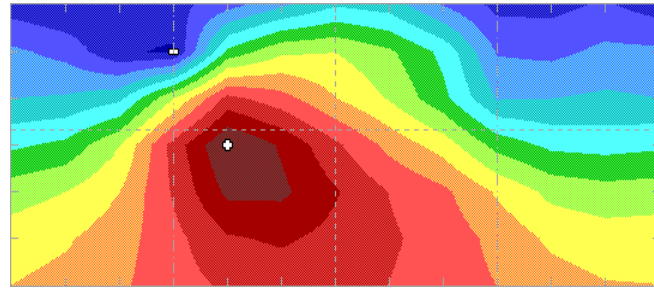
Postero-laterálně v LK
Cx – subendokardiálně

Inferiorně v LK a PK
RCA - subendokardiálně

Identifikace ischemické leze

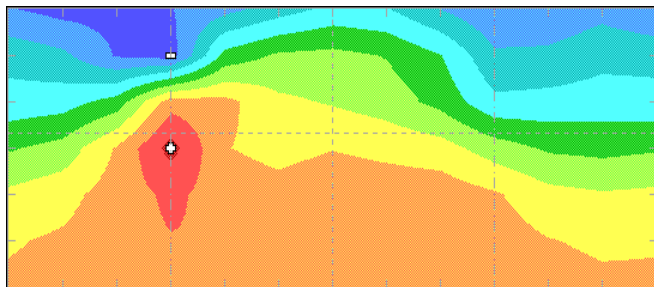
Ověření metody na simulovaných datech

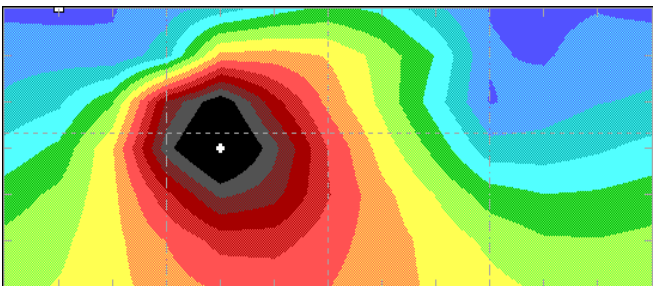
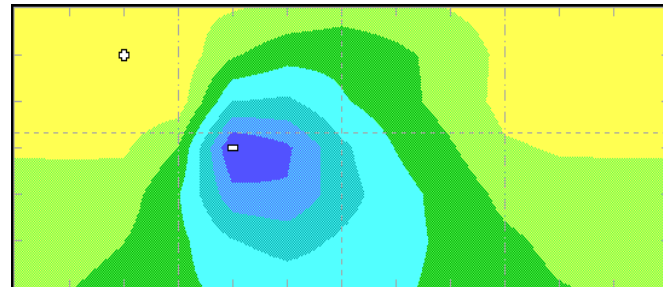
(v nehomogénním hrudníku, 62 svodů, 20% zkrácení AP)

normální
mapa QRST

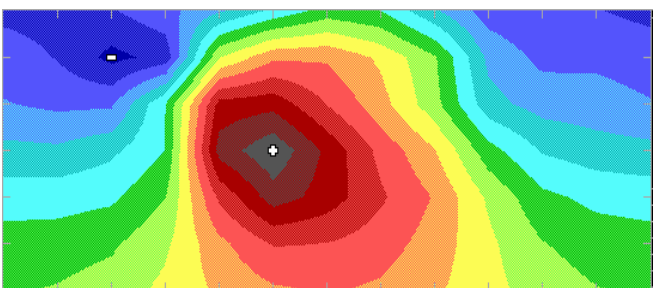
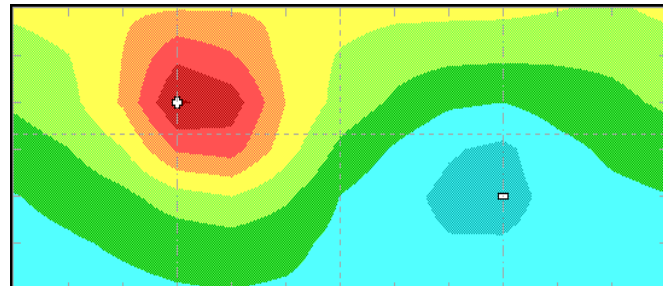
Rozdílové integrálové mapy QRST

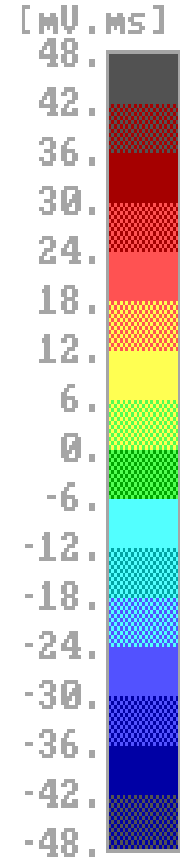
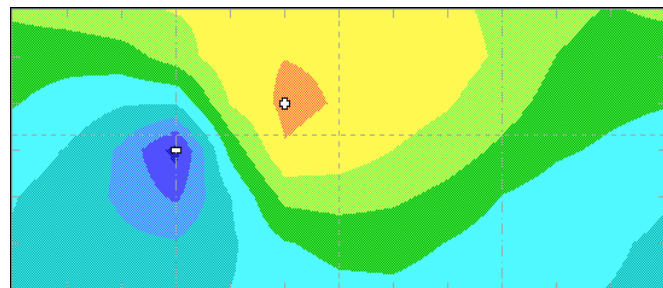
oblast A2

oblast P2

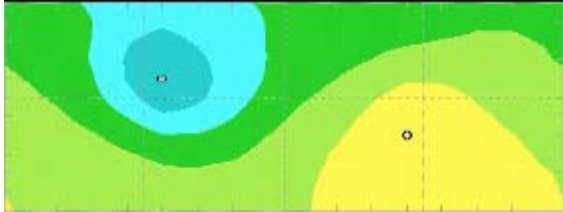

oblast I2

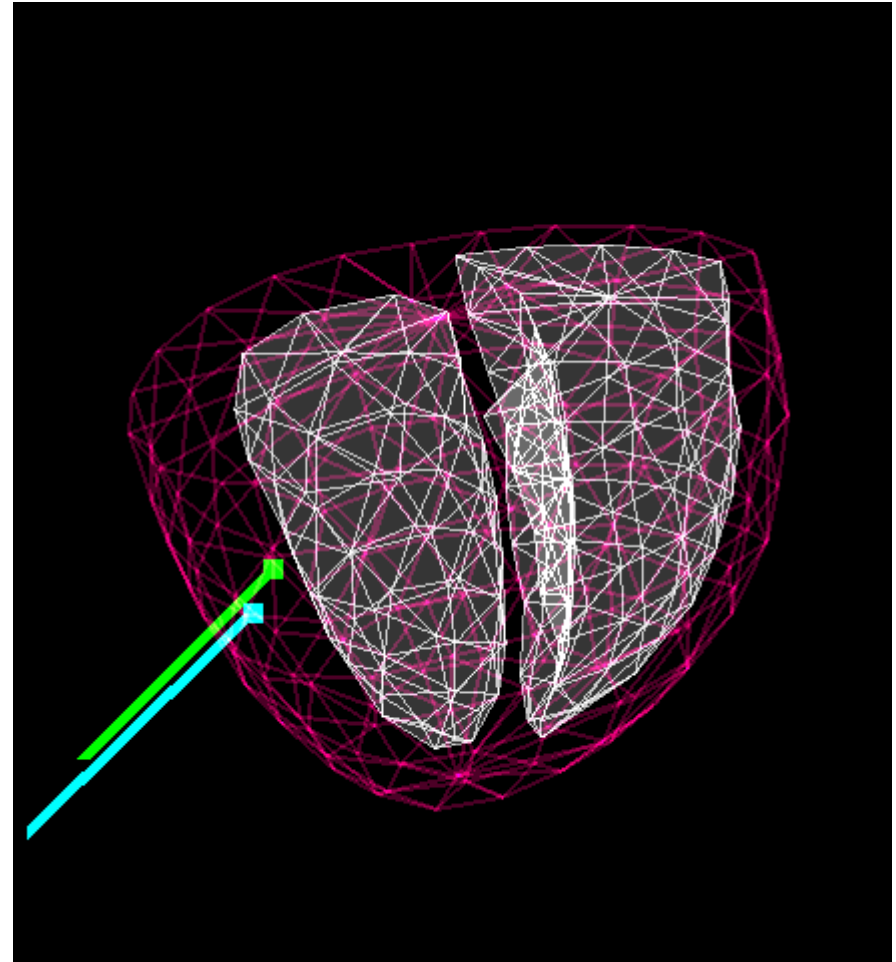

Identifikace ischemické leze

Ověření metody na simulovaných datech

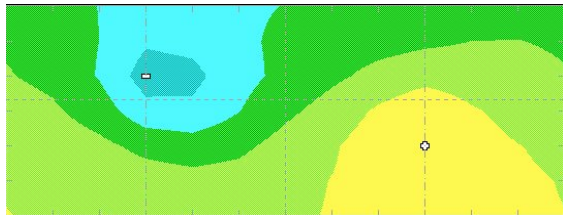
Dipól PE

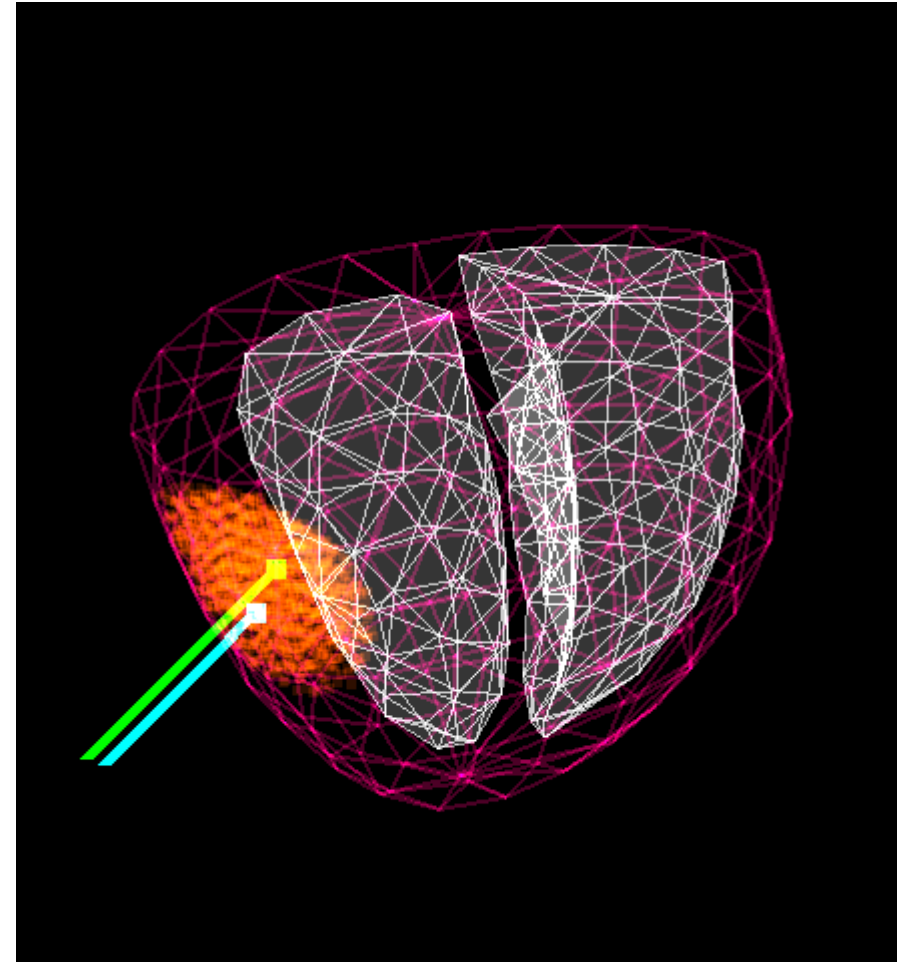
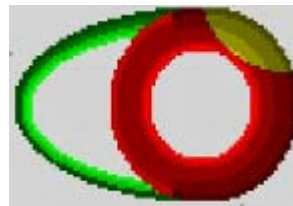
(leze: postero-laterální oblast)

Identifikace ischemické leze

Ověření metody na simulovaných datech

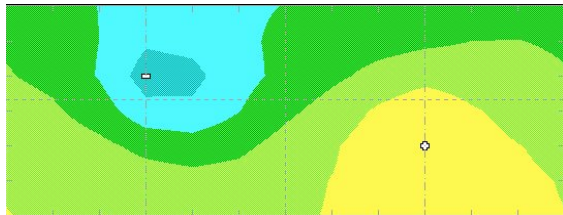
Oblast PE

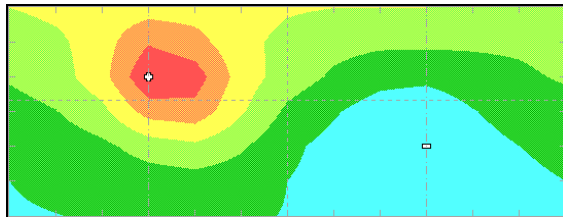
(leze: postero-laterální oblast)

Identifikace ischemické leze

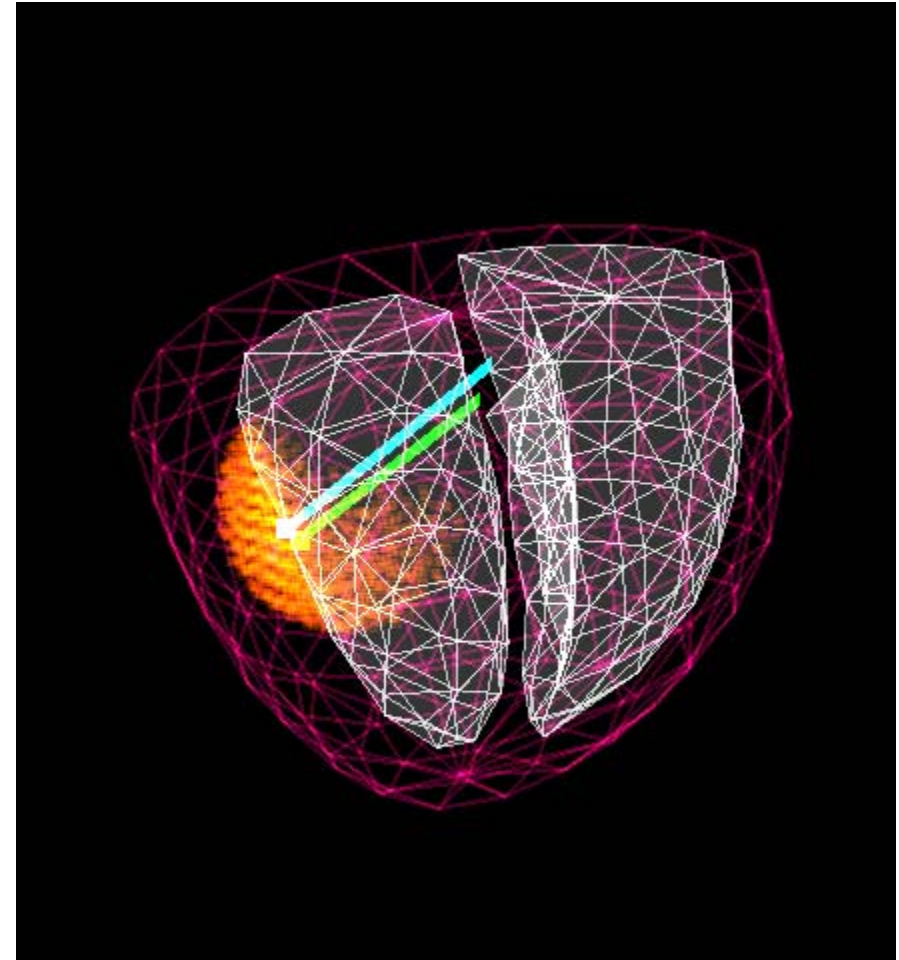
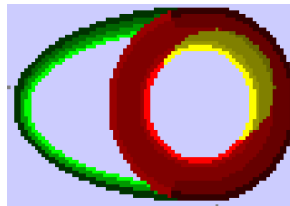
Ověření metody na simulovaných datech

Oblast PE

Oblast P1

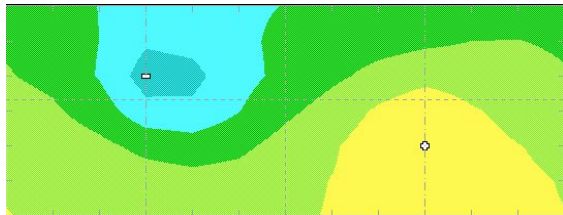

(leze: postero-laterální oblast)

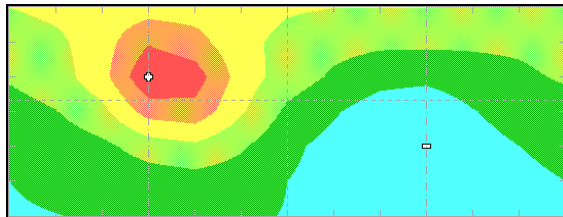

Identifikace ischemické leze

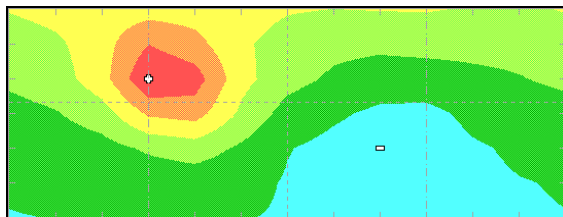
Ověření metody na simulovaných datech

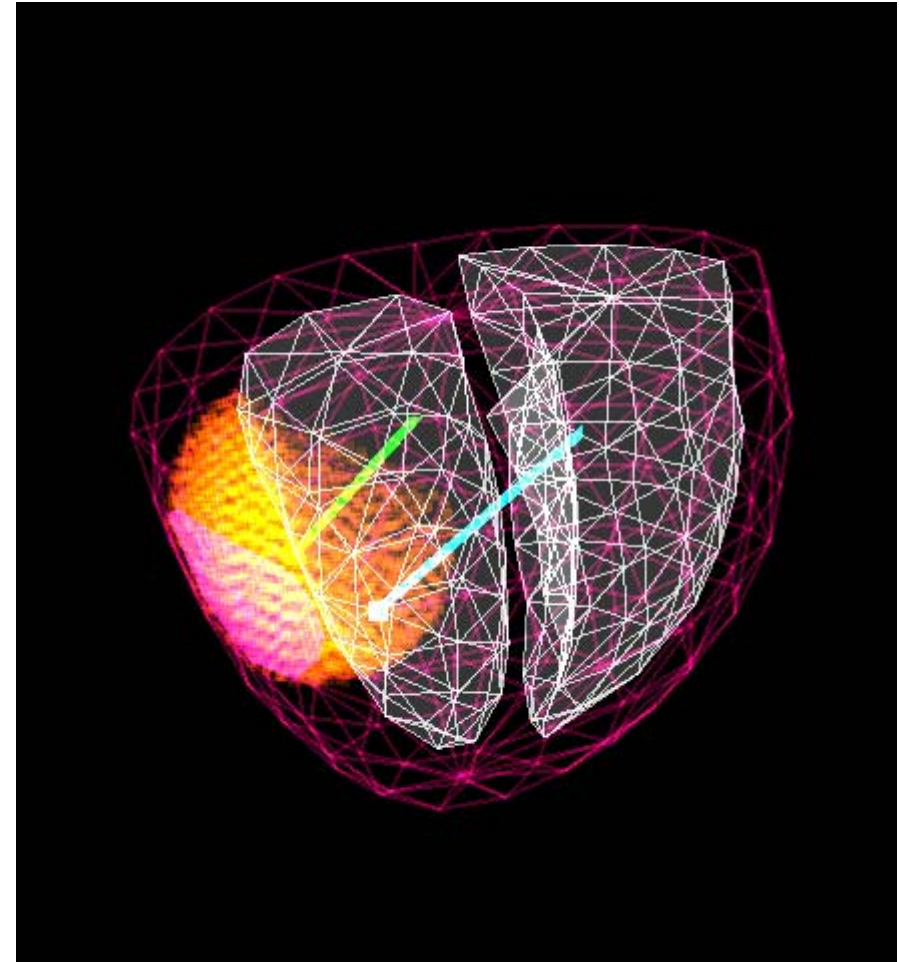
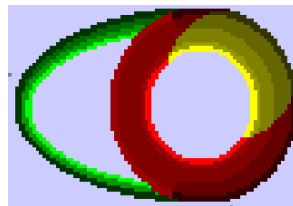
Oblast PE

Oblast P1

Oblast P3

(leze: postero-laterální oblast)

Identifikace ischemické leze

Ověření metody na simulovaných datech

(Lokalizace simulovaných zdrojů ze 62 svodů)

Hodnocená chyba	Model hrudníku	Dipólový zdroj	Malé leze	Velké leze
Poloha dipólu [mm]	Nehom	6 ± 2	9 ± 4	17 ± 14
	Hom	7 ± 2	11 ± 8	16 ± 15
Směr dipólu [deg]	Nehom	8 ± 5	9 ± 7	14 ± 4
	Hom	6 ± 3	8 ± 5	17 ± 7
Dipólový moment [%]	Nehom	13 ± 21	51 ± 40	221 ± 206
	Hom	14 ± 23	49 ± 33	163 ± 123
Aproximace mapy rms [%]	Nehom	5 ± 2	9 ± 4	16 ± 1
	Hom	8 ± 1	12 ± 2	16 ± 2

Identifikace ischemické leze

Ověření metody na simulovaných datech

Malé leze:

- ze 62 svodů nalezeny s chybou 9 mm (11 mm v homog. hrudníku)
- orientace a velikost dipólu souhlasila s polohou a velikostí lezie,
- měřené mapy byli pomocí dipólu aproximovány s chybou 5–9 %.

Velké a transmurální leze:

- chyby byli větší, dipól zřejmě není vhodný model

Počet měřených svodů EKG 32 až 192 neměl signifikantní vliv na výsledky.

Identifikace ischemické leze

Experimentální výsledky – pacienti po PKI

- 11 pacientů (věk 45-69, 3 ženy, 8 mužů) 8 LAD, 1 RCx, 2 RCA
- měření před a po PKI, 32-svodový systém (Lux-32a)
- relativní rms změny v mapách 30 – 131%
- korelace .45 – .98

6 pacientů (4 LAD, 2 RCA)

rms chyba < 35%

2 pacienti (2 LAD)

rms chyba 44–53%

3 pacienti (2 LAD, 1 Cx)

rms chyba 68–83% - **vyřazení**

akceptovatelné: 6 pacientů (6 LAD) ant.- sept. a ant. LK

otázné: 1 pacient (RCA) post.- lat. LK

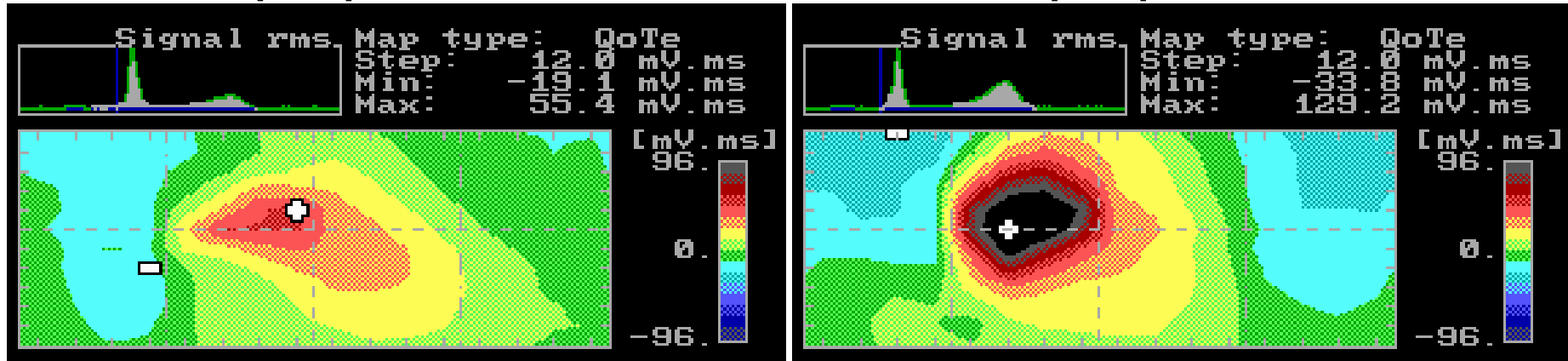
chybné: 1 pacient (RCA) ant.- lat. LK

Identifikace ischemické leze

Experimentální výsledky – pacient N693

mapa před PKI

mapa po PKI

J.H., žena, 69 let, 158 cm, 55 kg, hypertenze, bez hypertrofie

Dg: anteriorní MI bez kmitu Q, USG: 95% stenóza v RIA

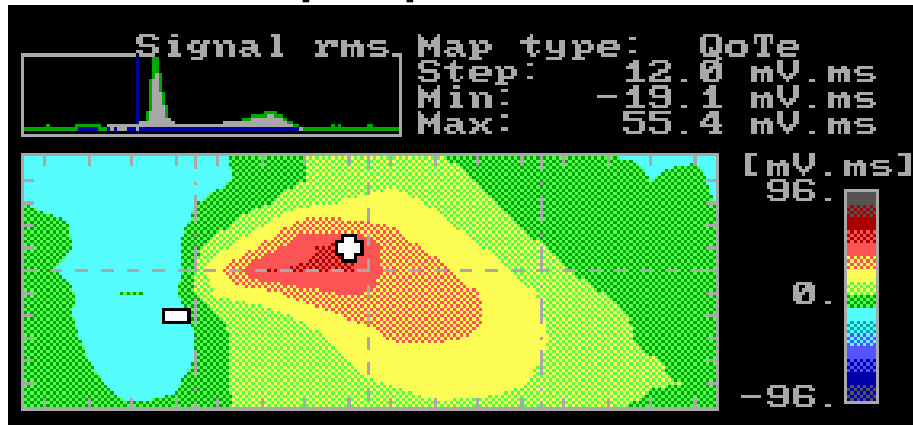
Terapie: PCI v RIA + stent, úspěšná

Měření:
- 2 měsíce po IM (soubor N693),
- 5 měsíců po perkutánní koronární intervenci (PKI) (soubor N693BB)

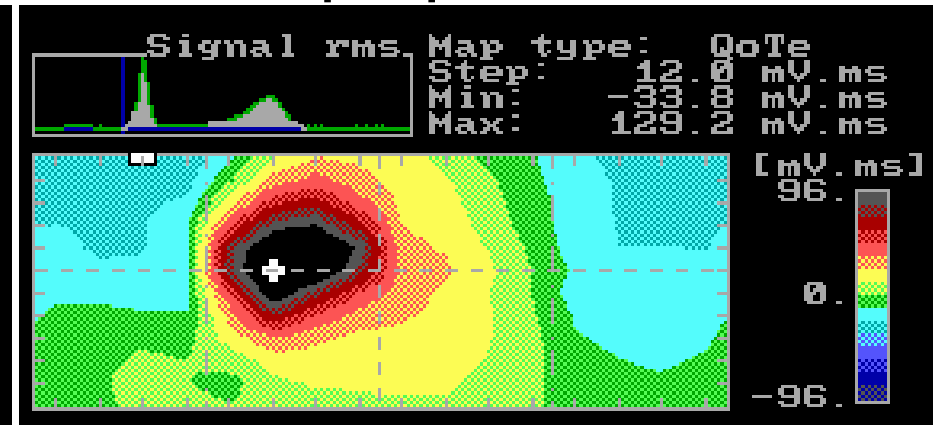
Identifikace ischemické leze

Experimentální výsledky – pacient N693

mapa před PKI

mapa po PKI

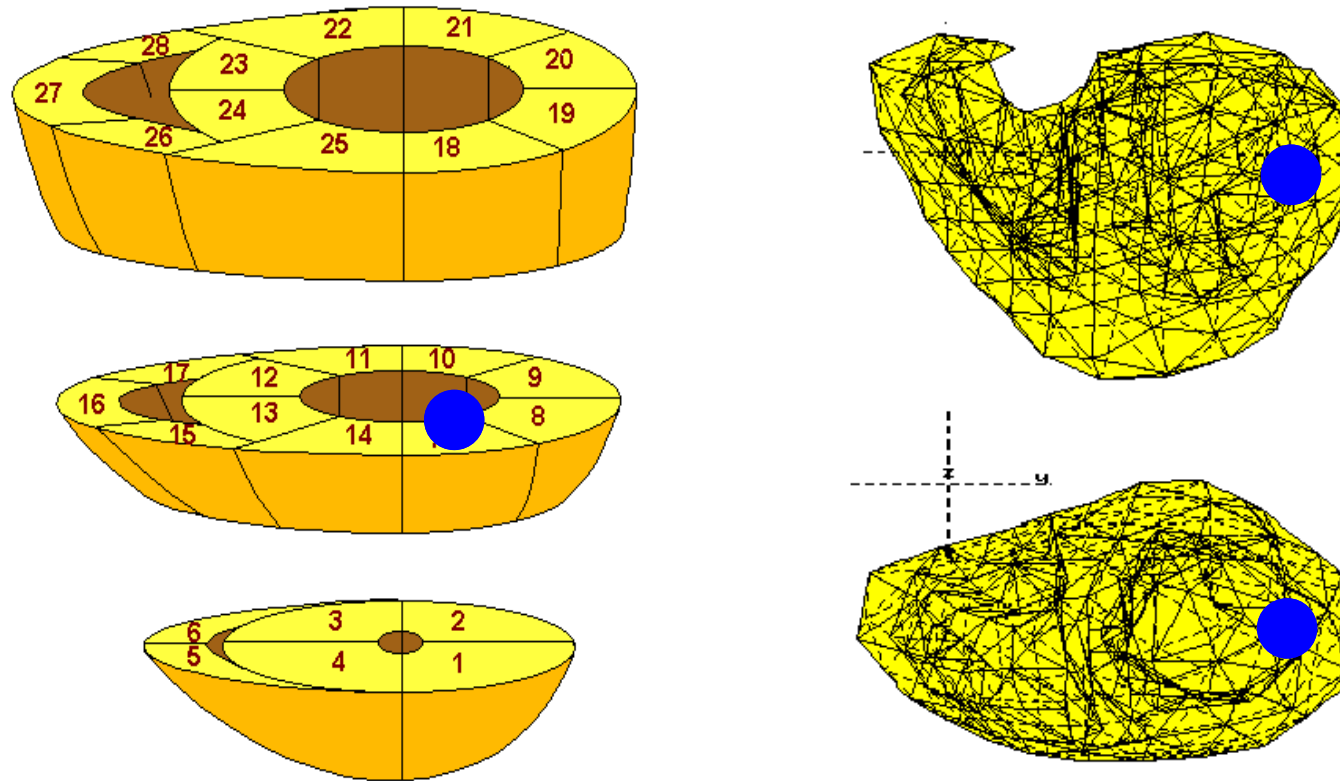
rozdílová mapa

poměr QT intervalů	.91
rms difer. %	68
korelace	.77

Identifikace ischemické leze

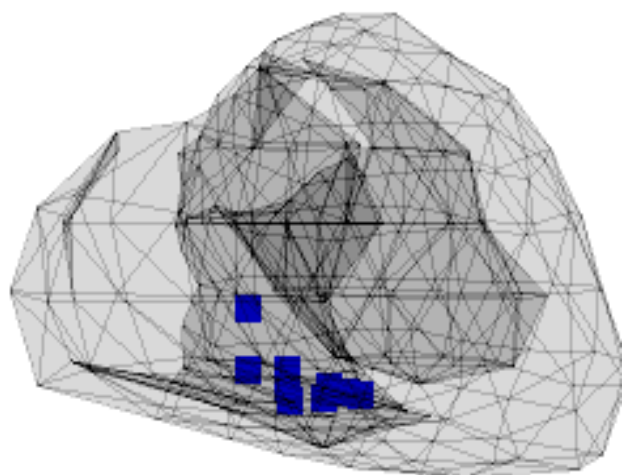
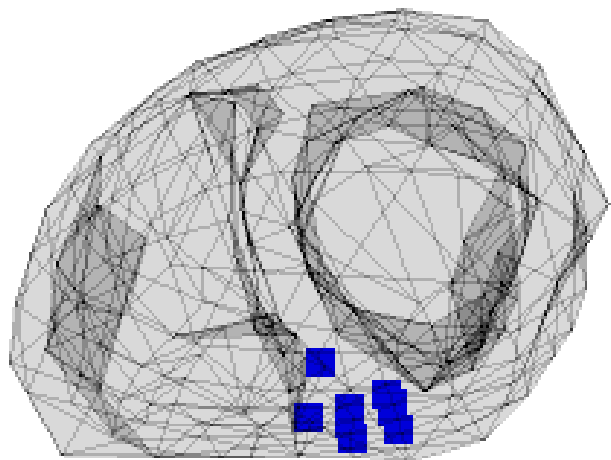
Experimentální výsledky – pacient N693

model srdce	segment č.	rozdíl map %	dipólový moment	azimut [deg]	elevace [deg]
modelový	7	34	24	256	13
realistický	8	32	31	259	14

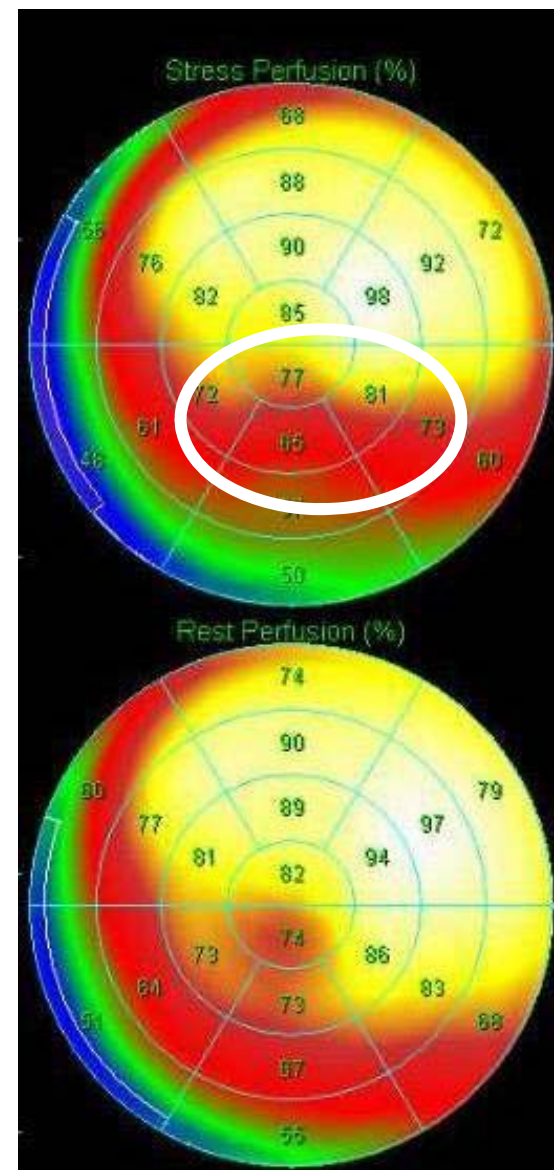
Identifikace ischemické leze

Experimentální výsledky – pacient P8

Koronarografie:

- Pacient po inferiorním IM
- Obstrukce v RCA

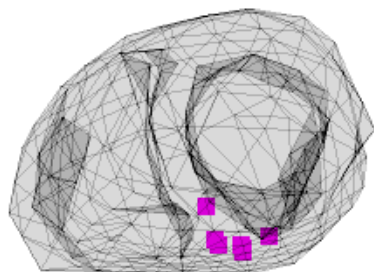

SPECT

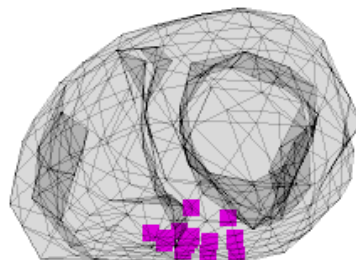
Identifikace ischemické leze

Experimentální výsledky – pacienti P4, P9, P10

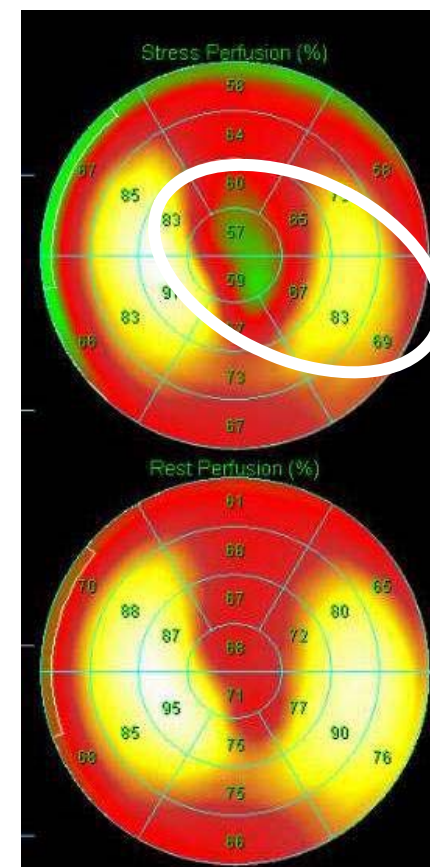
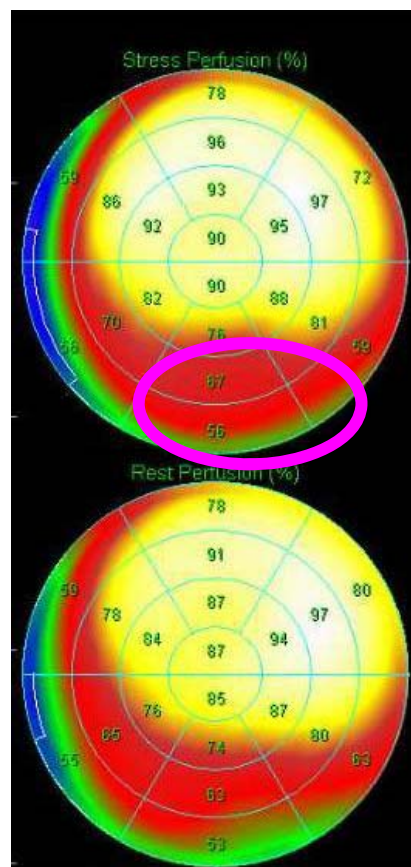
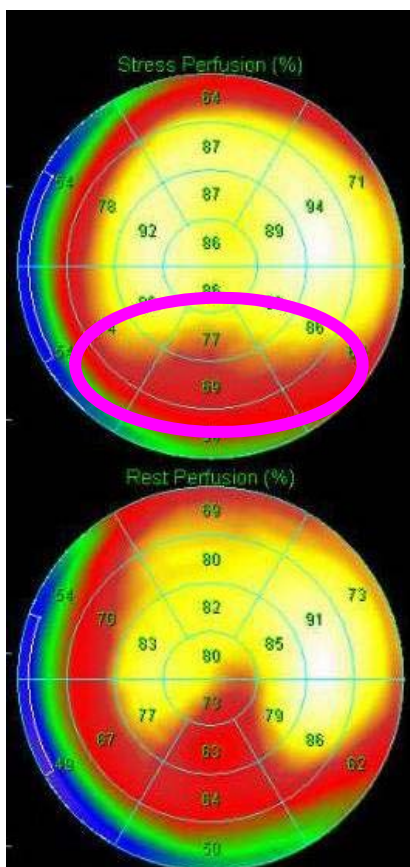
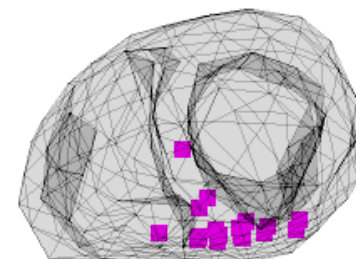
p4

p9

p10

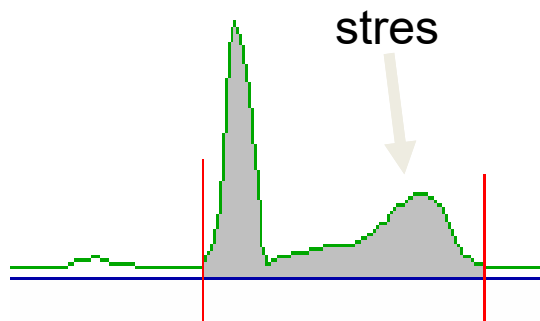
Příklady řešení inverzní úlohy

- Použití modelu srdečního generátoru a hrudníku na identifikaci některých typů patologií:
  - aksesórní dráhy při WPW syndromu
  - komorové extrasystoly
  - malé ischemické oblasti komor
  - **vícenásobné ischemické oblasti**

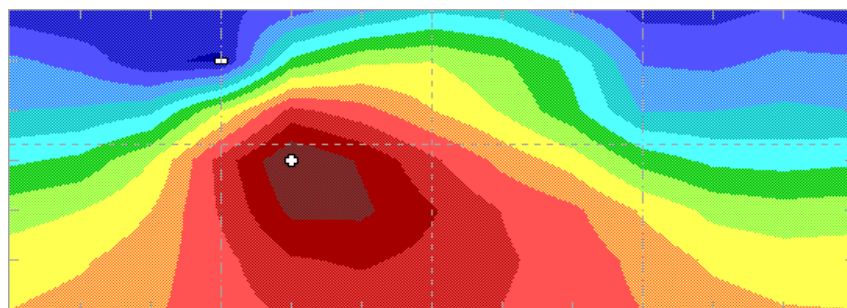

Identifikace vícenásobné ischemické leze

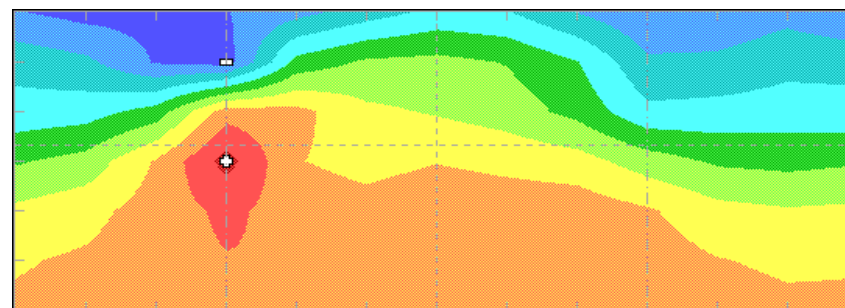
Metoda

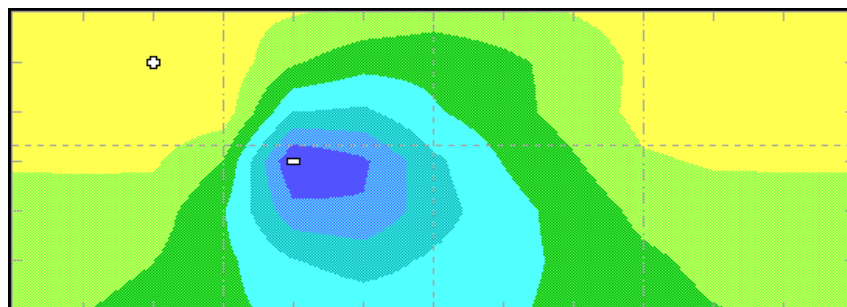
- měří se mnohosvodové EKG
- vypočítají se QRST integrální mapy

Normální QRST integrální mapa
(bez ischemie)

QRST integrální mapa
s manifestací ischemie

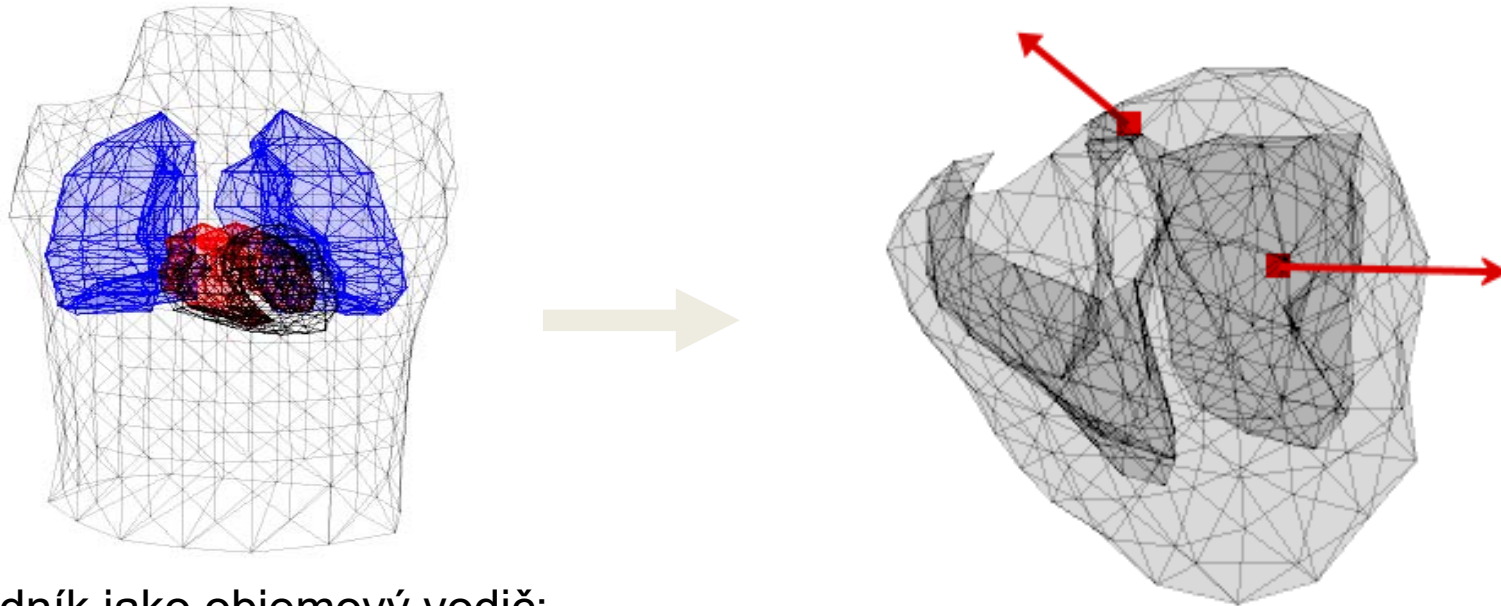

Diferenční integrální mapa

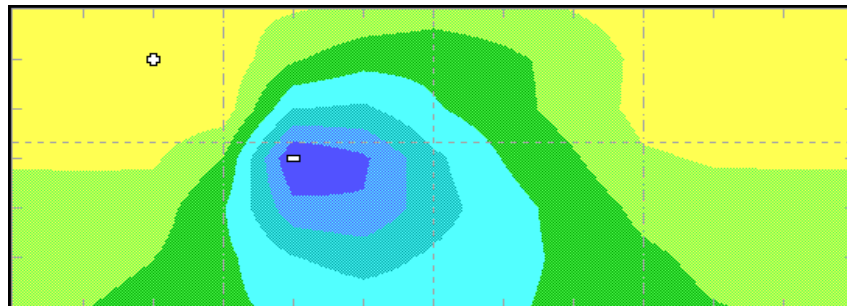
Diferenční v QRST integrální mapa (DImapa) povrchových potenciálů reprezentuje změny repolarizace

Identifikace vícenásobné ischemické leze

Metoda

Hrudník jako objemový vodič:
geometrie a electrické vlastnosti

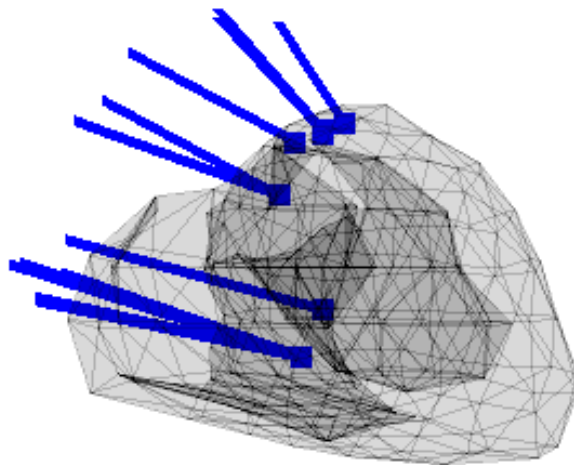
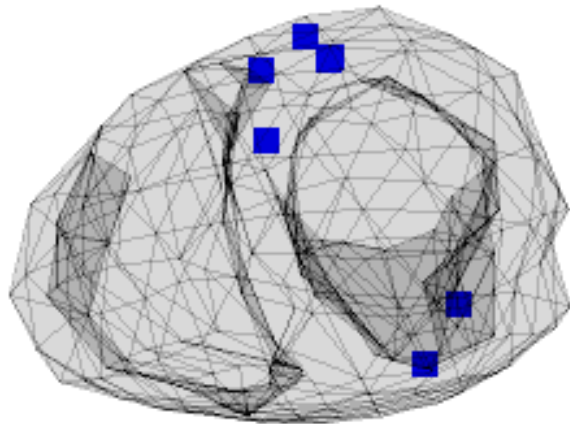

Diferenční integrální mapa

Equivalentní dipólový pár,
který nejlépe reprezentuje
rozdílovou mapu je hledán v
předdefinovaných pozicích v
komorách myokardu

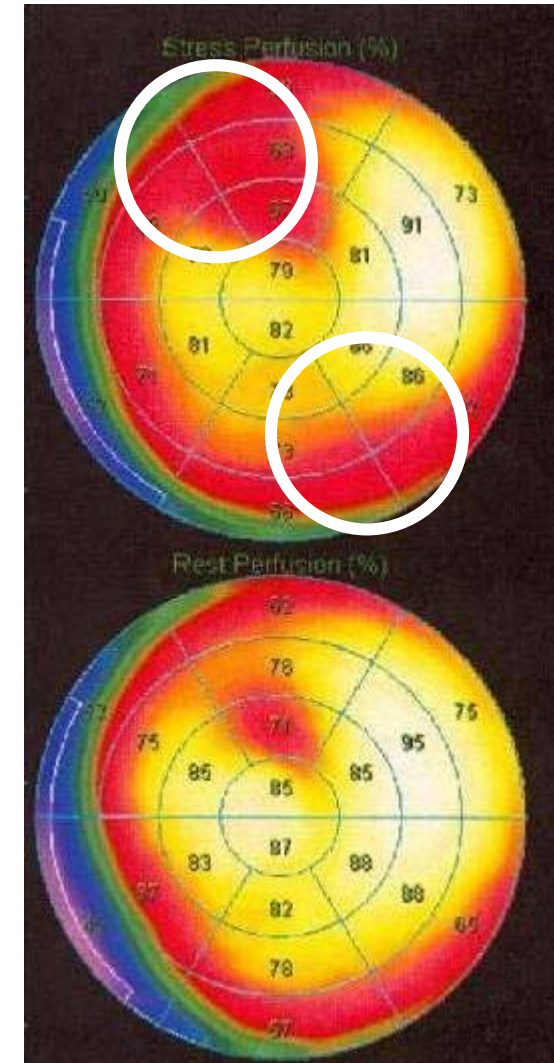
Identifikace vícenásobné ischemické leze

Experimentální výsledky – pacient P1

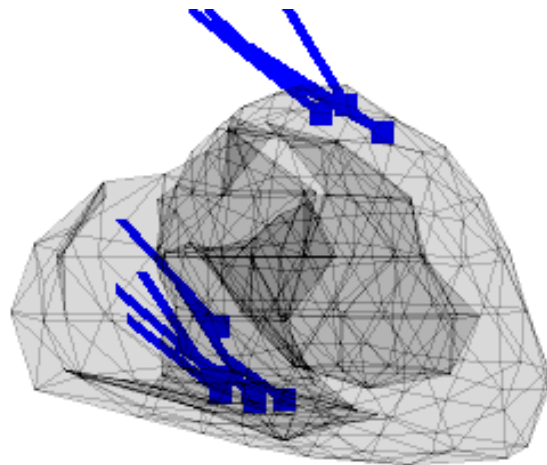
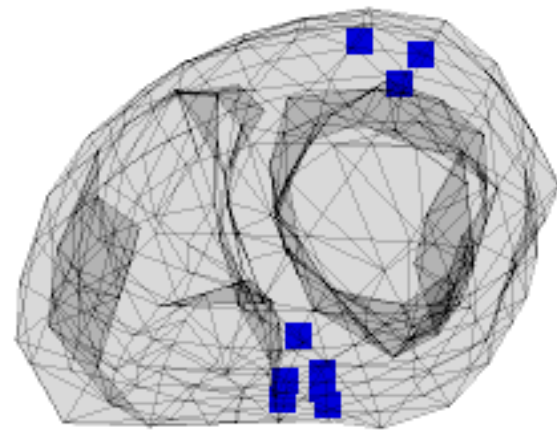
Koronarografie:

- Pacient po IM
- Změny v proximální sekci
- CX zúžení v distantní sekci

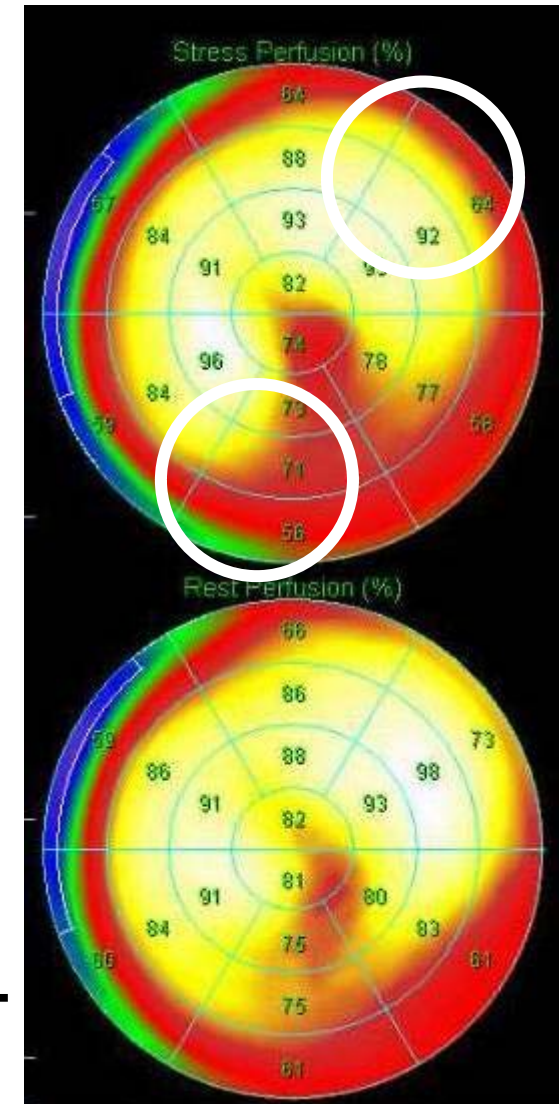
Identifikace vícenásobné ischemické leze

Experimentální výsledky – pacient P3

Koronarografie:

- 40% zúžení LAD v segmentu 6
- kritické zúžení CX v segmentu 13

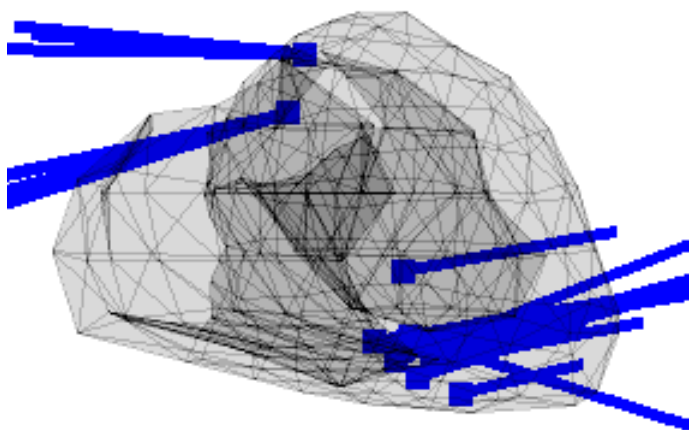
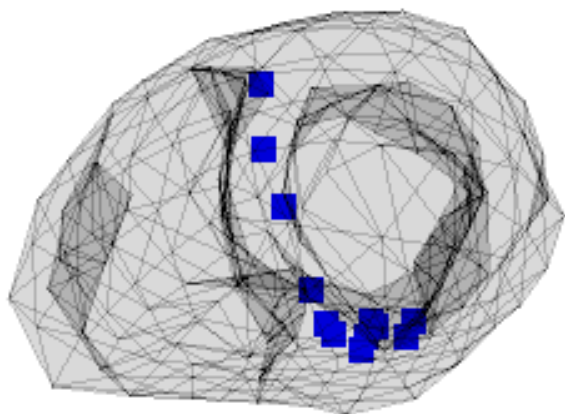

SPECT

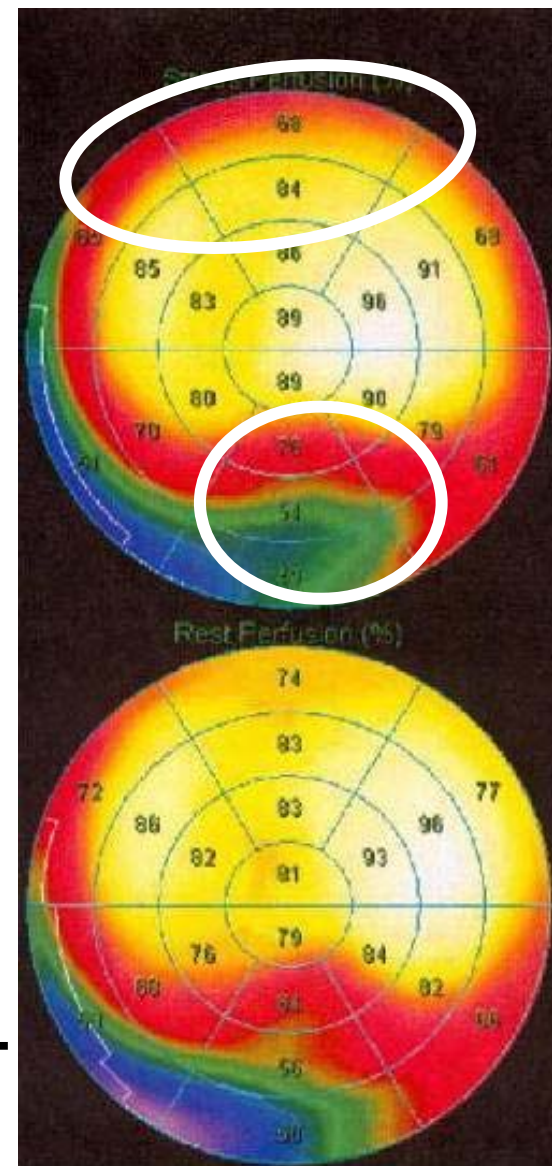
Identifikace vícenásobné ischemické leze

Experimentální výsledky – pacient P7

Koronarografie:

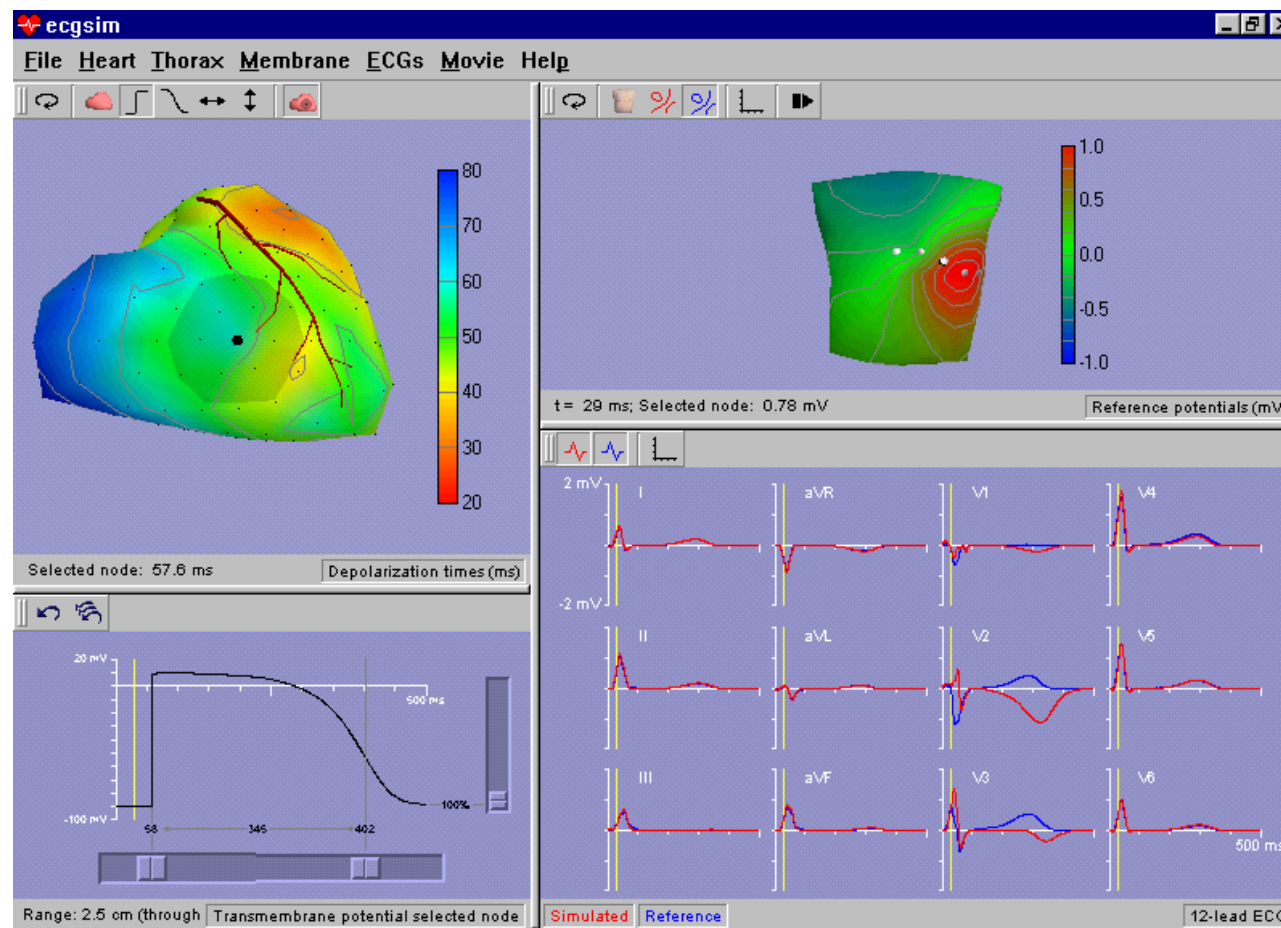
- Pacient po IM v inferiorní oblasti
- 90% zúžení LAD v segmentu 6, 50% v segm. 7
- obstrukce RCA v segmentu 1

SPECT

Prostředky na modelování EPS

Program ECGSIM (www.ecgsim.org)

Děkuji za pozornost !

Literatura:

1. MALMIVUO, PLONSEY: Bioelectromagnetism. Book, view or download at: <http://www.bem.fi/book/>
2. SVEHLIKOVA, Jana – LENKOVA, Jana – TURZOVA, Marie - TYSLER, Milan - KANIA, Michal - MANIEWSKI, Roman. Influence of individual torso geometry on inverse solution to 2 dipoles. J. of Electrocardiology, 2012, vol. 45, p. 7-12, ISSN (printed): 0022-0736. ISSN (electronic): 1532-8430. [http://www.jecgonline.com/article/S0022-0736\(11\)00250-0/fulltext](http://www.jecgonline.com/article/S0022-0736(11)00250-0/fulltext)
3. TYSLER, Milan – SVEHLIKOVA Jana. Noninvasive finding of local repolarization changes in the heart using dipole models and simplified torso geometry. Journal of Electrocardiology, 2013, vol. 46, p.284-288. [http://www.jecgonline.com/article/S0022-0736\(13\)00097-6/pdf](http://www.jecgonline.com/article/S0022-0736(13)00097-6/pdf) (or ask the fulltext from the authors)
4. PUNSHCHYKOVA, O. - ŠVEHLÍKOVÁ, Jana - TYŠLER, Milan - GRÜNES, R. - SEDOVA, K. - OSMANČÍK, P. - ŽĎÁRSKÁ, J. - HEŘMAN, D. - KNEPPO, P. Influence of torso model complexity on the noninvasive localization of ectopic ventricular activity. In Measurement Science Review, 2016, vol. 16, no. 2, p. 96-102. ISSN 1335-8871. <http://www.measurement.sk/2016/Punshchykova.pdf>

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Tato prezentace byla vytvořena v rámci řešení projektu OP VVV.

- Název projektu: Biomedicínské inženýrství pro znalostní ekonomiku
- Registrační číslo projektu:
CZ.02.2.69/0.0/0.0/16_018/0002242
- Tento projekt je spolufinancován EU.